Bayramlık kundura, lâstik, çizme ve şoşonlarınızı daima en son yeniliği takip eden Yeni Postane karşısındaki
ALTIN TOP
Kundura ve lâstik mağazasından en uygun fiatlarla temin edebilirsiniz.
Tel: 23396

AKŞAM

Otel Tokatlıyan
Bayram münasebetile her gün
Büyük Matine ve Suare
CAZ KRALI GREGOR
ve Meşhur İspanyol Yıldızları
PUJOL ve LUCIA LA BELLA
Yarın akşam: ENDÜLÜS GECESİ

Sene 22 — No. 7632 — Fiati her yerde 5 kuruş | CUMA 19 Kânunusani 1940 | Telefon: Başmuharrir: 20565 — Yazı işleri: 20765 — İdare: 20681 — Müdür: 20497

Hedef, memleketi en emin yoldan refah ve terakkiye ulaştırmaktır

Başvekil dün Mecliste mühim bir nutuk söyledi

"Kalplerimiz felâket yüzünden nekadar muztarip ise vicdanlarımız da mümkün olanı yapmış olmakla müsterihtir,,

Başvekil, felâketzedelere yardım işinde bir takım iftiralarla memleket havasını ifsada çalışan güruhun Türklük muhiti içinde istedikleri neticeyi alamıyacaklarını söyledi

HARİCÎ SİYASETİMİZ TABiî SEYRİNİ TAKİP EDİYOR

Ankara 18 (A.A.) — B. M. Meclisinin bugünkü toplantısında Başvekil Dr. Refik Saydam tarafından söylenen nutuk aşağıdadır:

Aziz arkadaşlarım,

Büyük Meclis kış tatiline karar vermiş bulunuyor. Sayın arkadaşlarıma neşeli ve sıhhatli bir istirahat devresi dilerim. Büyük Meclisn altıncı içtima devresinin başlangıcındanberi hükûmetinize verdiğiniz vazifeleri burada tafsilen tekrar edecek değilim. Günün icab ettirdiği bir çok lüzumlu kanunlar yüksek tasdikinize mazhar oldu. Hükûmetinize düşen vazife de onları iyi, milletimizin nef'ine uyar şekilde tabik etmektir.

Aziz arkadaşlarım,

Memleket içinde emniyet ve asayiş memnuniyet verecek bir haldedir. Yapmakta olduğumuz müşahedeler bize şu kanaati vermiştir: Bütün vatandaşlar ve umumiyetle Türk yurdunda yaşayanlar hüriyetlerinden,

(Devamı 10 uncu sahifede)

Başvekil B. Refik Saydam Mecliste nutuk söylerken

Balkan sulhu ve Bulgaristan

Avrupa harbi ortasında Balkanların vaziyeti düşünüldüğü zaman Bulgaristan, kocaman bir sual işareti gibi dururdu. Bu tasavvuru canlandıran sebepler çoktu. En başta, Bulgaristanın tatmin edilmemiş bir devlet olması gelir. Harp ve kargaşalık, hoşnutsuzların sevdiği, aradığı havadır. Komşu memleketin de, emellerini yerine getirmek için, fırsattan istifadeyi arzu etmesi, sulhun bozulmasını faydalı göreceği zannını hâsıl etti.

İtalyanın Arnavutluğu işgal etmesi Balkanlara doğru genişleme hülyasının başlangıcı addedildiği sıralarda, gözler gene Bulgaristana çevrilmişti. İtalya, bu emperiyalist emelinde Bulgaristanı, kendine en uygun yardımcı sayabilirdi.

Nihayet, Almanyanın «Şarka doğru» politikasında Bulgaristanın, Balkanlar ortasında iyi bir âlet, bir hareket üssü olabileceği endişesi uyandı.

Almanya, Polonyanın taksiminden sonra, Sovyetler hesabına Romanya ve Macaristan hudutlarından elini çekince, bir Slav akını ihtimalinden Sofyanın ümidlere kapıldığını söyliyenler oldu.

Zaman zaman, hâdiselerin inkişafına göre Romanın, yahut Berlinin Sofyadaki tesir ve tazyıkları, son günlerde Bulgar ticaret heyetlerinin Moskovayı ziyaretleri ne olursa olsun, itiraf etmelidir ki Bulgaristan hükûmeti Avrupayı sarsan fırtına içinde Balkan ufuklarını şüpheli gösterecek herhangi bir hareket, hatta bir temayülden çekinmiş, harp ateşinin bu ülkeye sirayetini teşvik edici bulanık bir ihtiras politikası merkezi olmak istidadını asla göstermemiştir.

Bu hareket tarzında, sadece bütün Balkanlar için değil, sırf millî Bulgar siyaseti bakımından dahi büyük bir basiret görmek lâzımdır. Hâdiselerin yürüyüşünü akıllı gözle seyreden Bulgaristan hükûmeti anlamıştır ki herhangi büyük bir devletin

Necmeddin Sadak

(Devamı 4 üncü sahifede)

Rus kıtaatı büyük bir hezimete uğradı

40 bin kişi ve mühim malzeme kaybederek Salla'dan çekilmeğe mecbur olduğu bildiriliyor

Helsinki 18 (A.A.) — Rus kıtaatının büyük bir hezimete uğradıktan ve 40 bin kişi ve mühim miktarda malzeme kaybettikten sonra Salla'dan geri çekilmiş oldukları teyid edilmektedir.

Helsinki 18 (A.A.) — (Reuter): Cepheden gelen telgraflar, Fin kıtalarının şimal cephesinde kazandıkları muvaffakiyetin mühim olduğunu bildiriyorlar.

Sovyetlerin Salla civarında vuku bulan kanlı muharebelerden sonra ricat etmekte oldukları bildiriliyor.

Sovyet kıtaları, millerce mesafeye püskürtülmüştür.

Tidningen gazetesinin stokholmdeki muahabirine göre, Rus baş kumandanlığı kışın muharebeye devam imkânı olmadığı kanaatine varmıştır.

(Devamı 10 uncu sahifede)

Lüksemburg da hududda istihkâm yapıyor

Hollandada yeniden bazı yerlerde ışıkların söndürülmesine karar verildi

Brüksel 18 (A.A.) — Belga ajansına gelen haberlere göre, Lüksemburg hükûmeti. Moselle köprüleri civarında ve bu nehir boyunca istihkâm siperleri vücude getirmeğe başlamıştır.

Amsterdam 18 (A.A.) — Hollandanın şimali garbisinde kâin askerî bir liman olan Helder'in Belediye reisi, komün dahilinde gece yarısından sonra bütün ışıkların söndürülmesine karar vermiştir. Müşteriler, kahveleri ve eğlence yerlerini nihayet 23,45 te terkedeceklerdir. Komün dahilinde sefer eden bütün otomobiller, gece yarısından sonra ışıklarını örteceklerdir.

Amerikanın alâkası

Brüksel 18 — Amerikanın Brüksel sefiri acele tayyare ile buraya gelmiş ve hemen itimadnamesini krala takdim ederek işe başlamıştır. Bu sürat nazarı dikkati celbetmiştir. Amerika bu suretle gerginlik anında Amerikanın Belçikaya karşı olan alâkasını göstermek istemiştir.

İngiliz ordusunda yeniden izin veriliyor

Londra 18 (A.A.) — Reuter ajansının Fransadaki İngiliz ordusu nezdindeki hususî muhabirinin bildirdiğine göre, geçen pazar günü muvakkaten ilga edilmiş olan mezuniyetler dün akşamdan itibaren yeniden tesis edilmiştir.

«Völkischer Beobachter» e:

Bir zafer aranıyor!

AKŞAM
Kurban bayramını karilerine tebrik eder.
Bayram münasebetile gazetemiz Cumartesi, Pazar, Pazartesi günleri çıkmıyacaktır.

Dikkatler:

Süflilik

Hemen hiç bir arka sokak, hattâ büyük cadde yok ki sokağa soba borusundan is damlatmasın ve kaldırımları lekeleyip gelenlerin geçenlerin üstlerini kirletmesin... ...

Bu mülevvesliğin ortadan kaldırılması için ille belediyenin ihtarı, cezası mı lâzım? Evlerimizde bu kadarcık bir ıslahat yapmağa medeni haysiyetimiz ve zevkimiz bizi niçin sevk edemiyor? Bu ihmal, fıkaralıkla izah edilemez; mızmızlık, süfliliktir.

Edebiyatta yeniler mi, eskiler mi?
B. Mahmud Yesari: «Siz Elifi yenmeğe çalışınız» diyor
Konuşan: ŞEVKET RADO
Bayramı müteakib çıkacak nüshamızda okuyunuz.

Dün Geceki ve Bu Sabahki Haberler

Son dakika

Finler, Salla cephesinde 45 kilometre ilerlediler

Harbin bidayetinden son günlere kadar Sovyet zayiatı 150,000 kişi tahmin ediliyor

Paris 19 — Helsinkiden bildiriliyor: Lâponya cephesinde, Fin kıtaatının muvaffakıyetleri devam etmektedir. Finler Salla cephesinde 45 kilometre ilerilemişlerdir. Fin akıncı müfrezeleri, mühim birçok Sovyet müfrezelerini ormanlar içinde baskın hücumlarile imha eylemişlerdir.

Lâdoganın şimalinde, Finlerin kazandıkları muvaffakıyetin statejik büyük ehemmiyeti vardır. Zira Sovyetler, bu mıntakada atiyen Finlândiyaya girmelerini temin edecebilecek bütün askerî yolları terketmeğe mecbur kalmışlardır.

Fin kıtaatı, karlara saplanmış beş Sovyet tayyaresi bularak zapteylemişlerdir.

Finlerin tahminine göre harbin bidayetindenberi son günlere kadar Sovyetlerin zayiatı 150,000 kişi tahmin edilmektedr. Bunlardan 59,000 kişinin maktul düştüğü söyleniyor.

Almanya bahriyelilerle şoförleri topluyor

Londra 19 — Hamburg radyosu bugün neşriyatını tatil ederek yalnız her sınıfa mensup bahriyelilerle şoförlerin hemen alâkadar makamlara müracaatlarını ilân etti.

Slovakyada Alman hazırlıkları ve sevkiyatı devam etmektedir. Slovakya otellerinde şubat ayına mahsus olmak üzere Alman zabitleri için bütün odalar kiralanmıştır.

Hollanda başkumandanının bir emri

Londra 19 — Hollanda askerî kuvvetlerinin başkumandanı bugün neşrettiği bir emirnamede millî müdafaaya müsait bütün arazinin orduya tahsis edilmesini bu yerleri işgal edenlerin izin almadan arazi üzerinde hiç bir değişiklik yapmamalarını bildirmiştir.

Sovyetler, Romanyaya karşılıklı yardım paktı yapılmasını teklif etmiş

Roma 18 — Havas ajansının bildirdiğine göre: Komentern gazetesinin bugün çıkan bir makalesine dair Moskovadan gelen haberler siyasî mahafilde pek fazla mvezuubahs edilmektedir. Bu makalede Romanyaya Sovyetler birliği ile bir karşılıklı yardım paktı akdetmesi teklif olunmaktadır.

Böyle bir hal Macaristan için tehlike teşkil eder. Alâkadar iki memleket matbuatında Macaristan ile Romanyanın münasebetlerinin iyileşmesi ihtimallerinin mevzuubahs edildiği bir sırada bu cihet hesaba katılacak bir unsur teşkil eder.

Hitler hemen taarruza geçilmesini istiyor

Göring ve generaller buna muhalif

Nevyork 18 (A.A.) — Nevyork Times gazetesinin Berlindeki başmuhabiri Folischus gazetesine şu yazıyı göndermiştir:

Bir taraftan Alman mahfillerinde büyük bir taarruza girişmenin faydası hakkında kararsızlık hüküm sürmekte, diğer taraftan ise dahilî sebepler dolayısile harekete geçmek hemen hemen bir zaruret halinde bulunmaktadır.

Gerek tehditlerin mütemadiyen tekerrürü, gerekse intizar devresi dolayısile orduda kuvvei maneviyenin ve inzibatın azalması Almanlara askerî bir gayrette bulunmak mecburiyetini tahmile başlamaktadır. Şuna emin olmak mümkündür ki, Almanlar ilk bahardan evvel bir taarruza geçmedikleri takdirde, ondan sonra böyle bir taarruz yapamayacaklardır, zira ordusunun bidayetteki tefevvuku her gün biraz daha zail olmaktadır. Bu takdirde harp İngilterenin hazırlandığı ekonomik mukavemet harbi haline gelecektir.

Bundan başka, Alman kumanda heyetinden çıkan şayialar, fikirlerin muhtelif olduğunu ve henüz hiçbir kararın verilmediğini bildirmektedir. Eğer bu haberler doğru ise, Hitler harbi bir zaferle bitirecek olan ezici ve seri bir darbe indirmek taraftarıdır. Fakat mareşal Göring de dahil olduğu halde evvelce Hitlerin fikrine iştirak eden generaller buna muhaliftirler. Esasen zaferle neticeleneceği muhakkak olmadığı halde milyonlarca hayata mal olacak olan bir hareketin mesuliyetini kimse kabul etmemektedir. Evvelce olduğu gibi bu sefer de ordunun itaat edeceği muhakkak olmakla beraber, henüz hiç bir emir verilmemiştir.

Bîtarafların vaziyeti

Paris 18 — Gazeteler Alman ve Sovyet tehdidi karşısında bitarafların azimkâr vaziyet aldıklarını Hollanda ve Belçika olsun, Norveç ve İsveç olsun hep ayni cevabı verdiklerini söylüyorlar. Petit Jurnal asıl tehlikenin şimalde olduğunu kaydediyor.

Oeuvre gazetesi ise Almanyanın yalnız Hollandaya karşı bir hareketi elân düşündüğünü söylüyor.

İsveç Hariciye Nazırının nutku

Stokholm 18 (A.A.) — İsveç Hariciye Nazırı Günther mebusan meclisinde yaptığı beyanatta siyasî vaziyetin fevkalâde gergin olduğunu ve cephedeki hareketsizliğe binaen muhasamatın bitaraflara sirayet ettirilmesinden çok korkulabileceğini söylemiş ve demiştir ki:

Bu şerait altında, İsveç hükûmeti memleketi harbe sürükliyebilecek tedbirlere müracaattan içtinap etmek mecburiyetindedir. Binaenaleyh İsveçin Finlândiyaya yapmak istediği yardımı yapmasına imkân yoktur.

Yeni zelzeleler

Anadolunun muhtelif noklarında yer sarsıntıları hissedildi

Ankara 18 — Dün gece saat 11,15 te Erbaa'da biri 8 saniye süren şiddetli, diğerleri hafif 3 zelzele olmuştur. Niksarda her gün dört, beş defa zelzele oluyor. Dün Amasyada da üç zelzele hissedilmiştir.

Hariçten gelen yardımlar

Ankara 18 (A.A.) — Buraya gelen malûmata nazaran hareketiarz felâketzedeleri için Tahran büyük elçiliğimize İranlı kardeşlerimiz tarafından yapılan teberrüat yekûnu 110 bin liraya baliğ olmuştur.

Diğer taraftan İran yardım komitesi tarafından toplanan ve Karaköse yolile Erzincana sevkedilmiş olan eşya da şunlardan ibaret bulunmaktadır: 1023 metre yünlü kumaş, 628 battaniye, 100 erkek. 206 kadın ve 78 çocuk paltosu, 81 çocuk kostümü, 725 çift çorap ve 810 fanile.

Ankara 18 — İrak Kızılayı felâketzedeler için 40 ton hurma göndermiştir. Danimarkanın Kampax şirketi 4000 dolar teberrü etmiştir.

Hollandada teberrüat devam ediyor. La Haye sefaretimize para ve eşya ve birçok iane gimektedir.

Felâketzedelerin Reisicümhura telgrafı

Ankara 18 (A.A.) — Reisicümhur Millî Şef İsmet İnönüye İskenderundan aşağıdaki telgraf gelmiştir:

Millî Şefimiz İsmet İnönü,

Gördüğümüz felâkete karşı bütün yardımlarile sızılarımızı dindirip bizi göğsünde taşıyan hükûmetimize sonsuz minnet ve şükranlarımızı arzederiz.

Erzincan felâketzedeleri

Avustralyanın yardımı

Ankara 18 (A.A.) — İngiltere büyük elçiliği, Avustralya hükûmetinin hareketiarz felâketzedelerine bir yardım olmak üzere 10,000 İngiliz lirası teberrü eylemiş olduğunu Hariciye Vekâletine bildirmiştir.

Hamalın ricası

«Elinizi, ayağınızı öpeyim, Finlere yardım ediniz»

İzmir (Akşam) — Karşıyaka nahiyesinde garip bir vaka olmuştur. Hüseyin oğlu Eşref adında genç bir hamal, bir miktar rakı içtikten sonra gece vakti bazı evlerin kapılarını çalmış, kapıya çıkan ev sahpilerine:

— Elinizi, ayağınızı öpeyim. Finlere yardım ediniz.

Diye yalvarmış, nihayet mesele polise aksetmiş, halkın istirahatini selbeden sarhoş genç, tutulmuş, adliyeye verilmiştir.

Avustralya ingiltereye mühimmat veriyor

İngiltere ile Fransa hedefe birlikte varacak

Londra 18 (A.A.) — Parise dönmekte olan Fransız Teslihat Nazırı B. Dautry'nin hareketinden evvel, İngiliz Teslihat Nazırı B. Dautry'nin de huzurile gazetecileri kabul ederek beyanatta bulunmuştur. Nazır demiştir ki:

«Ham maddelerimizi ve sanayi istihsalâtımızı müştereken ortaya koymakla kalmıyoruz. Hedefimiz iki ekonomiden birinde görülecek bu sukutu derhal diğerinin doldurmasını temin edecek şekilde hareket etmektir.»

B. Dautry de, şu beyanatta bulunmuştur:

«İngiltere ile Fransa arasında artık ne gizli birşey ne de hudud vardır. Harbin devamı bizim için bir gaile meselesidir.

Zaferi kazanmak için birlikte büyük zorlukları iktiham ettik. Hedefe birlikte varacağız.

Kuvvetli bir azimden mülhem bulunuyoruz, büyük bir süratle hareket edeceğiz.»

Melbourne 18 (A.A.) — Avustralya harb kabinesi İngiltereye 2.750.000 İngiliz liralık silâh ve mühimmat verilmesini kabul etmiştir.

Kabine, top yapılması için 500,000 İngiliz liralık munzam tahsisat da kabul etmiştir.

Petrol muharebesi

Almanya Rusları Irak ve İran petrollerine el atmağa teşvik ediyormuş

Popolo di Roma gazetesinin Berlin muhabiri bu hususta tafsilât veriyor

Pariste çıkan Temps gazetesinin Roma muhabiri bildiriyor: «Völkischer Beobachetr gazetesi, kânunuevvel iptidalarında Sovyet Rusyanın Garbî Asyada stratejik imkânları ne olabileceğini izah etmişti. Sovyet askerlerinin Finlândiyadaki muvaffakıyetsizliğine rağmen, Büyük İskenderin izi üzerinde bir Rus ileri yürüyüşü Alman dimağlarını oyalamağa devam ediyor. Berlinden Popolo di Roma gazetesine çekilen bir telgrafnamenin teyid ettiğine göre, «Hitlerci siyasî ve gazeteci mahafilin nazarı dikkati hâlâ şarka müteveccihtir.» Telgrafa göre, bu mahafil, askerî harekâtın yakında Karadeniz havzasına, Kafkasyaya, Iraka, İrana ve hattâ Arap yarımadasına yayılacağı kanaatindedir. Bu da «modern askerî bir ihtilâfın pek yakın bir zamanda petrol için bir harbe sebebiyet vereceği nazariyesinden ileri gelmektedir.»

İrak ile İranın petrollerine el atmak ve müttefikleri en bellibaşlı mahrukat membalarının birinden mahrum bırakmak için Kafkasya ile Hazer denizinin cenup istikametinde bir Rus ilerleyişi projesinin teressüm ettiği görülmektedir. Hattâ öyle görünüyor ki böyle bir plân, Sovyet - Alman anlaşmasının ilk günlerinden beri düşünülmüştür.

O zaman Berlin, Sovyetlerin bir hamlede Finlândiyayı yutacağını ve bu seferden sonra Rus ordularını Irak ile İranın petrol havzalarına doğru harekete getirmek kolay olacağını düşünüyordu.

Berlin, Finlândiya cephesindeki Sovyet muvaffakıyetsizliklerine rağmen, şark taraflarında faydalı bir taviz bulmağa hahişker görünüyor. Popolo di Roma gazetesine çekilen bu telgrafnameye göre, Alman efkârı umumiyesi petrol için girişilecek bir harpte Sovyet ordularının, davanın ehemmiyetini şimaldekinden daha ziyade kavrıyacağı fikrinde bulunuyor. Sovyet orduları bütün Sovyet motörlerini besliyen Bakû'yu müdafaa etmekle kalmıyacaklar, fakat Fransa ile İngilterenin petrol iaşe membaları için ciddî bir tehdid teşkil edeceklerdir.

İşte bu sebepten dolayıdır ki Sovyet ordularının bu istikamette Finlândiyadan daha iyi bir surette harbedecekleri beyan edilmektedir.

Telgrafnameye göre, Alman efkârı umumiyesi, Kafkasyanın cenubunda vaziyetin karışacağına kanidir.

Ingiltere bizden tütün alacak

İktisadî harp Nazırı derhal mübayaata başlanacağını söyledi

Londra 18 (A.A.) — İngiltere hükûmeti, gayri muayyen bir müddet için Amerika tütünü ithalinden vaz geçmeğe karar vermiştir. İngiliz tütün sanayii müesseselerinde iki buçuk senelik verjinya tütün stoku vardır. Fakat yüzde on veya on beş nisbetinde Türk ve Yunan tütününün verjinya tütününe karıştırılacağı hemen hemen muhakkak gibidir.

İktisadî Harp Nazırı B. Cross Avam kamarasında söylediği bir nutukta Türkiyeye yapılmış olan ikrazın faizi olarak ithal edilecek olan Türk tütününün derhal satın alınacağını beyan etmiştir. Bundan başka pek yakın bir istikbalde Yunan tütününün ithal edilmesi beklenilmektedir.

Polonyada açlık

Bir kilo tereyağı 280 franga satılıyor

Paris 18 (A.A.) — Gazeteler, Bolşevikler tarafından işgal edilmiş olan Polonya erazisinde bilhassa Aleopl'de bugün bir kilo tereyağının 280 fransız frangına, bir metre kumaşın 5000 franga ve bir çift fotinin 2000 franga satılmakta olduğunu yazmaktadırlar.

Garp cephesinde vaziyet

Paris 18 (A.A.) — 18 Kânunusani sabah tebliği: Gece heyeti umumiyesi itibarile sakin geçmiştir. Sarre'in garp bölgesinde oldukça şiddetli topçu ateşi kaydedilmiştir.

İlkmekteplerde önümüzdeki sene okutulacak kitaplar

Ankara 18 (A.A.) — Haber aldığımıza göre, ilkokullarda önümüzdeki ders yılından itibaren okutulacak «Okuma kitapları» için Maarif Vekilliğince açılmış olan müsabaka 31 birincikânun 1939 tarihinde sona ermiş ve bu müsabakaya muhtelif muallimler tarafından münferiden veya gruplar halinde hazırlanmak suretile 12 seri kitap gönderilmiştir.

Talimatnamesi mucibince bu kitapları tedkik etmek üzere Vekillikçe İsmail Hakkı Baltacıoğlunun başkanlığı altında Vekâlet müfettişlerinden Necmeddin Halil Onan, Edebiyat fakültesi doçentlerinden Sabri Esad Siyavuşgil ve Ankara Gazi erkek ilkokulu başöğretmeniMitat Mengüden teşkil edilen komisyon Maarif Vekili Hasan Âli Yücel'in huzurile ilk toplantısını yapmış ve çalışmalarına başlamıştır.

Irak Maliye Nazırına suikasd yapıldı

Eski bir polis memuru Nazırı tabanca ile karnından vurdu

Bağdat 18 (A.A.) — Irak Maliye Nazırı B. Rüstem Haydar, bugün bir suikasde maruz kalmıştır. Nazırı görmek için ısrar eden bir eski polis müfettişi revolverle Nazırı çalışma odasında vurmuştur.

Nazır derhal hastaneye kaldırılmıştır.

Vazifesinden azledilmiş bir memur olan mütecaviz, Nazıra bir istida getirmiş ve Nazır bu istidayı okuduktan sonra odasından çıkmağa hazıralnıyordu. Mütecaviz bu esnada revolverini sıkmış ve Nazırı karnından vurmuştur.

Bir kız çocuğu yanarak öldü

İzmir 18 (Telefonla) — Bergamada Kınık nahiyesinde 2,5 yaşında Fatma adında bir kız ocakta ısınırken etekleri tutuşmuş ve yanarak ölmüştür.

Londra civarında bir infilâk

Londra 18 — Londranın şimalinde bir fabrikada evvelâ iki, sonra da bir üçüncü infilâk olmuştur. İnfilâk 20 mil uzaktan işitilmiş, birçok camlar kırılmış, büyük bir duman sütunu yükselmiştir. Birkaç ölü ve birçok yaralı vardır.

Tırhan vapuru geliyor

Oturduğu kayalıktan kurtarılan Tırhan vapuru, bugün Alemdar tahlisiyesinin yedeğinde Alanyadan hareket edecek ve dört gün sonra İstanbula gelecektir.

Çocuğu, başını keserek çöplüğe atmışlar!...

İzmir 18 (Telefonla) — Bugün Kahramanlar mahallesinde süprüntülükte yeni doğmuş ve başı kesilmiş ölü bir çocuk cesedi bulunmuştur. Zabıta tahkikata başladı.

Amiral Horty ile Prens Pol'ün mülaâkatı

Budapeşte 18 (A.A.) — Salâhiyettar Macar mahfilleri, yakında Amiral Horty ile prens Pol arasında bir görüşme olacağı hakkında bazı yabancı gazetelerin yaydıkları şayiaları tekzib ediyor.

AKŞAMDAN AKŞAMA

Kurban bayramının felsefesi

Ne mânidar yahud ne mânasız bir Kurban bayramına giriyoruz.

On binlerce ferd ve yuvayı kurban ettik... Arkasından hemen Kurban bayramı... Bayramla kurban bir arada hiç yakışmıyor.

Eski dinler gazablanan ilâhları avundurmak için mensuplarını insan kanı akıtmağa sevkedermiş. İbrahim de bu ananeye göre oğlunu öldüreceği sırada, Allah ona, insan kıymetini öğretmek üzere, bir mal göndermiş:

— Bunu kurban et! - demiş.

Binlerce sene evvele atfedilen bu macera, beşeriyeti medeniytin çok yüksk bir kademesine ulaştırıyor: Âdem evlâdının kıymetini anlamak, bir remizle, böylece başlamıştır.

Onun pek yüksek misallerini bu harpte de görüyoruz. Tek az telefat olsun diye, beton beton üstüne, demir demir üstüne, milyon milyon üstüne masraf ediliyor. Yaşayan hemcinsimizin kadri o kadar büyük ki, ona kıyasla canın yongası mala zerrece ehemmiyet verilmiyor.

Zavallı Bedevî!.... Onun nazarında dört ayaklı bir hayvan koskoca bir servettir... Fakat mabadettabiînin dehşetinden kurtulmak için (yahud kurtulacağını sandığı için) feda ediyor... Bugünün adamı da ayni vaziyette: Canını kurtarmak için varını yoğunu, benzinini, demirini, altınını veriyor.

Eski ve yeni medeniyetler bu bakımdan biribirlerine çok benziyorlar.

Kurban bayramının böylece felsefesini yaparken, gene kendi vaziyetimizi düşünüyoruz. Bizim de telâkkimiz bundan sonra bu olmalıdır: Kendi canımız için malı esirgememek... Bütün tabiî ve mafevkattabiî belâlara karşı hertürlü yüksek masrafları gözden çıkarmak!

(Her ne kadar zelzele tabiî ise de, zuhurunu kestiremediğimiz için onu bir nevi mafevkattabiî sayıverdim.)

Sele karşı sed mi?...

Zelzeleye karşı fennî bina mı?...

Yıldırıma karşı siperi saika mı?...

Yangına karşı itfaiye mi?...

Düşmana karşı Majino mu?...

Ne bileyim?... Mala ve malı yaratan say'a taallûk eden her fedakârlık...

Kurban bayramının felsefesile asrî felsefe ve millî zarurî felsefemiz böylelikle birleşiyor.

Uzun asırlardanberi ecdadımızın kutladığı, bizim de çocukluğumuzdan beri kutlamakta olduğumuz bu ananevî günü, bu yıl da bu bakımdan yad edelim ve murakabeye varalım.

(Vâ-Nû)

Gazi köprüsünün parkeleri

Unkapanı ile Fatih arasındaki Zeyrek yokuşunun inşası bitmiştir. Azapkapısı ile Meyit yokuşu arasındaki yolun da üçte biri tamamlanmıştır. Buna rağmen Gazi köprüsünden seyrüsefer yapılamıyacaktır. Çünkü köprünün parkeleri bozulmuş, parkeler henüz yerine yerleştirilmemiştir. Şimdi Belediye mahkemeye müracaatle tesbiti delâil yaptırılacaktır. Mahkemenin vereceği karar üzerine Belediye parkeleri kendisi yaptıracak ve hesabını müteahhidden tutacaktır. Parkelerin tamiri için 1200 lira kadar bir masraf gidecektir.

Bugün sıcak yuvamızda bayramımızı kutlarken, binlerce vatandaşın, bizden yardım beklediğini unutmayalım.

ŞEHİR HABERLERİ

Teberrüat 880,026 lirayı buldu

Beyramertesi emlâk sahipleri davet edilecekler

Zelzele felâketzedeleri için dün de Kızılay kaza şubeleri ile İstanbul mümessilliğine 19476 lira 57 kuruş teberrü edilmiştir. Bundan evvelki yekûn860,550 olduğuna göre, dün akşama kadar yapılan teberrüat 880,026 liraya baliğ olmuştur.

Bugün Kurban bayramı arifesi olduğu için Vilâyetteki Milli komiteye, hamiyetlerine müracaat edilecek zevat çağırılmıya caktır. Milli komitenin bayramertsi faaliyeti, bilhassa şimdiye kadar davet edilmiyen emlâk sahiplerinin davetine hasredilecektir.

Pazar günü Karadenize hareket edecek olan vapurla Giresun ve Orduya yeniden çivi, Romanyadan gelen keresteler, erzak ve saire gönderilecektir.

Felâket mıntakasından dün de şehrimize 40 kişi gelmiş, bunlardan bir kısmı misafirhaneye, bir kısmı da buradaki tanıdıklarının yanlarına gönderilmiştir. Diğer bir kısmı da Edirnedeki akrabalarının yanlarına gitmek arzusunu gösterdiklerinden Edirneye gönderileceklerdir.

Şehrimizdeki Bulgar hastanesi, yaralı felâketzedelerin tedavisi için on yatak tahsis ettiğini Vilâyete bildirmiştir.

Felâket sahasından şehrimize gelen mektepli çocukların müracaat edecekleri mekteplere kabul edilmeleri için Maarif müdürlüğünden mekteplere tebligat yapılmıştır.

Aileleri ve velileri felâket sahasında bulunup da yardımsız kalan leyli talebenin mektep taksitleri Kızılay tarafından ödenecektir. Bundan başka felâket sahasında bulunup da buradaki ailelerine yardım edenlerin yardımı kesildiği nazarı dikkate alınmış ve bu kabil vaziyette olanlara bir defaya mahsus olmak üzere Kızılay tarafından yardım yapılması kararlaştırılmıştır.

Felâketzedeler için vuku bulan teberrüat meyanında Beyazıt nahiyesinin Kızılay şubesine yapılan teberrüat yekûnu on dört bin lirayı geçmiştir. Kapalıçarşı esnafının aralarında topladıkları para yardımı yekûnu da 5826 liradır.

Subay ve askerî memurların yetimleri

Yer sarsıntısında ölen subay ve askerî memurlar yetimlerinin, halen bulundukları mahallin askerlik şubelerine müracaatla, yetim maaşı haklarını istemeleri ve vasiye muhtaç olarak kimsesiz kalmış olup da hayır müesseselerinde veya hastahanelerde ve yahut hayır seven zevat yanında bulunan bu gibi yetimler hakkında müessese ve hastahanelerle hayır seven zevat tarafından mahalli askerlik şubelerine malûmat verilmesi Milli Müdafaa Vekâleti tarafından rica ediliyor.

Piyasa vaziyeti

Türk - Fransız - İngiliz anlaşması iyi tesir yaptı

Türk - Fransız - İngiliz ticaret ve kredi anlaşması günden güne piyasada müsait tesirler yapmaktadır. İngiliz ve Fransızların piyasamızdan senede iki milyon liralık kuru yemiş ve ayni ehemmiyette diğer ihracat mallarımızı satın alacakları tahakkuk edince, Mıntaka Ticaret müdürlüğü ve Ticaret odası, işi kontrol edebilmek için şimdiden tedbirler almağa başlamışlardır. Bu memleketlere yapılacak ihracatın, kendi vapurlarımızla sevki hususunda bir cereyan vardır. Bu cereyanı kuvvetlendiren bir sebep de Türk bayrağını taşıyan vapurların Akdenizdeki müttefik kontrolunda'ı kolaylıkla geçebilmesi ihtimalidir. Diğer bir sebep de, Akdenizde vapur işleten bir iki ecnebi vapur kumpanyasının navlunları yüzde 80 nisbetinde arttırmış olmasıdır. Fransızlar dün Bürhaniye vapurunu bu iş için kiralamışlardır. Dün İngiltereye kepi kılı, tiftik; Fransaya ipekli, kuru fasulye gönderilmiştir.

Manifatura eşyası

Gümrüklerde bekliyen eşyanın çekilmesine başlandı

Hükûmetin bir emri ile bankalar, manifatura tacirlerine avans vermemeğe başlamışlardı. Bu yüzden, son bir ay içinde gelip de gümrüklerde bekliyen mühim miktarda manifatura eşyası ithal edilemiyordu. Ticaret Vekâleti, ilk olarak, gümrüklerdeki Japon pamuklularının ithalini temin edecek takas müşkülâtını halletmişti. Şimdi de bu avans işini haletmiş, gümrüklerde bekliyen çok mühim miktardaki manifatura eşyasının ithalini mümkün kılmıştır. Dünden itibaren, gümrüklerdeki mallar çekilmeğe başlamıştır. İthalâta bugün de devam edilecektir. Bu malların ithali piyasayı genişletecektir. Manifaturacılar Birliği, bir İthalât limited şirketi kurmağa çalışmaktadır. Şirket bugünlerde tesis edilecektir.

Ticaret Vekili geliyor

Ticaret Vekili B. Nazmi Topçuoğlu, yanında Dış ticaret müdürü B. Servet Berkin ve Kalemi mahsus müdürü olduğu halde yarın şehrimize gelecektir. Vekil, şehrimizde bulunduğu müddet zarfında yeni kurulan ve kurulacak olan İthalât limited şirketlerinin vaziyetleri etrafında alâkadarlardan malûmat alacaktır.

★ Dün, Kadıköyden Köprüye gelmekte olan Heybeliada vapuruna yük yüklemek üzere girmekte olan on beş yaşlarında Necmeddin isminde bir çocuk muvazenesini kaybederek denize düşmüş, etraftan yetişenler tarafından kurtarılmıştır.

Aldığımız mektuplar

Vergi tashihi muamelesinde güçlük var mı, yok mu?

Gazetenizin 14 kânunusani 940 tarihli nüshasının 3 üncü sahifesinde (Karilerimizin mektupları) başlıklı sütunda bir kari mektubu neşredilmiştir. Bunda tahsil şubelerimizden birindeki yanlış bir vergi kaydının tashihi için 937 senesindenberi muamele cereyan etmekte olduğu, Dahiliye Vekâletinden emir beklendiği yolunda bir takım iddialardan sonra bu gibi tashih işleri için sürat temini bakımından valilere selâhiyet verilmesi temennî olunmaktadır.

Bu yazıda madde tasrihi suretile muayyen bir muameleden ve muayyen bir şubeden bahsedilmemekte ve daha ziyade sureti umumiyede mütalâa ve fikir yürütülmekte olmakla beraber yine sureti umumiyede tashih ve tekzibe şayandır ki, vergi kayıtlarında her nasılsa vuku bulan yanlışlıkların tashihi ve fazla tahsil edilen mikdarların geri verilmesi için Vekâletlerle muhabereye lüzum vazedilmiş böyle usul de yoktur. Mükellefin müracaatı ve şubesinin işarı üzerine derhal Belediyenin alâkadar daireleri tarafından şubesine verilen emir üzerine icab eden tashih ve red muameleleri yapılır. Bu muamelede asla zaman zarfını icap ettirecek kadar uzun değildir. Yahud da muamelesi alelâde bir tashihi kayıttan ibaret olmasa gerektir. Bir taraftan keyfiyetin gazetenizde tekzip ve tavzihile beraber diğer taraftan da müştekinin muamelesinin mahiyeti anlaşılmak üzere Belediyeye müracaatının kendisine tebliği rica olunur.

Vali ve B. R. V.
L. Aksoy

Eminönü Halkevinde bir edebiyat konuşması yapıldı

«Edebiyatta yeniler mi, eskiler mi?» mevzuu üzerinde dün akşam Eminönü Halkevinde münakaşalı bir konferans tertip edilmiştir. Salon tamamen gençlerle dolu idi. Aralarında tek tük yaşlılar da göze çarpıyordu. «Edebiyatta yeniler mi, eskiler mi?» mevzuu etrafında tanınmış ediplerin gazetemize verdikleri cevaplarla genç ediplerin iddiaları hulâsa edildiği sırada, salona şair bayan Şükûfe Nihalle Halid Fahri girmiş. en ön sırada yer almışlardır.

Münakaşaya başlanacağı esnada yaşlıca bir zat söz istiyerek, edebiyatta bir yeniler, eskiler meselesi tutturulduğunu, fakat ne yenilerin, ne de eskilerin memleket realitesine uygun bir edebiyat yapamadıklarını söylemiş, dinleyiciler tarafından alkışlanan bu sözler üzerine, müsahabe hem bu bahis, hem de yeni, eski meselesi üzerinde devam ederek nihayet bulmuştur.

Vapur seferleri

Fırtına durduğundan seferler tekrar başladı

Karadenizdeki fırtına tamamen durduğundan, vapur seferleri tekrar başlamıştır. Karadeniz vapuru 6 gün rötarla cumartesiye, İzmir vapuru 5 gün rötarla pazartesiye limanımıza geleceklerdir. Hâlen Hopada bekliyen Cümhuriyet vapurunun 3 gün teahhurla pazar günü geleceği haber alınmıştır. Tarı vapurnun hiçbir rötar yapmadan salı günü limanımıza gelmesi mukarrerdir.

Akdeniz seferlerini yapan Anafarta vapurunun üç, Dumlupınarın da iki gün rötarla limanımıza geleceği söylenmektedir. Maamafih, dün Hava rasad merkezi, Ege ve Marmara denizlerinde yeniden fırtına başlaması ihtimalini bildirdiğinden, bu denizlerdeki vapur seferlerinin intizamını kaybetmesinden korkulmaktadır.

Her hafta salı günü yapılan Mersin ilâve postası, Tırhanın karaya oturması ve işletmeden çekilmesi dolayısile, bu hafta yapılmıyacaktır. Denizyolları umum müdürlüğü tarafından kiralanan Samsun vapuru hâlen Zonguldaktadır. Mersin ilâve seferlerini Samsun'un yapması ihtimali vardır.

Şehir bütcesi

Yeni bütçe sekiz milyona yakın

Belediyenin 940 senesi bütçesi hazırlanıyor. Yeni bütçe, 939 bütçesinden varidat ve masraf bakımından daha fazla olacaktır. 938 senesi yedi aylık varidatı 6,630,000 lira olduğu halde 939 senesi yedi aylık varidatı 7,700,000 lira tutmuştur. Bu netice 940 senesi bütçesinin bu suretle tanzimine vesile vermektedir.

Köprülü Mehmed paşa kütüphanesi yanındaki inşaat

Divanyolunda eski Maarif Nezareti binası karşısında, Köprülü Mehmed paşa kütüphanesi yanındaki kahvehane yıktırılmış, burada yapılan bina, şehir plânına uygun olmadığı için inşaat tatil edilmişti. Binanın kütüphane binasından üç metre açıkta yaptırılması ve plân ona göre değiştirilerek inşaata devam edilmesi münasip görülmüştür.

SAYIN YURDDAŞ:

Kurbanının etini Eminönü Halkevine ver. Bir but, bir kol da şükranla kabul edilir. Bu kurbanlar zelzele felâketine kurban olan kardeşlerimiz için kavurma yapılacaktır. Kavurmanın ne kadar temiz ve itinalı yapıldığını da dört gün bayram gelip gözlerinle, görebilirsin.

İSTANBUL HAYATI

Pokerde kaybetmiş!

Taksimden tramvaya bindiler. Şişman bayan, sahanlıktaki kalabalığı itip kakarak kapıyı şiddetle açtı. Gözlerinde hiddet kıvılcımları parlıyordu. İçeride boş yer olmadığını görünce asabiyetle homurdandı:

— Sanki İstanbulda başka tramvay yokmuş. Herkes bu tramvaya binmiş. Üstüste sıkışıp gitmekten zevk alıyorlar her halde...

Kapının yanında duran bir mektepli kızı geriye doğru itti. Kendisi zorla köşeye sokulmağa çalışırken arkadaki bayın da kolundan tutup içeriye çekti:

— Bugün bütün işlerim aksi gidiüor. Şu tramvayın kepazeliğine bak. Bu kadar yolcu bir tramvaya hücum edeceğine; yarısı da başka tramvaya binip rahat rahat gitseler olmaz mı?

Kalabalık arasında mütemadiyen homurdanıyor, yanında, kocası olduğu anlaşılan zata hiddetli hiddetli birşeyler söylüyordu.

Tramvay Garaj istasyonunda durdu. Oturan yolculardan biri yerinden kalkıp dışarıya çıkmak isterken hiddetli bayanın sesi yükseldi:

— Hele şu münasebetsizliğe bakınız. Garajda inecek yolcunun Maçka tramvayına binmesinde ne mâna var?

Yolcu dik dik bakarak başını salladı ve sesini çıkarmadan savuştu.

Sipahiocağının önünde başka bir yolcu inerken yine şişman bayanın çığlığı duyuldu:

— Aman yarabbi... Çıldırmak işten değil vallâhi. Şu İstanbulda ne kadar düşüncesiz insanlar var. Mademki Sipahiocağında inecekmiş; Maçka tramvayına binip de öteki yolcuları niçin rahatsız ediyor?.. Her tramvaya, gideceği yerin yolcuları binmelidir.

Derin derin soluyarak mütemadiyen homurdanıyordu:

— Ah, ben bir biletçi olsam; vallahi, billâhi böyle münasebetsiz yolcuları kulaklarından tutup atarım trâmvaydan aşağıya...

Asıl fırtınanın büyüğü bizim başımızda koptu. Arkadaşımla Harbiyede inmek üzere bayanın yanından geçerken hiddetle haykırdı:

— Eeee... İşte bu, rezalettir doğrusu. Şu kepazeliğe bak. Harbiye yolcuları da bu tramvaya hücum etmişler. Fatih - Harbiye tramvayını gözleri görmüyor mu acaba?...

Kapının aralığından başını uzatıp vatmana seslendi:

— Durmayınız efendim, burada durmayınız. Maçkaya kadar gitsinler de akılları başlarına gelsin. Harbiyede inmek için Maçka tramvayına binmenin cezasını çeksinler.

Bayan haykırdıkça asabiyeti artıyor, renkten renge giriyordu. Mânasız tecavüz karşısında fena halde sinirlenen arkadaşım cevap verecek oldu. Fakat buna vakıt kalmadan bayanın yanındaki zat yavaşça bize dönerek mırıldandı:

— Çok reca ederim, bayanın kusuruna bakmayınız. Biraz evvel pokerde kaybettiği için fena halde sinirlidir. Hidetinden önüne gelene çatıyor.

Sesimizi kestik. Poker zararının hıncını yolculardan almağa kalkışan bayanı büsbütün sinirlendirmemek için boynumuzu büküp savuştuk.

Cemal Refik

Bay Amca ve taksiler!..

— Her şeyde, hatta güzellikte bile muvazene şart bay Amca...

... Gözleri âhu, fakat burnu patlıcan güzeli neyliyem?...

... Servi endam üstünde armut gibi bir baş kaç para eder?...

... Bunun gibi şehrin yolları da hiç olmazsa üstündeki nakil vasıtalarına uygun olmalı!...

B. A. — Taksi otomobillerimizin lüksüne göre bütün sokaklara Hint kumaşı döşemek lâzım desene!...

Meclisin dünkü içtimaında kabul edilen kanunlar

Başvekil millî iktısadı koruma kanununun gayesini anlattı

Bu kanunun gayesi Türk vatandaşının sıkıntı çekmemesine ve Türk müdafaa kuvvetlerinin fevkalâde hallerde ve seferberlikte en iyi şekilde tanzim ve idaresine matuftur

Ankara 18 — B. M. Meclisi bugün bay Refet Canıtezin başkanlığında toplanarak ruznamede bulunan maddeler üzerinde müzakerede bulunmuş ve bu arada bazı daireler bütçelerinde münakale yapılmasına ait lâyihalar ile gedikli erbaşların maaşlarına ait kanun lâyihasını kabul eylemiştir.

Meclis ruznamesinde bulunmakta olan Milli korunma kanun lâyihasını müstaceliyet kararile müzakere eylemiş ve muhtelif maddeler üzerinde geçen münakaşalardan sonra mevzuubahis kanun lâyihasını tesvib eylemiştir.

Bu kanunun müzakeresine başlanırken heyeti umumiyesi üzerinde söz almış olan Parti Müstakil grup reisi Ali Rana Tarhan tarafından sorulan suallere ve Berç Türker'in (Afyon) beyanatına cevaben Başvekil Dr. Refik Saydam demiştir ki:

«Arkadaşlarım, evvelâ sayın arkadaşım Rana Tarhanın suallerine cevap vermek isterim. Anlıyabildiğim kadar birinci sualleri bu kanunun tatbik mevkiine ne vakit gireceği hakkındadır. Heyeti celilenizce de malûm olduğu üzere dünya vaziyetinin, dünya harp ve iktisadi vaziyetinin mecburiyetleri olmasaydı, bu kanunun tedvini için üzerinde durmazdık. Binaenaleyh bugün bu kanunun kabulünden sonra derhal tatbik mevkiine geçmesini tabii ve elzem görüyoruz. (Bravo sesleri) Harici, iktisadi müesseselerin dahilde yaptığı inikâslar ve bilhassa ihtikârla mücadele lüzumları bu kanunun derhal tatbikine geçilmesi için âmil oluyor.

İkinci sual olarak buyurdular ki bu kanunun tatbikinde takip edilecek ve hâkim olacak zihniyet nedir? Bendeniz bunu şöyle anladım:

Kanunun tatbikatında takip edeceğimiz plân bittabi kanunun ihtiva ettiği muhtelif mevzuların biribirlerile olan alâkasını ve tatbik lüzumuna temas ederek bu esaslı program hazırlandıktan sonradır ki kanunun tatbikatına geçeceğiz. Aksi takdirde kanunun tatbikine geçmek fayda yerine mazarrat verir. Binaenaleyh evvelâ muhtelif mevzuları nazarı dikkate alarak ve bunların birinin diğerlerile olan alâkasını göz önünde tutarak hükûmetçe hazırlanacak bir plân dahilinde bir program hazırlandıktan sonra kanunun tatbikine geçmiş olacağız.

Hâkim olacak zihniyet dediler:

Bunu bilhassa çok mühim gördüm. Vatandaşın mümkün olduğu kadar normal hayatını örselemiyecek şekilde olmasına dikkat etmek bizim için bir vazifedir (Bravo sesleri).

Ve gene iş sahibi vatandaşların normal sa'yilerini ve kazançlarını mümkün olduğu kadar tahdid etmiyecek şekilde olmasına hükûmetiniz gayret edecektir. (Güzel sesleri, bravo sesleri).

Hususî teşebbüsleri alâkadar eden meseleleri iş muhitlerile görüşüp, konuşup ondan sonra mevkii tatbike koyup koymamak meselesinde ne düşündüğümüzü sordunuz. Şu dakikada söyliyebileceğim şu olacaktır: Hususî teşebbüsleri alâkadar eden kararları alınmadan önce iş muhitlerinin mütalâalarını almanın münasip olacağına kani olduğumuz zaman, bunda hiçbir zaman tereddüd etmiyeceğiz. Büyük iş, küçük iş mevzuubahis değildir. Mesele iş muhiti itibarile bunların fikirlerini almak bizim için faydalı olacağına kanaat getirdiğimiz dakikada, bundan hiç çekinmiyeceğiz. Ve daima bunların fikirlerini de almayı kendimiz için bir esas bileceğiz. Buna bir kaydı ihtiyati koymak mecburiyetindeyim. O da kanuni ve yahut bu gibi mütalâaları almayı ve ne vaktinden evvel, ne de vaktinden sonraya bırakmamayı kendimiz için şiar edineceğiz.

Sebebi de vaktinden evvel alınması iş muhitini mutazarrır edebileceği gibi, vaktinden evvel alınmaması da iş muhitini tekrar mutazarrır edebilir. Bu noktai nazardan mümkün olduğu kadar zamanında ve kabil olduğu kadar fazla iş muhitinin fikrini sormak bizim için vazife ifa ederken kolaylık teşkil edecektir.

Sayın Berç Türker arkadaşımızın hakkımızdaki güzel temenni ve hislerinden dolayı çok teşekkür ederim.

Hükûmet üzerine tekrar büyük bir yük, ayni zamanda bir vazife ve mecburiyet alıyor. Bunu yaparken elden geldiği kadar ne içtimai ve ne de iktisadi hayatımızda bir tezelzül yapmamasına çalışacağız. Bundan emin olabilirler. Çiftçi ve köylü hakkındaki temennileri ayni zamanda bizim de temennilerimizdir. Ayni şekilde bunları göz önünde bulunduracağımızdan emin olabilirler. Maruzatım bundan ibarettir. (Alkışlar).

Başvekilin bu beyanatını takiben okunmaya başlanan maddeler üzerinde bazı hatiplerin mütalâaları dinlenmiş ve kanun kabul olunmuştur.

Meclis mesaisinin martın 18 ine kadar tehirine dair verilen bir takririn tasvib olunmasını müteakip Başvekil Dr. Refik Saydam, sık sık sürekli alkışlarla karşılanan ve metnini ayrıca yazdığımız beyanatta bulunmuştur.

Başvekilden sonra söz alan Erzurum mebusu bayan Nakiye Elgün kürsüye gelerek Erzincanlı felâketzedelerin teşekkürlerine tercüman olmuştur.

Balkan misakı ve Bulgaristan

(Baştarafı 1 nri sahifede)

Balkanlarda nüfuz ve istiylâ emellerine âlet olmak, bizzat kendi istiklâlinden vazgeçmeye bedeldir. Balkanlar ortasında tamamiyet ve istiklâlinden emin olarak ihtilâfların sulh yolu ile hallini bekliyen Bulgaristan, görmüştür ki harp kargaşalıklarından istifade tarzı, mevcut millî varlığı meçhul âkıbetlere sürükleyen tehlikelerle dolu bir maceradır.

Bulgaristanın her türlü macera siyasetinden uzak zihniyetine yeni bir delil, Hariciye umumî kâtibi B. Menemencioğlunun Sofyayı ziyareti münasebetile neşrolunan resmî tebliğdir. Bu gibi ziyaretlerden ve görüşmelerden sonra neşri âdet olan tebliğlerin sathî formüllerini hiç andırmayan bu vesika, Türkiyenin ve Bulgaristanın sulh siyasetleri hakkında gayet sarih ve esaslı cümleleri muhtevi bulunuyor. Bu tbeliğde bilhassa iki nokta ciddî dikkate değer mahiyettedir: Biri, Balkanlarda sulhun muhafazası hususunda Bulgaristanın Türkiye ile ayni fikirde olması; diğeri de, Türkiyenin Bulgar bitaraflığına riayet edeceği hakkında verdiği teminata mukabil, Bulgaristanın da «bu bîtaraflığın tam bir surette muhafazasına dikkat edeceği kararını» bildirmesidir.

Hiç şüphe yok ki Balkanların maruz kalacağı herhangi muhtemel bir sarsıntıda, Balkan Birliğine dahil bulunmayan Bulgaristanın bîtaraf kalması, ve hatta bu bîtaarflığını bozmaya teşebbüs edenlere karşı bunun «katî surette muhafazasında müteyakkız» olması çok mühim bir noktadır. Bulgaristanın bu teminatı -ki samimî olduğuna şüphe etmeye hakkımız yoktur- Balkanlar içinde sulhun devamında âmil olacağı gibi Balkanlar dışından gelebilecek cereyanların önüne geçecek bir vaziyet yaratmıştır. Türkiye - Bulgaristan dostluğunun bir semeresi, Türkiye siyasetinin Balkanlarda yeni bir muvaffakiyeti olan bu hâdise, bütün sulh taraftarlarını sevindirmiş olsa gerektir. Bu suretle, Türkiye, komşusu Bulgaristanla birlikte sulhe yeni ve mühim bir hizmette bulunmuştur.

Necmeddin Sadak

SÜMER sinemasında

Bu hafta: Dans Kral ve Kraliçesi

FİRED ASTAİRE ve GİNGER ROGERS

En son yarattıkları, 1940 dansları üzerinde ve TANGO'dan BOSTON'a kadar bütün MODERN DANSLAR tarihçesi çerçevesi dahilinde büyük bir aşk romanı tasvir eden

BÜYÜK DANS

filminde takdir alkışları toplamaktadırlar.

İlâveten: ERZİNCAN FELÂKETİ filmi

Bugün MELEK sinemasında

BRODVAY GÜLÜ

TYRON POWER - ALICE FAYE - AL JOLSON

Geceler için numaralı biletleri daima evvelden aldırınız.

İlâveten: RENKLİ MODA GAZETESİ (FOX)

Bayram Münasebetile ASRÎ Sinemada Fevkalâde bir program

Türkçe sozlü büyük Kahkaha muvaffakiyeti

BİR KAVUK DEVRİLDİ

Şehir Tiyatrosu sanatkârlarından HAZIM, VASFİ, HALİDE, GALİP, FERİHA, MUALLÂ tarafından ilâveten: CHARLE CHAPLİN'in görülmemiş bir filmi ŞARLO NİŞANLANIYOR

Ankara Borsası

18 İkincikânun 940
ESHAM ve TAHVİLÂT

Türk borcu I peşin	19.25
Türk borcu III peşin	19.275
Ergani	19.85

PARA ve ÇEKLER

	Kapanış
1 Sterlin	5.24
100 Dolar	130.19
100 Frank	2.93
100 Liret	6.74
100 İsviçre Fr.	29.2022
100 Florin	69.3575
100 Rayşmark	—
100 Belga	21.925
100 Drahmi	0.97
100 Leva	1.6025
100 Çokoslovak Kr	—
100 Pezeta	13.435
100 Zloti	—
100 Pengo	23.69
100 Ley	0.97
100 Dinar	3.0825
100 Yen	31.0925
100 İsveç Fr.	31.005
100 Ruble	—

Müessif bir irtihal

Fabrikatör Bay Mehmed Raif Korel müptelâ olduğu hastalıktan kurtulamıyarak vefat etmiştir. Cenazesi bugünkü cuma günü saat 11 de Kızıltoprakta polis karakolu yakınındaki No. 7 köşkünden kaldırılarak Karacaahmed kabristanı yakınındaki Şehitlikte aile makberesine defnedilecektir. Allah rahmet eylesin.

Bay Mehmed Raif memleketimizin fen ve marifet erbabından olup telgraf makine ve âlât ve edevatı fabrikasını ilk defa İstanbulda tesis edendir. Bundan başka memlekete ilk fabrikacılık sanatını vazederek elli sene evvel Ahırkapıda kereste ve doğrama fabrikası tesis etmiş ve senelerce işletmiştir.

Kederdide ailesine beyanı taziyet ederiz.

Konservatuar şehir armonisi kışlık konseri

Bu sene daimi olarak teşkil olunup bütün yaz müddetince devamlı konserler veren Şehir armonisi (Şehir bandosu) Şef Cemil Dölenerin idaresinde ikinci kânunun 23 üncü salı günü akşamı saat yirmi birde kışlık konserlerinden birincisini Fransız tiyatrosunda verecektir. Konser meccani olup şimdiden davetiyeler gönderilmeğe başlanılmıştır.

B. Zirkinin konseri

Şehrimizin tanınmış artistlerinden violonist bay Zirkin tarafından şubatın ilk haftasında Fransız tiyatrosunda bir konser verileceği haber alınmıştır. Konserde bay Zirkin'e refikası bayan M. Zirkin piyanoda refakat edecektir.

Bayan Zirkin bundan birkaç sene evvel Ünyon Fransez salonlarında büyük bir muvaffakıyetle piyano resital'i vermiş ve hazır bulunanların takdirlerini kazanmıştı.

Konserin programı Mozart, Salo, Vitali ve Szymanovsky gibi musiki üstadlarının seçilmiş muhtelif güzel parçalarından mürekkep olacaktır.

Herkes misafirlerine ÇİKOLAT CEMİL KAREMELA CEMİL İkram ediyor.

ŞEHİR TİYATROSU
Tepebaşı Dram kısmı
Gece saat 20,30 da
HAYAT BİR RÜYADIR
stiklâl cad. Komedi kısmı
Gece saat 20,30 da
Bir Kavuk Devrildi

İzmir ve civarında seylâptan zarar

İzmir belediyesinin zararı 125 bin lira. Karaburunda 3 ev yıkıldı

İzmir 18 (Telefonla) — İki günden beri yağan şiddetli yağmurlardan şehrin muhtelif yerlerini su basması yüzünden İzmir belediyesinin parklarla, yol, kanalizasyon vesair tesislerden zararı 125 bin lira olarak tesbit edilmiştir.

Ödemiş kazası dahilinde Küçük Menderes nehri taşmış Ertuğrul ovasında 800 dekar mezru erazi su altında kalmıştır. Beydağ - Ödemiş arasındaki Menderes köprüsü harab olmuştur.

Foça kazasında ova su altında kalmış, Bağarası ve Geren köyündeki evlerden bir çoğunu sular basmıştır.

Karaburun kazasında seylâptan 3 ev yıkılmıştır. Nüfusca zayiat yoktur.

İzmir (Akşam) — İzmirde havalar gayri muttarid vaziyette devam etmektedir. Donlardan sebze bahçeleri, bilhassa enginarlar çok zarar görmüştür. Geçen hafta içinde İzmirde görülmemiş bir karakış hükmünü icra etmiş, kar yağmış, yıllardanberi görülmemiş bir soğuk, her tarafı dondurmuştur. Fakat soğuk dalgası çabuk geçmiş, barometre düşmüş, bu defa bir yaz havası başlamış, iki gün de güneşli lâtif bir hava devam etmiş, ondan sonra tekrar yağmur başlamıştır.

Muğla 18 (A.A.) — 24 saattenberi buraya fasılasız ve sürekli yağmur yağmaktadır. Muğla civarındaki çayırlar ve karabağlar su altındadır.

İhracatçılar birliği umum müdürü

İzmir 18 (Telefonla) — İstanbul mıntaka ticaret müdürü Avni ihracatçılar birliği umum müdürlüğüne, Ticaret Vekâleti dış ticaret işleri reis muavini Kemal Ziya Ardalın İstanbul mıntaka ticaret müdürlüğüne ve Varşova ticaret ateşemiz Bahanın da dış ticaret işleri reis muavinliğine tayin edilmek üzere oldukları haber alınmıştır.

İzmir hava gazı fabrikası kömürsüz kaldı

İzmir 18 (Telefonla) — İzmirde maden kömürü kalmadığından belediye hava gazı fabrikasının faaliyetini idame için Ticaret Vekâleti nezdinde teşebbüste bulunmuş, Zonguldaktan İzmire kömür getirtilmesinin teminini rica etmiştir.

Amerikada bir barut fabrikasında iştial

Gibstown 18 (A.A.) — Buradaki barut fabrikası 6000 litre Nitrogliserin'in infilâkı üzerine harap olmuştur. İnfilâk 20 mil muhitini sarsmıştır. 15 mil mesafedeki Filâdelfia mahallelerinde camlar kırılmıştır. İlk haberlere göre iki amele ölmüştür.

Her akşam bütün dünya Radyolarında billûr sesini işittiğiniz

Yegâne ses kıraliçesi ÜMMÜ GÜLSÜM

ün en fazla muvaffak olduğu büyük süper filmi

VEDAD (YANIK ESİRE)

TÜRKÇE SÖZLÜ - ARAPÇA ŞARKILI

Binlerce Figüran ve Rakkasenin iştirâkile vücude gelen bu filmde Mısır'ın en tanınmış artistleri rol almışlardır. Bu filmde ÜMMÜ GÜLSÜM'ün okuduğu şarkıların plâkları bir ay zarfında yakın Şarkda bir buçuk milyon aded satmıştır. Eski Binbir gece masallarının ihtişamını yaşatan bu muazzam Aşk, Heyecan ve İstirap Filmi.

Bugün Matinelerden itibaren TAKSİM SİNEMASINDA

İlâveten: ERZİNCAN FELÂKETİ FİLMİ

TÜRKÇE SÖZLÜ İPEK'te CEBELÜTTARIK CASUSU FRANSIZCA ORİJİNAL KOPYASI SARAY'da

Görülmemiş bir muvaffakiyetle başladı

Bu filmin Türkçe nüshası yarından itibaren İZMİRDE ELHAMRA sinemasında. İlâveten: C. H. P. filimlerinden ERZİNCAN FELÂKETİ

SÖZÜN GELİŞİ

B. Halid Fahriye cevap

Şair Halid Fahri Ozansoy «Ah... İnsan bir türlü akıllanamıyor...» cümlesile başlıyan uzun bir yazısında tasfiye meselesi etrafında benimle yaptığı konuşmanın gazetede söylediği gibi neşredilmediğinden şikâyet ediyor. Fakat şikâyeti yalnız benden değildir. Hatırlayamadığı bir tarihtenberi kendisile nekadar gazeteci gelip konuşmuşsa hiç biri sözlerini aynen yazamamış ve üstad ertesi gün gazeteyi eline aldığı zaman bir «facia!» görerek «Bunları ben mi söylemişim» diye hayrete düşmüş.

Kendisile ilk defa tanıştığım B. Halid Fahrinin, lûtfettiği bu malûmata dayanarak anket ertesi hayrete düşmeği âdet hükmüne getirmiş olduğunu anlıyor, ve benim konuşmamın arkasından da ayni hayrete düşmesini tabii addediyorum. Fakat iddia ettiği bazı hususlara cevap vermek benim için zahmet olmıyacaktır.

B. Halid Fahrinin söylediklerinden not edebildiklerimi aynen gazeteye geçirdim. Bir kısmını ise not edemedim. Fakat iddiası hilâfına sanate ve Avrupadaki edebiyatçılara taallûk eden kısımlar not edebildiğim sözler arasındadır. Zaptedilmesi fikre ve bilgiye dayandığını söylediği bu malûmat Pirandello'nun ellisinden sonra roman yazmaya başladığı, Tristan Bernard'ın sakat olduğu ve nüktelerile şöhret kazandığı, Coreo'nun her sahada muvaffak bir sanatkâr sayıldığına dairdi. Bunlara bilhassa, kendi tabirile, makas salladım. Zira kuşe kapaklar içinde iki franga satılan «Le bagage littéraire des jeunes filles» külliyatı bunları kâfi mikdarda kâinata duyurmuştur, B. Halid Fahrinin ağzından tekrarına lüzum görmedim. Sonra La Bruyère'i tercümeden âciz kaldığını da söyledi. Fakat bu hususî bir meseledir, mevzuumuzla ne alâkası var?

Şairin yazdığı diğer hususlara geçelim. Diyor ki: «İşte size katiyyen söylemediğim sözlerden bir kaçı: «Ne yazıyorsun ki be adam! Sen evvelâ kendine bir lisan edinmeğe bak!»

Biraz insaf B. Halid Fahri! Bu sözleri söylediğiniz zaman odada bulunanlarla beraber kahkahalarla gülmedik mi? «Ulan» kelimesine gelince, bunu siz söylemediniz, sözlerinde tat, tavırlarında nezaket olmadığını isbata çahştığınız genç ediplerin ağzından gene bizi güldüren acaib bir eda ile naklettiniz. Bu da yazımda aynen tesbit edilmiştir.

Genç ediplerin sizi değil Baltacıoğlunu takdir ettiklerine pek kızdığınız sırada, hiç münasebeti yokken, onun sosyoloji kitabını ortaya atmanız o zaman bizi hayrete düşürmüştü. Bir gün sonra sizi de hayrete düşüren bu sözün kıymetli bir terbiyecinin, kıymetli bir eseri hakkında sarfedilmemesi lâzım geldiğini konuşmanızı matbu şekilde görünce anlamış olacaksınız. Sonra da bu sözlerinizin halkı o muharririn kitabından şübheye düşüreceğini tahmin ediyorsunuz. Bunun bir vehim olduğuna inanmış.

Biliyorum... Bunları sıralayıp dökmek neye yarar? Fakat B. Halid Fahrinin söylediklerini söylenmemiş göstermek için yazdığı üç sütunluk yazıda en ağırına giden şey o sözleri benim söylemiş olduğuma herkesi inandırmağa çalışmasıdır. O konuşma eğer, iddia ettiği gibi, bir çok kimseleri güldürmüşse bu muvaffakiyet beni dirayetsiz bulan B. Halid Fahri Ozansoy'a aiddir. Fakat ben o sözlerin bir çok kimseleri ağlatmış olduğuna kanîm.

Şevket Rado

DÜNYADA NELER OLDU NELER OLUYOR?

Piyangoda ikramiye yerine konan iki genç kız

Floridada bir hayır cemiyeti, yetimlere yardım olmak üzere bir piyango tertibini kararlaştırmış ve bunun en büyük ikramiyesi olarak 21 yaşında genç ve güzel bir kızın, karı olarak ikramiyeyi kazanana verileceğini, talihli erkeğin yaşına, fiziki kabiliyetine ve diğer kusurlarına da bakılmıyacağını ilân etmiştir. Biletler, taze ekmek gibi kapışılmıştır.

Erkekler hergün piyango komitesi idaresi önünde birikerek mütemadiyen kızın şekilini, rengini ve bütün vasıflarını sorarak komite erkânını iz'aç ediyorlarmış. Bunun üzerine sarışın kadınları sevmiyen erkekler, bunun siyah saçlı ve siyah gözlü olması lâzım geldiğini ileri sürmüş, halk ikiye ayrılmıştır. Bunun üzerine piyango komitesi, bu sefer de ikinci ikramiyenin siyah saçlı ve siyah gözlü bir genç kız olduğunu ilân etmiştir.

En çok et nerelerde yeniyor?

Yeryüzünde mevcud takriben 2 milyar insandan ancak 320 milyonu eti yiyecek olarak istihlâk etmektedir. Milyonlarca insan et yemez. Meselâ, cenubi Asyada sığır eti istihlâk edilmez, müslümanlar domuz etini yemezler. Buda, Brahma mezhebinden olanların memleketlerinde ise inekler ve öküzler kesilmezler.

En çok et, Arjantinde sarfedilir. Bu memlekette büyük mezbahalar vardır. Burada insan başına senede 121 kilogram et düşer. Avustralya ve Yeni Zelândada her insan senede 100 kilogram etrafında et yer.

Avrupada en çok et sarfeden memleketler İngiltere ile Danimarkadır. Bunlardan sonra Amerika Birleşik devletleri, Kanada ve Almanya gelir. Harpten evvel son senelerde Almanyada insan başına senede 94 kilogram et istihlâk edilmiştir.

GÜNÜN ANSİKLOPEDİSİ

Mezarı ıslah edilecek olan Kâtip Çelebi

Kâtip Çelebi'nin mezarı daha iyi bir yere nakil ve ıslah edilecekmiş. 1608 senesinde İstanbulda doğup 1657 de gne İstanbulda vefat eden bu büyük Türk âliminin şöhreti garpte de yayılmıştır.

Asıl adı Mustafa olan Kâtip Çelebi'nin «Hacı Halife», «Hacı Kalfa» diye de lâkapları vardır. Garplılar onu «Hacı Kalfa» diye daha ziyade tanırlar.

Babası Abdullah isimli bir askerdir. Küçük Mustafa da bu mesleğe girmiş, dördüncü Muradın saltanat yıllarında Anadolu, İran ve İrak seferlerine iştirak etmişti. Okuması, yazması olduğundan, hesap işlerinde kullanılırdı. Âlimlerden ders aldı; daima kütüphanelerde çalıştı. 1633 te Hicaza da gittiği için «Hacı» lâkabını aldı.

1635 te İstanbula döndükten sonra epeyce büyük paralara tevarüs etti. Kâtiplik vazifesinden çekilerek servetinin mühim bir kısmile kitaplar aldı. Kendini ilme verdi. Ayni zamanda riyaziye ve heyet ile de uğraşıyordu. Lâtince öğrenmeğe çalışıyordu.

1648 de Kâtip Çelebiye başmuhasebeci ikinci halifeliği tevcih olundu. Garplılar arasında «Hacı Kalfa» diye şöhret bulması bundan dolayıdır.

Çelebi, «Mizanülhak fi ihtiyarül'ahak» isimli eserinde kısmen tercümeihalini yazar.

En mühim eseri «Keşfüzzünun an esamili, kütübü fünun» dur ki, bu, büyük bir bibliyoğrafya lûgatidir. Üç yüz kadar ilim ve fen şubesine ait 14501 kitabı hece tertibile tahlil eder. Çelebinin arapça yazdığı bu eser bundan bir asır evvvel Alman Flügel tarafından lâtinceye tercüme edildi. Sonra almanca ve ingilizce de basıldı. Diğer Türk âlimleri bu esere zeyl yazmışlardır.

Diğer ehemmiyetli eserleri:

Takvimüttevarih ki tarihi vakaları, tarih rakamları sırasile hulâsa eder. (Avrupa dillerine çevrilmiştir.)

Tuhfetülkibar fi esfarilbihar, deniz muharebelerini anlatır ve türkçedir.

Cihannüma, en eski coğrafya kitabımızdır.

Bunlardan maada, Çelebinin, tarihe, coğrafyaya, tercümeihale, kitap bilgisine, edebiyata, dini ilimlere dair arapça ve kısmen türkçe on altı eseri vardır.

Bursalı Tahir ve Ahmed Refik, Kâtip Çelebiye dair risaleler neşretmişlerdir.

Mezarı, Vefadan Zeyreğe inen caddenin sol tarafındaki kendi adile anılan ve yanan mektebin bahçesindedir.

KANSIZLIK
Nevrasteni, zaflyet ve Chlorose
benzsizlik için yegâne deva kanı ihya eden
En muntahip cübba tarafından tertip edilmiştir. SIROP DESCHIENS, PARIS

İLK ADIM

YAZAN: REFİK HALİD

— 4 —

Hocahanımın iki tehdidi vardı: Cinleri kızdırmak ve melekleri kaçırmak... Yazık ki biz, o randevu günü bunların ikisini de yapacak, ecinnilere diş biletecek ve melâikeye sığınacak delik aratacaktık

O gece uykum kaçtı; arkadaşların da kaçmış; yatağımda döndüm, döndüm; dalıp dalıp silkindim; yastığımın yerini değiştirdim, lüzumsuzca su içtim; bir kaç kere lâmbayı yakıp odada gezindim; aynaya baktım, yarın hoş görünüp görünemiyeceğim ihtimallerini tedkik ettim; hattâ burnumun üstünde bir sivilce başlangıcı farkederek bunun büyümesi, kızıllaşıp morarması endişesine bile kapıldım; tekrar yattım, tekrar kalktım... Nihayet, farkında olmıyarak dalmış, uyuya kalmışım. Uyanır uyanmaz, zınk, aklıma derhal dünkü işgüzarlığımızla bugün için uhdemize aldığımız müthiş vazife geldi. İlk önce, randevuya gitmemeği, bu neticesi şüpheli ve oldukça muhataralı sergüzeştten vazgeçmeği düşündüm ve bir müddet o kararla rahat eder gibi oldum.

İstanbulun bir teviye yağmur çiseliyen ıslak, kaypak, loş ve lodos estiği için de kesiklik veren bir kötü günü... Baba evinde odam çini sobası, cicim perdeleri, kız halısı denen bir nevi zarif kilimler örtülmüş minderleri ile ne rahat, ne kaygusuz bir yuva. [Şimdi iyi düşünürsem bu sobanın kafesli iç demir kapağında yazılı markası bile hatırıma gelebilecek; zamanında pek maruftu; buluyorum, buldum: Gerini] Kitapçı Babikyandan yeni kitaplar, mecmualar almışım: Modern - collection serisi, Roman romanesque, Lisez - moi, Je sais tout, bilhassa bütün Fransız şairlerinin seçme manzumelerini, el yazılarını, tercümei hallerini toplıyan üç cildlik Anthologie... Geç köşeye, deme kış yaz, oku yaz! Çamurlu sokaklarda sürtecek, güzel hülyaları bırakıp çirkin hakikatler peşinde dolaşacak ne var? Zaten hukuk mektebini seriyorum...

Eski edebiyatta ve ahlâk kitaplarında bir «nefsi emmare» tabiri kullanılırdı, insan tabiatinin dünya lezzetlerine olan kuvvetli arzu ve meylini bir terkiple ifade ederdi; şimdiki dilimizde böyle kelimeler kalmadığı için yazarken ve konuşurken güçlük çektiğimizi ve boşluk duyduğumuzu itiraf etmeliyiz. Bir de «nefsi levvame» yi hatırlıyorum; işlenen günahlardan dolayı kendisini ziyadesile kabahatli, mesul, zemme lâyık gören insan iradesini ve pişmanlığı, utanma, meyusiyet haletini kısaca hülâsa eden bir güzel terkib... Ondan vazgeç, bundan vazgeç; bunun yerine bir uzaktan benzerini koy, onun yerine benzeri bile olmıyanını... Lisan maruf fıkradaki «punç» a dönüyor.

Bu fıkra şudur: Adamın biri, soğuk bir kış günü ahbabını ziyarete gitmiş, kendisine «punç» ikram etmişler; pek beğenmiş, ne ile yapıldığını sormuş, «çayın içine bir kadeh konyak koyar, bir dilim de limon atarsınız, olur» demişler. Adam evine dönünce hemen karısına seslenmiş: «- Hanım, çabuk bana bir çay yap! - Çay yok! - Öyleyse bir kahve pişir, bir kadeh de konyak getir! - Konyak bizde nerede? - Rakı var ya... Rakı olsun, limon da isterim! - Limonumuz kalmadı, sirke getireyim. - Peki!» Kahveye bir kadeh rakı dökmüş, üzerine de sirke gezdirmiş ve punç niyetine içmiş... Yeni nesil anlamaz korkusile ve anlatmak arzusile çoğu defa bilgi kilerlerindeki başka unsurlarla yeri tutulmaz, doldurulmaz olan terkiplerin boşluğunu bir takım yaraşmaz, yakışıksız maddeler koyarak yetincemeğe çalışıyoruz. [Bu, sondan bir evvelki kelime öz türkçedir, pek güzeldir, «telâfi etmek» manasına kullanılmıştır; lâkin bir genç nesil karşısındayız ki kendi kabahati olmamakla beraber belki ne bunu, ne de onu biliyor; yahud birini eski nesil yadırgıyor, öbürünü yenisi benimseyemiyor; halk muharriri de arada şaşkına dönüyor.]

Yukarıda demek istiyordum ki o «nefsi emmare» - mânasını yazmıştım - bana, randevu saatine yakın musallat olmuş; giydirip kuşatmış, rahatımı feda ettirerek çamurlu sokağa, yağmur altında kapıp koyuvermişti. Ayağımda galoşlar ve elimde şemsiyeyle... Zira o devirde, payitaht olmasına rağmen şehrimizin sokaklarında lâstiksiz bir adım atmak imkânı yoktu; çamur diz boyu idi. [Tabii, bir geçmiş rejime ait olduğundan ve kimsenin itiraz için ağzını açmıyacağı muhakkak bulunduğundan şiddetle mübalâğa edebilirim.] O murdar ayaklarla ne bir eve, ne resmî daireye girilebilirdi; ziyarete gittiğimiz vakit sokak kapısı yanına dizilen lâstik çiftlerine bakarak misafirlerin adedini tayin bile mümkündü.

Dairelerde ise papuççular vardı; orada bunlar, evde hizmetçiler, gelenlerin galoşlarını yıkarlar, hazırlarlar, önlerine çevirirler, hatta hürmete lâyık olanlarla yaşlıların giymesine yardım da ederlerdi. Şemsiyeye gelince; bu, bir fes ve kalıp meselesiydi; değil yağmurda, puslu havalarda bile fes biçimini kaybeder, külâha, takkeye dönerdi. Hatta yazın mehtaplı, kıraklı geceleri açıkta geçirenler, bilhassa Boğaziçindekiler, ertesi sabah tam mânasile başlarına ne geleceğini bildikleri için evlerinde birer de gecelik fesi bulundururlardı. Zifiri karanlık da olsa baş açık sokağa çıkmak kanun kuvvetinden daha keskin bir âdet, bir terbiye yasağına tâbidi.

Aklımdan hiç çıkmaz, bizim eve gelip giden, nefes edip mevlûd okuyan bir hocahanım vardı ki hepimize cinlerin hazetmediğini ileri sürerek fes giymeden veya baş örtmeden ayakyoluna bile girmeği menetmişti. Sonradan yıllarca düşünmüş, bu yasağın hikmetini sezememiştim; nihayet bugün, şu satırları yazarken, birdenbire keşfettim: Kadıncağız çay ve tütün gibi etraftaki rayihaları süratle kapmak, sindirmek hassasını haiz olan saçları korumak istiyormuş. Eski sözlerle nasihatlerden çoğunun, böyle, sebebi belli edilmeden, dini mahiyet verilmek suretile öğretilmesi, tatbikinin keyfe tâbi kalmaması içindir. Ürkütmek anlatmaktan tesirli düşüyordu; olabilir ki bir kimse saçının temizliğine aldırmazdı, fakat cinleri kızdırmamağa ehemmiyet verirdi. Hocahanımın iki tehdidi vardı: Cinleri kızdırmak ve melekleri kaçırmak... Yazık ki biz, o randevu günü, galiba bunların ikisini de birden yapacak, ecinnilere diş biletecek ve melâikeye sığınacak delik aratacaktık!

İşte, üç toy, tecrübesiz ve tüysüz genç Feyziye kıraathensinin camları arkasındayız; gözlerimiz caddeye dikilmiş, bekliyoruz. Ben etrafımı da tedkik ediyorum: Oh, herkes, her şey, şu tavla oynıyanlar, gazete okuyanlar, hopurdıyan nargile, öten kanarya, asılı lâmbalar ve cezveler, canlı ve cansız bütün insan, hayvan ve eşya ne rahat, ne heyecansız, ne akıllı... Belli ki macerasızdırlar, gündelik basit ömürlerini sürüyorlar, saat dakikalarını saymıyorlar, tehlike karşısında bulunmıyorlar. Biz ise bir gizli cemiyet elebaşısı, bomba bekliyen fedai gibiyiz, yüreklerimizin içinde kazma darbeleri işitiyor ve kafalarımızda burgu helezonlarının genişlediğini duyuyoruz, fakat halimizden sır vermiyoruz. Nasıl verebiliriz ki askın kadar değilse de rezaleti itibarile pek korkunç bir âkibet bizi bekliyebilir: Baskın! İmamile, bekçisile mahalle halkı ve sokak köpeklerile o müthiş kafile, o Hasanpaşa karakoluna gidiş, o şeriat harici düğün alayı!

Bütün teferrüatı tamamile unutulmadan bu gülünç zulmün bir yağlı boya tablosu muhakkak yapılmalıdır. Cumbalı kafesli, iğri büğrü evlerin tıkadığı bir daracık sokak, vakit gece, mevsim kış, sarıklı kürklü imam, sopalı gocuklu bekçi, pliseli muşamba fenerler, etrafta yataklarından fırlamış bıyıklı sakallı bir cemaat ve ortada dişili erkekli mücrimler... Tipik, istorik, komik ve trajik bir lâvha! Bunu odamın duvarında bulundurmağı ne kadar isterim...

... Saat altıyı, yani yeni hesapla on biri bulmuştu. Hayatımda ancak iki, üç kere gittiğim Feyziye kıraathanesi çoktan yıkıldı; eşyasından hiç biri artık hatırımda kalmamış; fakat saat, hâlâ karşımda imiş, işliyormuş gibi gözümün önündedir; çerçevesi ceviz, anahtar delikleri kocaman, altı köşeli bir duvar saati... İri, okunaklı harflerle minesinde A. Garnier - Paris yazılı. [Belki de Granier... O kadarını şimdi seçemiyorum.] Kaç defa, ne uzun uzun, candan baktığımı bununla anlarsınız.

Acaba gelmiyecekler mi? «Keşke» diye düşündüğümüz de oluyordu, «yazık» diye de...

İnan Halûk, ezeli bir şifadır aldanmak!

Mısrai daha o zaman yazılmamıştı amma bunu müphem surette hissediyorduk, yatışıyorduk; sonra kumaş paketleri aklımıza gelip gözümüz arkadaşın parmağındaki değersiz halkaya çevrilince izzeti nefsimizden yaralanıyor, haykıracak kadar kızıyorduk.

O kararsızlık esnasında bir kupa araba göründü, camına bir peçeli yüz dayandı ve geri çekildi. Eyvah, gelmişlerdi! Oh, aldatılmamıştık! Derhal yerimizden kalktık, ihtiyat olarak hesabımızı önceden vermiştik, sokağa fırladık ve oracıkta bekliyen arabalardan birine atladık:

— Önde giden kupanın peşi sıra git!

Merak ediyorsanız, ziyanı yok, siz de bizim peşimizd sıra geliniz; eğlenirsiniz.

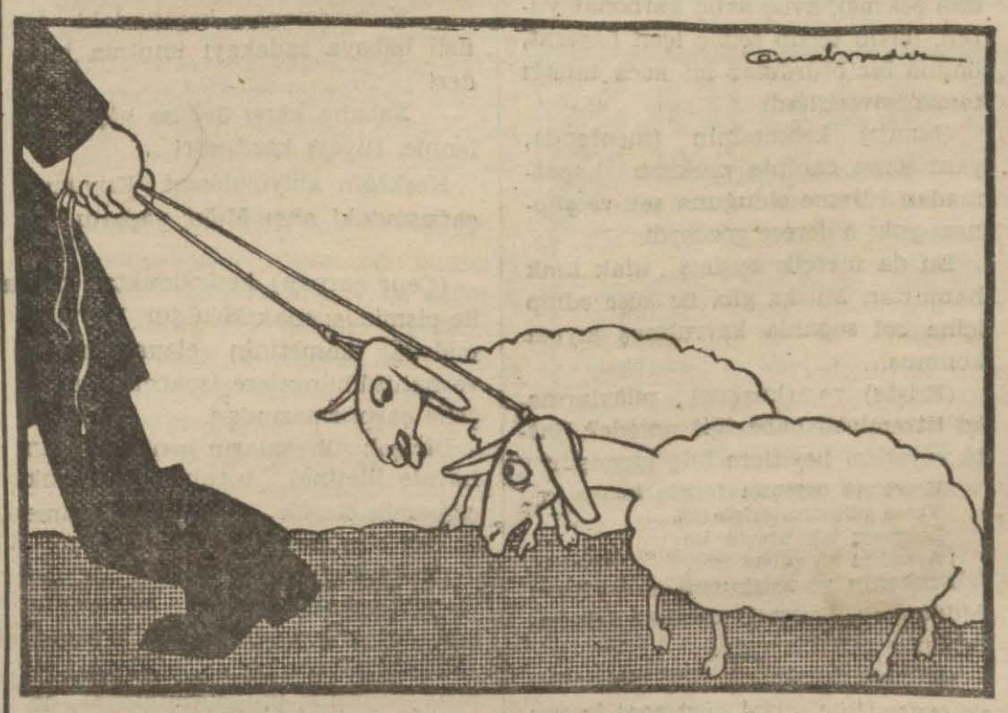

Kurbanlık — Etimiz Kızılaya, derimiz Hava kurumuna gidecek, ne üzülüyorsunuz...

Eski günlerde

MEŞHUR YEMEKLER

Sofrada yanardağ!

Şubat girdi mi sıra kaz ve ördek dolmasına gelirdi. Bunlar için bu ayı beklemenin esbabı var: Evvelâ ortalık kar, don olduğundan önüne gelen çöplüğe, çamura, balçığa gaga daldıramamış olmaları; saniyen kış dolayısile tavlanmış bulunmaları; salisen soğukta yağlarının mide ve barsaklara az tesirliği.

Bununla beraber, kesilir kesilmez bir kaba konup, içine dışına kar doldurup tel dolabın rafında bir gece misafir kalmaları labüt. [Zira o zamanlar frijider falan filân yok]. Dolmaları, yahnileri, hele palazlarınınki birbirinden âlâ olurdu.

Arapkâri (çiğ köfte) nin asıl adı, kubbe gibiliğinden dolayı (kubbe). Suriyeli ve Iraklılar, o memleketlerde uzun zaman bulunmuşlar sofralarından hiç eksik etmezlerdi.

Lezzeti o derece müsellem ki baba hindiyi bile kabartmak için söyledikleri: (Takul kubbe lebeni!)

(Aman sus!.. Allah mide şifalığı versin, çipçiğ, cıvık cıvık et de yenir mi?) deme. Ehlinin elinden çıkanı bir dene, bak kaç tanesini kıvırıyorsun...

Halebin ve Şamınki başka, Bağdadınki başka, Mısırınki yine başka ve bu sonuncusu ekseriya zeytinyağlıydı... Nasıl mı yapılıyor? Bulguru ıslatıp uzun boy mıncıklıyorlar. Tuzlayıp, biberleyip kıymayı da mıncıklıyorlar. İkisini birbirine kattıktan sonra parmaklara kuvvet, alabildiğine yine halli hamur

Bunca cefa çekişten naşi mübarek enikunu pişiyor. Ardından yumruk yumruk yapıp, kaynar suya daldırdıktan sonra üstüne kızgın yağ.

Koyunun sakat taraflarına gelelim: İşkembe dolmasını bilmem hiç tattınız mı? O da tostoparlak, tıkız, tıpkı futbol topunun gayet küçük şeklinde, dikişli dikişli nesnelerdi.

İşkembe temizlenip gül gibi edilince değirmi değirmi parçalara bölünecek; dörtte üç tarafı yorgan tiresile sımsıkı dikilip, içine çiğ kıyma, pirinç, fıstık, üzüm tıkıştırılıp pekiştirilecek ve kaynar suda iken tam üç saat beklenecek ...

Kaşığın sapını dokundurunca esniyor mu, kotar; hart hart, ısırıp ısırıp ye!...

(Bumbar dolması) nın meşhurluğu hayali Kâtip Salihin karagöz kantolarına kadar geçmiştir:

Yağlıca bumbar, tuzluca biftek
Olsa da yesek, ram ram ram...

O da kurban bayramlarının baş yemeğiydi. Malûm a bumbar, koyunun göden barsağıdır.

Temiz temiz yıkanıp içi değnekle dışına çevrildikten sonra kıymaya karışık ciğer, yürek ve yine fıstık üzüm, - gazinki olmamak şartile - küçürek bir huniden hadi derununa. Suda mükemmelen pişti mi bir müddet de tavadaki yağda cızırdasın..

Hamur işlerinden (pirohi) (*) ve (tatar böreği) nam ikizlerin ikisi de bir örnek; yalnız biri peynirlisi, öbürü kıymalısı ve sarmısaklı yoğurtlusu.

— Bizim iyi sucuyu değiştirelim. Karakulak deyip kâbız Kayışdağını mı getiriyor nedir?.. diye emalarından şekvacı, avuç avuç karbonat yutan, tertib tertib sedliç içen hazerat, önüne bir oturdular mı koca tabağı temizleyiverirlerdi.

(Mantı) kelimesinin (mentenü), yani karşı canipte mukime kapatmadan türeme olduğuna şek ve şüphem yok; o derece gözdeydi.

Bu da incecik açılmış ufak ufak hamurlar. Muska gibi üç köşe edilip içine bol soğanla kavrulmuş kıyma konmuş...

(Erişte) ve (kuskus) pilâvlarına içi titremiyen babayiğit nerede? Hattâ evvelkisi beyitlere bile girmiştir:

Konuşma soysuzla ferişte ise
Yeme pilâvını, erişte ise
Lokmayı tık, oruçta ise
Avradını al, enişte ise...

Eriştenin ve kuskusun en arananı Mudanyalı, Bursalı, Çanakkaleli kadınların sattıklarıydı...

(Kıkırdak poğçası).. lök gibi mideye oturan, üç yirmi dört saat hazım nedir bilmeyip betonlaşan, ecel terleri döktürdükten sonra şişe dolusu (Canos) suyuna bana mısın demeyip dolap beygirlerine içirilecek mikdarda İngiliz tuzile güç belâ def ve ref olan işte o inadçı zalimdi.

Ete hasret, civardan külbastı ve kebab kokusu duyunca (boğazınıza kor girsin!) diye tahtaboşlarda çırpınan Kuledibi sakinlerince bile karaman koyunu tukaka; velâkin kuyruğu herkesce rağbetteydi.

Eritildikten, yağı alındıktan sonra posası ve kıkırdakları kalır. Unla karıştırılıp ve tepsiye konulup fırında baklava baklava bıçak gezdir; Ezrail aleyhislâmın koşulacağını unutup bağdaş kur önüne...

(Kaygana) âlâ vezni kaynanaya, mintarafillâh hep kaynanalar sıvanırdı. Un, yumurta, bir kahve kaşığı garbonat, o yoksa külden mürekkep... Damarları oklava oklava ellerle çırpıştırıldıktan sonra kaşık ucu yağa dalmadalar; erguvanlaşır erguvanlaşmaz, kestirilmiş tatlıda banyodalar.

(Lalanga) bunun ufarak tefereği, minyonu ve tombulu. Gelgelelim (Gözleme) taze dullar gibi ağır baş, melûlce, ve nazengiz tavırlıydı.

Hamuru narin mi narin, aralarına tereyağı sıvanmış. Tavada arınıp tarınıp, silkine silkine çıktılar mı tepelerinden aşağı gülsuyu yerine toz şekeri... Ayrıca kıymalısı ve peynirlisi de var.

(Keşkek) in kimyalığına dair din kitaplarındaki rivayetler çoktur. Şarap Müslümanlara haram edilince, bedene aynı kuvvet ve zindeliği ne verebilir diye hiç kaygu edilmemiş... Keşkek ne gûna duruyor?

Bizim bildiğimiz keşkekte has buğday iyice haşlanmış. Yağlı yağlı et parçalarile kıvama gelip lâpa halini alınca üstüne sadeyağla kimyon gezdirilmiş.

Bu da hazmı firfereğe salanlardandı. Kaşıklamışların kâffesinde ertesi sabah

— Rabbim hayırlar versin, bu gegece âlemi menamıma narı cahim girdi. Cisri Sıratın müntehasında, Arafın kurbünde iken... İlh...

Etraftan cevaplar hazır:

— Başından bir okka ekmek çevirip köpeklere dağıt, müslüman!...

— Nuruosmaniye kapısındaki İğneli babaya sadakayı unutma birader!

— Sabaha karşı değilse hiç hayiflenme, rüyayı kâzibedir!...

Keşkeğin alüyülalâsını Kuyumcu çarşısındaki ahçı Mığır yapardı.

(Çene çarpan) kesirülmiktar kıyma ile pişmiş ispanak köküdür. Bu tabir, midede ikametinin efzunluğundan ve nahifülbünyelere isparmoz getirip çene çarptırmasından.

Bir çok sübyanların boncuğa (yani havale illetine) tutulmaları, katık, çığnemik olarak onun veriştirilmesinden olsa gerekti.

(Yanardağ) denilen ve tepesinden lâv gibi yoğurtla memzuç Arnavut biberi dumanları yükselen ispanak; (Mülükiye) den galat, lüzueetli, yapışık yupuşuk, piliçli (mülhiye), domatesin etlisi ve acısı (kavata) da pek mergup tâamlardandı.

(İmambayıldı) ya bu nam verilerek biçarenin günahına girilmiş. Zeytinyağının içinde yüzüşüne bakma. Elli dirhemciği yeter de artar bile ve cakalı cakalı, tabağın hep üstünde.

Ramazanda cami kandillerinden aşıremento edeceğim diye minareyi kaç kılığa sokmuş olan imamcağız, görür görmez:

— Eyvah, beni kül ettiniz!... diyerek boşuna yere bayılmış...

Patlıcandan açınca böreğini unutmak gerekmez. Mahud fıkradaki (Bana patlıcansız tarafından su ver) hesabı, mübareğin nesi olmaz ki böreği arta kalsın?...

Bostanınkilerden, değirmi değirmi kesik, püre gibi yumuşamış, aralarından çayır peynirli ve midenüvazlı salkım saçakları taşan o saçaklı zilhara doyum olur muydu?

Tatlılara gelelim: (Nişasta helvası) pişişi de irmik helvasının eşi, yalnız pürtük pürçük ve çeşnisi ayrı (kaymak) un helvasının sulusu idi. Cevizle bezenmiş (pekmez peltesi) nin tabaktakileri evlere mahsus; içi sicimli uzun uzunlarını da seyyar satıcılar satardı ki o da adla sanla (sıçan sucuğu).

O canım (su mahallebisi) yer yüzünden kalktı. Mahallebici dükkânlarında çeyreklik ekmek kadayıfının, üçlük aşurenin, yüzlük tavuk göğsünün yanında, pekmezile beraber altmış paracığa.

İçinde sütün katresi olmadığı gibi şekerin de zerresi yok; yalnız pirinç unu ve üstüne pekmez. Bu mütevazılığıyle beraber ne de hafif şeydi. Mide hummasından kalkmışlara bile hiç korkma, daya...

Şu da varki ortaya kondu mu yaşlıların nevirleri dönerdi. Mahallebiceğizin yüzü bumburuşuk. (Rumüzle bizleri mi kasdediyorlar) yok mu ya?.

Portakallı ve veya limonlu nişasta peltesinin eski ismi (pulum) dur. Karnın tokluğundan bahsedilirken (Allah ziyade etsin) ler arasında (zülbiye olsa yemem) derlerdi. Bundan da anlaşılıyor ki zülbiye tatlıların en fevkalâdesi imiş. Maalesef ne onu ağzına koymuş bahtiyarlara rasladım, ne de nasıl şey idüğünü bilene...

Sermet Muhtar Aluş

Galatadan K. G. rümuzile mektup gönderen karlime:

Yazılarıma karşı alâkanıza teşekkür ederim. Sorduğunuz kitabın basılması bilmecburiye bir müddet daha gecikecektir.

S. M. A.

(*) Fasihi (piroki) imiş.

İş bulmak için

Uzun, uzun düşünmeğe hacet yok!

«Akşam»a bir KÜÇÜK İLÂN vermek kâfidir.

İstanbulun nakil vasıtaları

Otobüsler hangi yollarda işlemeli ?

Tramvay durak yerleri ve tramvay seferleri hakkında bazı düşünceler

Sayın Valimiz doktor Lûtfi Kırdarın İstanbul halkına, takdirle yeni bir hizmetini daha görüyorum: Taksi otomobillerinin dolmuşa yolcu taşımaları!

Fakat yalnız Eminönü - Taksim, Pangaltı, Şişli arasında işlemeleri kâfi değil! İstanbulun biricik (ana hattı) ve (belkemiği) mesabesinde olan tramvay caddelerinde koşuşmaları doğru olmasa gerek!

Zaten daracık olan tramvay yollarında otobüslerin, hususi ve taksi otombillerin, motosikletlerin, arabaların, bisikletlerin ve yüzlerce insanların gidip gelmelerini daha ziyade zorlaştıracaklardır!

En iyisi tramvay hatlarından uzaklaştırılmaları ve kabil olduğu kadar büyük mahalle aralarındaki caddelerden gidip gelmelidirler! Değil yalnız dilmuşa işliyecek otomobilleri, hattâ otobüslerin birçoğunu sokak aralarında da işlemye mecbur etmelidir.

Uzak, yakın mahalle aralarında oturan insanlar, tramvay caddesine gelip nakliye vasıtalarından birine girmek için ne kadar yoruluyorlar!

***

Mesleğim hasebile İstanbulun bütün caddelerini, sokaklarını az çok bilirim! Aşağıya yazacağım tertiplerle iş görecek nakliye vasıtaları, tramvay yollarındaki kalabalığı azaltacak ve umumî sağlığa hizmet etmiş olacaktır! İşte size birkaç tane yol:

1 — Eminönü - Karaköy - Rıhtım boyu - Yolcu salonu - Tophane - Boğazkesen, Cihangir, Ayaspaşa, Gümüşsuyu caddesi Dolmabahçe - Beşiktaş,

2 — Beşiktaş, Köyiçi - Ihlamur caddesi, Nişantaş - Osmanbey - Şişli.

3 — Karaköy - Perşembepazarı - Azapkapı, Şişhane yokuşu - Kuledibi - Yüksekkaldırım - Kumbaracıyokuşu - Tophane.

4 — Beyazıd - Çiftesaraylar - Canyokuşu - Uzunçarşı - Kantarcılar - Küçükpazar - Atlama - Unkapanı.

5 — Yenikapı - Mustafakemal caddesi - Aksaray, Horhor - Saraçhanebaşı - İtfaiye - Zeyrekyokuşu - Unkapanı.

6 — Şişli, Halâskâr - Bomonti - Bulgarçarşısı - Feriköy - Kurtuluş - Kasımpaşa - Şişhaneyokuşu - Perşembepazarı - Karaköy.

7 — Fatih - Çarşamba - Dramanyokuşu - Fener - Balat - Ayvansaray - Eyüp.

8 — Fatih, Hırkaişerif - Yenibahçe - Tatlıkuyu - Şehremini - Saray meydanı - Güllâççılar, Mevlânakapısı.

9 — Yenikapı - Küçüklânga - Nişanca - Kumkapı - Tiyatro caddesi, Balipaşa yokuşu - Çarşıkapı - Beyazıt.

10 — Kumkapı - Kadirga - Küçük-Ayasofya - Nakilbend - Ticaret mektebi - ultanahmed.

11 — Eminönü - Sultanhamamı - Mahmudpa aş- Nuruosmaniye - Çemberlitaş - Fazlıpaşa - Sanayi mektebi, Mehmedpaşa yokuşu - Küçük Ayasofya - Kadırga ? Kumkajı Nişanca - Yenikapı - Aksaray.

12 — Beyazıd - Süleymaniye - Deveyokuşu - Vefa - Zeyrek - Unkapanı.

13 — Fatih - İtfaiye - Âşıkpaşa - Gelenbevi - Cibali - Küçükmustafapaşa-Fener - Unkapanı.

Bunlar gibi daha pek çok teşkilât yapılabilir ve (Londra), (Amerika) da olduğu gibi her sokaktan, her caddeden türlü türlü nakliye vasıtaları işleterek halkın sıhhatine, iktisadiyatına ve kıymetli vaktilerine yardım edilmiş olur. Fakat şimdiki durumdan dolayı bol benzin ile lâstik ve muntazam yollar bulmak kabil mi?

İstanbulluların çok muhtaç oldukları sıhhî meselelerden biri daha

Tramvayların durak yerlerinde uzun müddet bekliyen insanlarda türlü türlü hastalıklar zuhur ediyor! Yağmurlu, rütubetli, nemli, soğuk havalar tesir ettikçe ediyor! Karlı, tipili, sisli, rüzgârlar, insanın iliğine kadar işliyor. Bu mühim meseleyi âcizane tetkik ettim:

Durak yerlerinde yapılan bekleme yerlerinin yalnız (3) tanesi lodosa, cenuba karşıdır. Diğerleri, poyraza, şimale, yıldız ve karayele nazırdırlar! Fakat tramvay istasyonlarının ekserisi apaçıktır! Bekleme yerlerinin önlerinde hiç bir cam yoktur. Herkes tesirli soğukların karşısında kendi semtlerine doğru gidecek olan tramvay vagonlarını bekledikçe bekliyor! (100) para farkı kazanmak için orta halliler, fukaralar (yeşil boyalı) ikinci mevkie dört gözle bakıyorlar! Nihayet bu araba kemali azametle geliyor.

Ağızağıza, hıncahınç insan ile dolduğundan Azrail kovalıyormuş gibi vatman durmuyor, basıp geçiyor! Zavallı halk, tekrar gözlerini uzaklara dikiyor.

Uzak yerlerden gelen vatandaşlar, Eminönüne, Sirkeciye çıkarak aktarma olmak için bekleşiyorlar. Fatihe, Aksaraya, Beyazıda gitmek için başka tramvaya göz dikiyorlar. Sabırsızlıkla bekliyorlar. Edirnekapısına, Yedikuleye ve Topkapı cihetlerine gidecek olanlar Bahçekapısına gidiyorlar ve orada da uzun müddet intizar ediyorlar!

Dikkat ediyorum: Gerek Beyoğlu ve Tophane istasyonlarında ve gerek İstanbul tarafındaki durak yerlerinde kalabalık o kadar çok ki!

Uzun müddet bekleye bekleye soğuktan donacak dereceye gelen insanların, eğer varsa, sporculuktaki kuvvetleri sayesinde en nihayet yeşil bir vagona bindikleri görülüyor! Resmen 30 kişi alması lâzım gelen vagona 45-54 adam dolduruluyor!

Ben öyle anlıyorum ki, İstanbulluları her sene saran dehşetli gripler (bronşit)ler (Zatürree)ler, ve daha türlü türlü hastalıklar, tramvay durak yerlerinde, uzun müddet beklemekten, aktarma usullerinden, nakliye vasıtalarından, vagonların kalabalığından, vapur, tren, kraathane ve ev gibi sıcak yerlerden ansızın soğuğa çıkmaktan neşet etmektedir.

Hiç unutmamalıyız ki, hava derecesinin anî değişmesinden, cereyanı havadan ve temastan pek çok hastalıklar baş gösterir!

***

Aşağıdaki teklifim kabul edilirse umarım ki, birçok halkın sağlığına, iktisadiyatına ve vakit kazanmalarına çok yardım edilmiş olacaktır:

1 — Bebekten kalkan tramvaylar Eminönünden geçerek Edirnekapısına, Topkapıya, Yedikuleye kadar gidip Bebeğe dönsünler.

Fatihe, Beyazıda, Sirkeciye, Eminönüne kadar işleyip geri dönen Maçka, Şişli, Kurtuluş ve hattâ Ortaköy ve Taksim tramvayları da Edirnekapısına, Yedikuleye ve Topkapıya kadar biribirini müteakip gidip gelsinler!

2 — Maçka ile Beşiktaş arasında hâlâ yapılamıyan (Üç adımlık mesafe)nin hatlarını birleştirmek.

3 — Her baş istasyonundan nihayetine kadar gitmek üzere şimdilik biribirini müteakip (10) tane yeşil boyalı hareket ettikten sonra nümunelik olmak üzere bir tane de birinci mevki sevketmek.

4 — Daha sonra da (100) ikinci mevkie nisbeten bir tane de birinci mevki harekte ettirmek.

5 — En nihayet birinci mevkileri tamamile lâğevederk döşemelerini ikinci mevkilere yerleştirmek ve Londra, Amerikada olduğu gibi herkes yalnız bir mevkili tramvaylara girmek.

6 — Madem ki hükûmetimiz ve partimiz hakikî bir (Demokrat) tır. Halkçıdır otobüslerimizde olduğu gibi mevki farkını gözönünde tutmamak lâzımdır.

7 — Belediyemizin getirdip işleteceğini işittiğimiz otobüsler (18) kişilik olmasın, Londra ve Amerikada bulunan (40) ve (90) kişiyi ferah ferah istiap eden iki katlı sağlam otobüslerden olsun.

Bu tekliflerimi vaktile yapmış olaydım (Tramvay şirketi) aldırmazdı! Fakat her zaman halkın faydasını ve sıhhatini düşünen valimiz, belediyemiz ümid ederim ki, dikkatli ve nüfuzlu bakışlarile okuyup tatbik için emir buyuracaklar.

Lokman Hekim

DENİZ

Küçük (Baby) tahtelbahirler

Açık denizlere çıkmamak şartile kısa seferler için işe yarayabilirler

Ajans haberlerine göre Almanlar küçük tahtelbahirler yapmağa başlamışlar. Bunlar 150 tonluk şeylermiş, birkaç kişi ile idare ediliyormuş. Filhakika bu tonajdaki tahtelbahirler Baby denilen küçük bir tiptir. Bunların 100 tonluklarını ve hattâ 50 tonluklarını da yapmak mümkündür. Meselâ Finlândiyalıların elindeki 99 tonluk Saukko tahtelbahiri emsali arasında en küçüğüdür.

Almanlar 935 senesinde Versay muahedesini feshettikten sonra derhal 250 tonluk tahtelbahirler inşaya başladılar ve ilk seri olarak bu tipten 24 tane meydana getirdiler. Tecrübelerde kifayetli bulunarak bu mevcude son zamanlarda bir düzine daha ilâve ettiler. Bunların başta 53 lük torpido atan 3 kovanı ve bir küçük makineli topu bulunmaktadır. İki torpido (torpil) de yedek olarak aldığına göre denize beş torpille çıkmaktadır. Su üstü süratleri 13 mil su altı süratleri 7 mildir. Almanya şimdi bu 250 tonluklardan 100 ton tasarruf ederek 150 tonluk tahtelbahirler yapmağa başlamış bulunuyor. Her halde bunların eslihası başta iki torpido kovanı ile bir makineli toptan ibaret olacaktır. İki torpido da yedek bulundurabilir. Şu halde dört torpidoyu hâmilen cepheye gidebilir. Süratleri su üstünde 10 milden ve su altına 6 milden aşağı değildir.

Almanlar geçen umumî harpte Belçikanın Flânder sahillerine yerleştikten sonra İngiltereden garp cephesine yapılan nakliyata darbe vurmak maksadile Manş denizinde kullanmak üzere 90 - 120 tonluk küçük tahtelbahirler yapmışlar ve Flânder tahtelbahir filotillâları teşkil etmişlerdi. Bunların mürettebatı 12 - 15 kişiden ibaret olup süratleri pek azdı. Hattâ su altında bazan o civardaki akıntıları sökemiyorlardı. Bu sebepten Alman tahtelbahircileri arasında bunlara Flânder kaplumbağaları denilmişti. Umumî harbin son iki senesinde bunlar İngilizlerin tahtelbahir mücadele vasıtaları karşısında dikiş tutturamamışlardı. Flânder botları iktisadî yolla su üstünde 350 mil mesafe katedebiliyorlardı. O zamandanberi geçen yirmi seneyi müteçaviz zaman zarfında motör makinelerinin mahrukat sarfiyatı nisbeten azalmak suretile terakki gösterdiğini düşünürsek bugünkü 150 tonluk küçük Alman tahtelbahirlerinin 600 - 700 millik bir mesafeye gidebileceklerini kabul edebiliriz. Bu hale göre bunlar ancak yakın seferlere tahsis edilebileceklerdir.

Esas itibarile bir tahtelbahirin denizde kalma kifayeti her şeyden evvel motör makinelerinin yakacağı mahrukat mikdarına bağlıdır. Tahtelbahir harbinin sıklet merkezi Şimal denizinde olduğuna göre bu 150 tonluk botların bu denizden dışarıya çıkmaları bittabi mevzuu bahsolamaz. Şimal denizinde de harekât sahaları pek mahdud olacaktır. Çünkü İngiltereye en yakın Alman tahtelbahir üssü olan Emden limanı İngiltere sahilinden 250 mil uzaktır.

Üssünden harbe çıkan bir tahtelbahirin düşman gemilerini bekleme sahasında vazifesini bitirdikten sonra geriye dönmesi icab ettiğine göre yalnız gidiş geliş için 500 mil katetmiş olacaktır. Geriye 200 mil mesafe kat'ı için mahrukat mevcudu kalır ki cephe faaliyetinin hududu ancak bu mevcude münhasır kalır.

Arada sık sık dalmak için akümülâtör bataryalarının imlâsında motörlerini çalıştırmak icap edeceğinden düşman gemilerini bekleme müddeti dalmak ihtiyacı nisbetinde azalacaktır. Kestirme bir hesapla bu küçük botlar cephede âzamî bir hafta kalabilirler. Bu da ancak denizin fırtınalı olmıyan normal şeraiti içinde mümkündür.

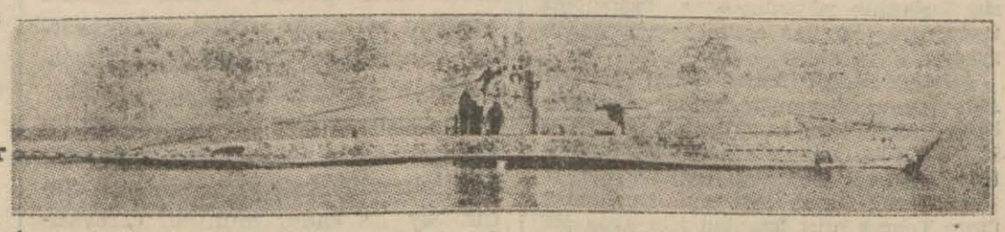

Küçük bir Alman tahtelbahiri.

Şimal denizinde kış aylarında bu botların iş görmesi pek müşkül ve hattâ ekseriya kabil olamaz. Çünkü şimal ve batı rüzgârlarının şiddetle hüküm sürdüğü kış mevsiminde denizlere emniyetle göğüs gerecek tahtelbahirlerin tonajı asgarî 450 - 500 tondur ki dört senelik umumî harp tecrübesi neticesinde Alman tahtelbahircileri tonajda bu hadden aşağı inmemeği tavsiye etmişlerdir.

Diğer taraftan 150 tonluk botların su üstü süratleri en az 14 mil olmadıkça ufukta gördükleri düşman vapurlarını kovalayıp yakalıyamaz ve torpilliyemezler. Bu takip seyri denizin dalgalı zamanlarında tamamen akim kaacaktır. kaacaktır.

Bundan başka bir tahtelbahirde tonajın 150 ye indirilmesi süratine olduğu gibi dalma umkuna da hayli tesir eder. Bahusus sü üstü süratini arttırmak için teknenin hafif olması meşrut olduğundan iç teknenin ince lâvha ve köşebendlerden yapılması icap eder ki bu hal dalma umkundan oldukça fedakârlığa sebep olur. Binnetice bu küçük botların dalabileceği derinlik 40 - 45 metreyi tecavüz edemez. Hele tekne perçin yerine kaynakla inşa edilmişse dalma umku bu mikdardan da az olur. Diğer bir mahzur da bu botların denizde az bir müddet kalarak hemen üssüne dönmek ihtiyacı dolayısile limana girip çıkma harekâtının fazlalaşmasıdır ki bu hal bunların üsleri önünde bekliyecek olan İngiliz ve Fransız tahtelbahirlerinin atacakları mayn ve torpillere sık sık av ve hedef teşkil etmeleridir.

Bütün bu mahzurlara rağmen Alman bahriyesinin şimdiden böyle küçük botlar yapmağa başlamaktan maksadı geçen umumî harpte Belçikayı zaptederek Flânder sahillerine yerleştikten sonra İgiltere sahillerine biraz daha sokulup tahtelbahir harekâtını Manş kanalına, yani İngiliz nakliyatının can damarına tevcih ettiği gibi bu sefer de ilk fırsatta ve belki de ilkbaharda Belçika yahut Hollandayı istilâ emelini güderek bu plânını tahakkuk ettirir ettirmez İngiltereye karşı daha yakından tahtelbahir ablokasını teşdid etmektir. Gerçi bu tahtelbahir harbi bakımından Almanlar için ideal bir plândır. Fakat bu küçük tahtelbahirlerin yerine daha büyüklerini hazırlamak şartile.

Yeni Alman tahtelbahirlerinin tonajca küçülmesini bir de en mühim olan malzeme ve personel bakımından mütalâa edersek derhal hükmedebiliriz ki Alman bahriyesi tahtelbahir yapmak için malzeme ve kullanmak için mürettebat tedarikinde büyük sıkıntı içindedir. Çünkü iyi bir harp kifayeti olan tahtelbahir en aşağı 800 - 1,000 ton olmak gerektir ki bunlar ancak 40 - 50 mürettebata ihtiyaç gösterirler. Diğer taraftan cepheye gönderilebilecek tahtelbahirciyi birkaç ayda yetiştirmek mümkün değildir.

Hulâsa; Almanların küçük tahtelbahir yapmağa teşebbüs etmelerinden çıkarılan mâna şudur: Müttefik devletlerin deniz ablokası semeresini yermeğe başlamış ve tesirini şimdiden göstermiştir. **A. B.**

İzmir zeytinyağı ihracatçılar birliği

İzmir (Akşam) — İzmirde teşkil edilen zeytinyağı ihracatçılar birliği idare heyetine zeytinyağı ihracatçılarından B. İzmirli Talât Erboy, Abdullah Fesci, Kemal Haraççı, Rahmi Filibeli, Dr. Fazıl Doğan, Sezai Ömer, M. J. Taranto, Ali Karagözlüoğlu, Fehmi Simsaroğlu seçilmişlerdir. Reisliğe B. Talât Erboy, ikinci reisliğe B. Abdullah Fesçi, umumî kâtipliğe de B. Muhip, mürakabe heyetine B. Ali Haydar Albayrak ve Mustafa Haydar Nazlı intihap edilmişlerdir.

Kurbanı iyi günlerimize şükretmek için keseriz. İyi günlerimizin uzun sürmesi için havada karada ve denizde kuvvetli bir millet olarak yaşamamız şarttır.

ilkokul yoksul çocuklarına yardım

Dünkü toplantıda bulunanlardan bir kısmı

İstanbul ilkokullarına devam eden yoksul çocuklara yardım için her kazada yeniden teşekkül eden cemiyetlerin mümessilleri dün parti İstanbul vilâyet idare heyeti reisi Tevfik Fikret Sılayın başkanlığında toplanmışlar ve (16) yardım cemiyetinden müteşekkil (İstanbul ilkokul yoksul çocuklarına yardım cemiyetleri birliği) ni kurmuşlardır.

Bu birlik parti vilâyet idare heyeti azasından Hâmid Ongunsu reisliğinde, Maarif müdürü Tevfik Kut, Kızılay mümessili adına Atıf Ödül, Çocuk esirgeme kurumu vilâyet ikinci reisi Reşit Çavdar, yardım cemiyetleri adına da profesör Zühtü İnhan, kitapçı Ahmed Halid Yaşaroğlu, müteahhit Asaftan müteşekkil bir idare heyetini iş başına getirmiştir. Hesap müfettişliğine de İmar bankası müdürü Celâl, İstanbul gümrükleri başmüdürü Methi Saidi seçmişlerdir.

İçtimaî muavenet teşkilâtımız

Kızılayın sulh zamanındaki vazifeleri

Bu vezaifi derhal yapabilmek için hazırlıklı bulunmak, hazırlıkları felâket çanı çaldıktan sonraya bırakmamak lâzımdır

«Kızılay» harp zamanında askerî sıhhiye teşkilâtının yardımcısıdır. Umumî seferberlik ilân edilince «Kızılay» bütün faaliyetini büyük karargâhı umumî sahra sıhhiye müfettişi umumîliğinin vereceği talimat dairesinde sevk ve idare etmekle mükelleftir.

Bu faaliyet, sabit ve seyyar hastahaneler, hasta ve yaralı nakliye gemileri ve trenleri, hasta ve yaralı sevk merkezleri misafirhaneleri tesis ve tertip etmek; askerî sıhhiyeye sıhhî levazım vermek ve beynelmilel Kızılhaç kanalile muhasım memleketler Kızılhaç teşkilâtile temasa girerek, esirlere müteallik karşılıklı istihbarat büroları kurmak ve bu yoldan esirlerle aileleri arasındaki muhabere ve mürasele işlerine tavassut etmek gibi esaslı hizmetlerden ibarettir. Kızılayın harp faaliyeti mevzuumuz haricinde bulunduğu için bunun üzerinde fazla durmuyoruz.

Kızılayın sulh halinde harp zamanından daah az mühim olmayan şu vazifeleri vardır:

1 — Harp halinde üzeirne alacağı hizmetleri muvaffakiyetle başarabilecek teşkilât ve vesaiti hazırlamak, bunları ilk işarette harekete müheyya bir halde bulundurmak.

2 — Zelzele, sel, kuraklık, yangın ve saire gibi âfetlerden müteessir olanların imdadına koşmak.

3 — Bulaşık hastalıklarla savaşmak.

4 — Büyük şehirlerde münferid kazalara karşı ilk imdat vasıtaları hazırlamak.

5 — Profesyonel ve amatör hasta bakıcı yetiştirmek.

6 — Umumî hıfzıssıhha bilgisini tâ köylere kadar yayacak neşriyatta bulunmak.

7 — Ana yurda gelecek muhacirleri karşılamak ve hükûmetin maddî ve manevî sahabet ve ihtimamı altına girinceye kadar, onlara ilk yardımları yapmak.

8 — Fakirlere mahsus sabit ve seyyar dispanserler kurmak.

9 — Fakirleri yedirecek, şiddetli kış mevsiminde giydirecek merkezler tesis etmek.

Kızılay edebiyatına göre «İmdat ve muavenet» ıstılahında hülâsa edilebilen bu hizmetlerin her biri ayrı ayrı tedkik ve tahlile değer bir şümul ve ehemmiyeti haizdir:

Harp faaliyetine hazırlanmak askerî sıhhiyenin çizeceği programa göre tanzim edileceği için bunu sadece kaydetmekle iktifa ediyoruz.

Tabiatın en korkunç ve yıkıcı âfeti zelzeledir. Fen adamlarının mütalâalarına ve son üç asırlık tarihimizdeki acı misallere göre, memleketimizin zelzele tehlikesine maruz mıntakaları taayyün etmiş gibidir. Son felâket dolayısile bir kerre daha anlaşıldı ki, zelzele âfetinde en mühim mesele, zelzele saahsında sağ kalan yurddaşların imdadına süratle yetişebilmektir. İmdada yetişinceye kadar şu veya bu sebeple geçirilecek her dakika ilk kurbanlara yenilerinin inzimam etmesine sebep olur. Bu hususta gösterlecek sürat ise, evvelce yapılmış olan hazırlıkların derecesile mütenasip olabileceğinden, bu hazırlıkların felâket çanı çaldıktan sonraya bırakılmaması zarurîdir.

Hazırlık, evvelâ imdat vesaitinin mevcut olması, sonra da bunların muhtelif mıntakalarda tesis edilecek merkezlere depo edilmesi demektir. İmdat vesaiti, kurtarma, barındırma, yedirme, giydirme, ve sıhhî bakım gibi beş kısma ayrılır.

Kurtarma işi için, büyük şehirlerimizdeki itfaiye teşkilâtının bu işlere ait modern vasıtalarından örnek alınabilir.

Barındırma vesaiti mevsime göre değişir. Yaz için çadır mükemmel bir vasıta olabilirse de, şiddetli kış mevsiminde bu ihtiyacı ancak «kabili nakil barakalar» temin edebilir. Çadır, ya yapılmış veya bez halinde dış memleketlerden getirilen bir metadır. Halbuki barakalar, zengin ormanlarımızın kerestelerile ve memleketimizde müesses modern kereste sanayii marifetile kolayca hazırlanabilir çok daha faydalı bir barındırma vasıtasıdır. Bu barakalar için kesilecek ağaçlar orman resminden ve bunları yapacak kereste fabrikaları muamele ve sair vergilerinden muaf tutulursa -ki hükûmetçe bu gibi hallerde muafiyetler kabul ve tatbik edilmektedir- bunlar belki de çadırdan daha ucuza mal olur.

Yedirme işi için, memleketin her tarafında her mevsimde yiyecek maddeleri bulunabileceğinden bunları depo etmeğe lüzum yoktur. Yalnız seyyar aşhane ocakları ve kaşık ve tabak gibi levazımın hazır bulundurulması maksada kâfidir.

Giydirme işini, büyük şehir ve kasabalarda teşkilini düşündüğümüz «Yardım toplama» komiteleri tarafından toplanacak eşya kolaylıkla temin eder. Yapılacak iş, bunları fennî temizlemeğe tabi tuttuktan sonra tamir etmek ve tasnif ederek imdat merkezlerindeki depolara yerleştirmekten ibarettir.

Sıhhî bakım için tam techizatlı seyyar hastahaneler hazırlamak lâzımdır. Bu seyyar hastahanelerde filen çalışacak sıhhî imdat heyetleri için büyük masraflara mütevakkıf olan daimî bir kadroya ihtiyaç yoktur. İmdat merkezinin bulunduğu vilâyetin sıhhiye müdürü bu heyetlerin tabiî reisi ve hükûmet ve belediye hekimleri de tabiî azası olabilir.

Düşünülmesi lâzımgelen bir cihet de bütün bu teşkilât ve vasıtaların felâket anında felâket sahasına süratle yetişebilmesidir. Memleketimizin iklim şartlarına ve yollarının bugünkü vaziyetine göre, her mıntaka imdat merkezinde o mıntakaya uygun nakil vasıtalarını harekete hazır bulundurmak icap eder. Kamyon, kızak, araba, mavna ve sal gibi vesaitten başka her merkezde bir imdat tayyaresi bulundurmak çok faydalı olur. Alelâde vesait yetişinceye kadar, tayyare ile gönderilip felâket sahasına atılacak ilk yardım levazımı âfetzedelerin ıztıraplarını derhal tahfif eder.

Bedri Nedim Göknil

Eminönü meydanı yükseltilecek

Eminönü meydanında hazirana kadar yaya kaldırımlar yapılacak, haziranda itibaren Prost plânına göre meydanın tanzimine başlanacaktır. Yaya kaldırımları, şimdiki zeminden 20 santimetre yükseltileceği için haziranda tramvay rayları söktülecek, meydan da yaya kaldırım seviyesine çıkarılacaktır. Karaköy köprüsünün de meydanın yeni seviyesine göre yükseltilmesi lâzımgeldiğinden, bu ameliyat ikmal edilinciye kadar köprüden tramvay ve otomobil münakalâtı kesilecektir. İnşaat zamanında otomobiller Gazi köprüsünden geçeceklerdir.

İzmirde bir kütüphane kapatıldı

İzmir 18 (A.A.) — İhtikârla mücadele komisyonu dün Valinin riyasetinde toplanarak bazı şikâyetleri tedkik etmiş ve 20 paralık küçük kartvizit zarflarını 1 kuruşa sattığı tesbit edilen Yavuz kütüphanesini üç gün müddetle kapatmıştır.

AKŞAM
Abone ücretleri

	Türkiye	Ecnebi
SENELİK	1400 kuruş	2700 kuruş
6 AYLIK	750 »	1450 »
3 AYLIK	400 »	800 »
1 AYLIK	150 »	— »

Posta ittihadına dahil olmıyan ecnebi memleketler: Seneliği 3600, altı aylığı 1900, üç aylığı 1000 kuruştur.

Adres tebdili için yirmi beş kuruşluk pul göndermek lâzımdır.

Zilhicce 9 — Kasım 73

	İmsak	Güneş	Öğle	İkindi	Akşam	Yatsı
E.	12,30	2,14	7,16	9,45	12,00	1,36
Va.	5,37	7,22	12,24	14,54	17,09	18,44

İdarehane: Babıâli civarı Acımusluk sokak No. 13

AKŞAM SPOR

Bayram maçları

Ankara - İstanbul karşılaşıyor

Macar futbolcüleri bugün geliyor

Kurban bayramı çok zengin spor hareketleri içinde geçecek ve spor meraklıları mümtaz bir Avrupa takımının oyunundan başka iki seneden beri dev adımlarile ilerliyen Ankara futbolcuları karşısında oyuncularımızın bugünkü kuvvetlerini ölçmek imkânını bulacaklardır. Futboldan başka Ankara - İstanbul temsilî takımları arasında da güreş müsabakaları yapılacaktır.

Hungarya maçlarının uyandırdığı büyük alâka ve Ankara ile İstanbul arasındaki futbol rekabetinin bayram günleri Taksim stadını doldurup taşıracağı muhakkaktır.

Evvelce bildirdiğimiz gibi içlerinde çok kıymetli oyuncular bulunan Hungarya takımı bugün ekspresle şehrimize gelmiş olacaktır. Macarlar ilk maçlarını bayramın birinci cumartesi günü Galatasarayla, ikinci maçlarını pazar günü Fenerbahçe ile yapacaklardır.

Bayramdaki spor hareketlerinin en zengin günü üçüncü pazartesi günü olacaktır. O gün ayni stadda Macarlar -lig lideri olan Beşiktaşla karşılaşacak ve hem de Ankara - İstanbul muhtelitleri temsilî maçı yapılacaktır.

Evvelce Ankara - İstanbul karşılaşmasının bayramın dördüncü salı günü yapılması düşünülmüş ise de Ankaralı sporcuların izin vaziyetleri göz önünde tutularak bundan vazgeçilmiştir.

Çoktanberi ecnebi takımlar karşısında görmediğimiz Beşiktaşın Hungarya ile yapacağı maç başlı başına bir spor hâdisesi iken iki senedenberi İstanbula galebe çalan Ankaralıların son zamanlarda düzeldiklerine kanaat getirdiğimiz şehrimiz muhtelitli ile ayni günde karşılaşmasını bulunmaz bir fırsat olarak kabul etmek lâzımdır.

Şehrimiz muhtelitli, Ankaralılar gibi bu karşılaşmaya hazırlanmış olmamakla beraber son Macar maçları dolayısile yanyana oynamış oyunculardan ve şu şekilde teşkil edilecektir:

Kaleci: *Cihad*

Müdafi: *Adnan, Faruk*

Haf: *Esad, Enver, Musa*

Muhacim: *Fikret, Buduri, Gündüz, Salâhaddin, Melih.*

Ayni gün Beşiktaşın Macarlara karşı müsabakası olduğundan Hakkı ve Şeref muhtelit takıma çağrılmamışlardır. Maamafih son maçlar göz önünde tutularak yapılan muhtelit takım İstanbulun bugünkü en kuvvetli on biridir.

Futbol ajanlığının bayramda yapılacak müsabakalar hakkında gönderdiği tebliğ şudur:

Bayram günlerinde yapılacak Ankara - İstanbul muhtelit futbol takımlarının revanş müsabakası ile Macaristanın Hungarya futbol takımının Galatasaray, Fenerbahçe, Beşiktaş klüplerimzle yapacağı müsabaka programı aşağıda gösterilmiştir.

20/1/940 Cumartesi

Hungarya - Galatasaray saat 15 Hakem: Sami Açıköney. Yan hakem Şazi Tezcan - Samih Duransoy.

21/1/940 Pazar

Hungarya - Fenerbahçe saat 15 hakem: Basri Bütün. Yan hakem: Adnan Akın - Ahmed Adem.

Şişli - Beyoğluspor saat 10 hakem Refik Osman Top.

22/1/940 Pazartesi

Hungarya - Beşiktaş saat 13 hakem: Halid Galip Ezgü. Yan hakem: Sami Açıköney - Necdet Gezen.

Ankara - İstanbul saat 15 hakem: Şazi Tezcan. Yan hakem: Ahmed - Adem - Adnan Akın.

İstanbul muhtelitini teşkil edecek aşağıda isimleri yazılı oyuncuların futbol ayakkapları ile birlikte saat 14 de Taksim stadında hazır bulunmaları.

Galatasaraydan: *Osman, Faruk, Adnan, Musa, Enver, Celâl, Gündüz, Cemil, Buduri, Saltık, Salâhaddin, Eşfak.*

Fnerbahçeden: *Cihad, Fikret, Esad, Melih.*

Klüplerimizin ve oyuncularımızın bölge merkezine müracaat ederek davetiyelerini almaları tebliğ olunur.

Ankara - İatanbul temsilî güreş müsabakaları

Güreş millî takımının en kıymetli elemanlarını kadrosu içinde bulunduran Ankara ve İstanbul bölgelerinin, Kurban bayramında şehrimizde karşılaşması takarrür etmiştir.

Önümüzdeki mart ayı içinde şehrimizde yapılacak olan Balkan güreş müsabakalarına millî güreşçilerimizin hazırlandıkları bir sırada iki bölgenin iddialı bir şekilde karşılaşması çok yerinde bir harekettir.

Bayramın ikinci ve üçüncü günü akşamları Taksimde Dağcılık klübü salonlarında yapılacak olan bu karşılaşmaların birisi serbes diğeri grekorumen tarzında olacaktır.

Türkiye birinciliği müsabakalarına sakatlığı dolayısile iştirak edemiyen dünya şampiyonu Yaşar bu müsabakalara hazırlanmaktadır. 61 kiloda Türkiye birincisi ve Ankaranın en teknik güreşçisi olan Suadla yapacağı karşılaşmanın çok çetin geçeceği şüphesizdir.

66 kiloda son zamanlarda iyi bir formda olan Yusuf Aslanın Avrupa ikincisi olan Ankaralı Yaşar karşısında alacağı derece merak uyandıracak mahiyettedir.

Bu karşılaşmaların en iddialı müsabakası da 79 kiloda çok sağlam bir eleman olan Türkiye birincisi Ankaralı Vahdi ile millî takımdan Adnan arasında olacaktır. Bu karşılaşma 79 kiloda millî takımı temsil edecek güreşçiyi meydana çıkaracaktır. 87 kiloda İstanbuldan Büyük Mustafanın güreşmesi icap etmekte ise de kilosu fazla olan bu eşsiz güreşçimizin müsabaka tarihine kadar kilosunu indireceğine ihtimal verilememektedir.

Mustafa halen 96 kilo gelmekte olduğundan dört günde dokuz kilo birden kaybetmesini önümüzdeki Balkan güreşleri için idareciler mahzurlu görmektedirler.

En ağırda Çoban Mehmed ve en hafifte küçük Hüseyin İstanbul namına müsabakalara iştirak edeceklerdir.

★ İstanbul Anadolu yakası Atlı spor klübünden: Klübümüzün 30 kânunuevvel 1939 tarihinde icrası kararlaştırılan senelik umumî kongresi ekseriyet olmadığından toplanamamış ve yevmi içtima 14 kânunusani 1940 tarihine talik kılındığı halde o gün de davete icabet edilmemiş olduğundan toplantı tekrar 28/1/940 pazar günü saat 15 e bırakılmıştır.

Sayın âzalarımızın o gün klübün Kadıköyünde, Feneryolunda, Fuatpaşa selâmlığındaki idare merkezini behemahal teşrif buyurmaları rica olunur.

Uzun kış gecelerinde hoş vakit geçirmek için meşhur

ARSEN LÜPEN

Büyük ve heyecanlı roman serisini okuyunuz!

Bu seri 6 büyük ve resimli cilddir. Beher cildin fiati 80 kuruş.

6 Cildlik takımı birden alanlar için fiati: 4 liradır.

Tevzi yeri: AKŞAM matbaası Tel: 20681

Yüzde yirmi iskonto kuponu

Bu kuponu kesip «Akşam matbaası kitap servisine» getiriz veya gönderirseniz fiat üzerinden size yüzde 20 iskonto yapılacaktır.

KÜÇÜK HABERLER:

★ Mecidiyeköyünde yapılacak hastane planı dün Vali B. Lûtfi Kırdar tarafından tedkik edilmiştir. Hastanenin inşasına Fransız mimarı B. Valter nezaret edeceğinden, kendisine nezaret hakkı olarak, inşaat ihale bedelinin yüzde dördü verilecektir.

★ Beyoğlunda Aynalıçeşmedeki karakol binasının istimlâki hakkındaki menafii umumiye kararı gelmiştir. Bina istimlâk edilerek yıktırıldıktan sonra Beyoğlundan Karaköye inen otobüs ve otobüslerin güzergâhını teşkil eden bu yol genişliyecektir.

★ Taksim bahçesinin yanındaki Panorama bahçesile Taksim kışlasının önündeki barakalar yıkılacaktır. Mart girince Taksim kışlasının yıktırılmasına başlanmak üzere müzayede ilân edilecek ve nisandan itibaren kışla yıktırılacaktır.

★ Demir ithalât limited şirketi dün Ömer Abit hanına taşınmıştır. Şirket namına İş bankasına 34 bin lira yatırılmış ve ithalât için de Takas limitedce icab eden akreditifler tacirlere verilmeğe başlanmıştır.

★ İstanbulun un ihtiyacını karşılamak üzere Toprak ofisi İstanbul için ayda 300 ton buğday gönderiyordu. Son zamanlarda Toprak ofis zelzele mıntakasına buğday gönderdiğinden, İstanbulun mevrudatı azalmıştır. Bu itibarla şehrimizdeki un fabrikalarının mümessilleri Belediyeye müracaat ederek Toprak ofisin, İstanbulun ihtiyacına kifayet edecek buğday vermekte devam etmesini istemişlerdir. Belediye, bu müracaati Vekâlete bildirecektir.

★ Şişli Halâskârgazi caddesinde oturan yirmi beş yaşlarında Berç adında biri evinde tabancasını temizlerken kazaen ateş almış, çıkan kurşun şakağına isabet ederek ölmüştür.

★ Mehmed adında birinin satmak üzere Beyazıt meydanından satın aldığı kurbanlık on koyundan birini alıp kaçarken yakalanan hamal Mehmed adında bir genç dün Sultanahmed sulh ceza mahkemesinde 15 gün hapse mahkûm olmuş ve derhal tevkif edilmiştir.

★ Adliyeye tahsis edilen eski Şûrayı devlet binasının tamir ve tadil işleri bitirilmiştir. Bir kısmı Tapu dairesinin alt katında, bir kısmı da şimdiki Adliye binasında bulunan on iki asliye hukuk mahkemesi bayramertesi Şûrayı devlet binasına taşınarak burada toplu bir halde faaliyete geçeceklerdir.

★ Kartalda oturan B. İhsanın evinin bahçesindeki eski bir servi ağacının, yıkılma tehlikesi gösterdiği ve yakınından geçen elektrik tellerine de zarar verebileceği görülmüş ve bunu kesmesi İhsana tebliğ edilmiştir. Ağaç kesilmediğinden kaymakamlık dün, bir elektrik, bir Belediye mühendisile Belediye zabıta memurlarını göndererek ağacı kestirmek istemiştir.

Bu kesme işi yapıldığı sırada İhsanın karısı ve kızları taşlarla memurların üzerine hücum etmişlerdir. Çöpçü Sadık atılan taşlarla yaralanmıştır. Neden sonra zabıtanın müdahalesile mütecavizler yakalanmış, ağacın da kesilmesi işi bitirilmiştir. Suçlular hakkında lâzım gelen kanuni takibat yapılmaktadır.

★ Beyazıtda Şirvanizade sokağında bir eve iskân edilen Erzincan felâketzedelerinden, Mehmed, Yusuf, diğer Mehmed, karısı Behice ve Receb isimlerindeki şahıslar, odalarına iyice yanmadan aldıkları mangaldan intişar eden hamızıkarbonla zehirlenmişler, Belediye doktoru tarafından muayene altına alınmışlardır. Bunlar, ilk tedavileri yapılarak evlerine iade edilmişlerdir. Yalnız Behice, vaziyeti tehlikeli görüldüğünden Haseki hastanesine yatırılmıştır.

★ Eyüp Halkevinden: Zelzele felâketzedeleri menfaatine Evimiz tarafından tertip edilen müsamere için bina tahsis etmek suretile fedakârlık gösteren Eyüpte Şafak sineması sahibi bay Tahir Sofuoğluna ve filim göndermek lûtfunda bulunan Sümer sineması müdürlüğüne alenen teşekkür ederiz.

Yenilmez kanatlarla göklerimizi dolduracak bir gençlik bu ideale çabuk varabilmek için Türk Hava Kurumuna sık sık yardım edelim.

Meşhur bir Fransız aktörü mahkûm oldu

Lyon 18 (A.A.) — Mahkeme, bir yayayı ezmiş ve müteakiben kaçmağa teşebbüs etmiş olan maruf Fransız aktörü Raimu'yu iki ay hapse ve mühim miktarda zarar ve ziyan tediyesine mahkûm etmiştir. Ceza, tecil edilmiştir.

Roma sergisinde Fransız paviyonu

Paris 18 (A.A.) — B. Lebrun, dün Roma dünya sergisi Fransız şubesinin reisi âyandan Besnard ile uzun uzadıya görüşmüştür. Reisicümhur, B. Besnard ile bu sergide vücude getirilecek olan büyük Fransız paviyonunun inşası hakkında fikir müdavelesinde bulunmuştur.

Macaristanda millî müdafaa hizmeti

Budapeşte 18 (A.A.) — Dahiliye Nazırı, bir emirname neşretmiştir. Bu emirnameye nazaran on iki ile yetmiş yaş arasındaki bütün Macarlarla Millî müdafaa ihtiyacatı ile alâkadar işlerde ihtisası bulunan 16 ilâ 50 yaşındaki Macar kadınları ve tabiiyetleri meşkûk olan kimseler, salâhiyettar makamata müracaat edeceklerdir. Bu emirname, bilhassa sevkülceyş gayeleri takip etmektedir.

MEŞRUTİYETTE SARAY ve BABIÂLİ

Yazan: SÜLEYMAN KÂNİ İRTEM — Tercüme, iktibas hakkı mahfuzdur.

Tefrika No. 140

Hızlp meselesi İttihad ve Terakkiyi sarstı, Sadık bey Selâniğe gitti

Hürriyet ve İtilâf fırkasında bir tasavvuf tarikati esalarile islâmiyet siyaseti gütmek istiyen Sadık bey partisi, münevverler partisi, irtica fikirleri besliyen sarıklılar partisi, librpansörler, mutediller, müfritler, milliyetperverler birbirlerile çarpışıyorlardı.

Tesisinde namı bir bayrak vazifesini görmüş olmaktan başka suretle âmil olmadığı fırkayı benimsiyen Sadık bey bu kadar muhtelif cereyanları iyi idare edebilecek ve fırkayı inhilâlden koruyabilecek istidad ve kudreti hiç haiz değildi.

İttihad ve Terakkiye «galebe» ile meydana dökülen ihtiraslar «inhilâli» tesri ediyordu.

Sadık bey (hizib) meselesinde iptida siyasî hayatının en büyük muvaffakıyetini görmüştü. Fakat bunun kendi hesabına semeresini iktitaf edebilecek bir kabiliyet gösterememişti.

Sadık bey o vakit cemiyetin idare usullerine itiraz ediyor, cemiyet erkânından bazılarının çıkarılmasını, cemiyetin tensik ve ıslahını istiyordu. Cemiyet içinde muhafazakâr ve gayri memnun unsurları kendisine taraftar bulmuştu. İttihadçı zabitlerden çoğu kendisine muin bulunuyordu.

Bay Salih Fuad (Son Sultanın Cinayetleri) tefrikasında şehzade Vahideddin efendinin de İttihad ve Terakki fırkasında zuhur eden bu hizib meselesinde rolü olduğunu beyan ile şu izahatı veriyor:

(Mebuslar arasında misli görülmemiş bir karışıklık görülüyordu.

Vahideddin ile damad Ferid tam faal olacak devrin yaklaştığına emin olarak derhal harekete geçtiler. Sinop mebusu Zeki bey - Vahideddinin kıynbiraderi - ile damad Salih Hayreddin paşayı ayrı, ayrı cephelerden tahrik ettiler.

Zeki bey mebusan meclisinde çalışacaktı. Rum, Ermeni, Arap, Arnavut mebuslarla temas ederek düşüncelerini yakından öğrenecek ve damad Ferid ile efendi hazretlerine bir plân tertibi için lâzımgelen malûmatı toplıyacak idi.

Ferid paşa meclisteki muhtelif zümreleri, her ne fedakârlıkla olursa olsun kendilerince tayin edilecek hedefe doğru tevcih ettirmek, bunları İttihad ve Terakkiyi, sultan Reşadı, Yusuf İzzeddini bertaraf etmek için eli ve nüfuzu altında toplamak istiyordu!

Damad Salih paşa bir gazete neşredecekti; muhalif gazeteleri de kendi emellerine meylettirmeğe uğraşacaktı.

Damad Salih paşa (Şehrah) gazetesini çıkarırken Zeki bey de meclisteki muhalifleri yokluyor, topladığı malûmatı akşam üstü Vahideddine arzediyordu.

Ancak bu işler kâfi değildi. Maksada varmak için teşkilâta, mecliste istinad edilecek bir kuvvete ihtiyaç vardı. Bunun için de bu işlerden anlar, tanınmış bir adam bulmak lâzımdı.

Kendileri bu işin eri olmadıklarını takdir ediyorlardı. Bu siyaset adamını bulmakta güçlük çekmedleri Miralay Sadık bey.

İttihad ve Terakkinin Manastırda senelerce kellesini koltuğu altında taşımış eski reislerinden olan bu miralayın İttihad ve Terakki merkezi umumisi mebus olmasına bile razı olmamıştı. O ise siyasî ihtiraslar içinde yükselmek için yanıp tutuşuyordu. Paradan yana sıkıntıda olduğunu da Zeki bey öğrenmişti. Demek, ki biraz para ile kendisini âlet diye kullanmak mümkün olabilecekti. Megaloman olduğu için yapılacak teşkilâtın bütün idarî salâhiyetleri elinde bırakılacağı kendisine ihsas olunabilirdi. Bu sırada Sadık bey Selânikte idi.

Mebusan meclisinden kendisine kısa bir mezuniyet alınan Zeki bey hemen Selâniğe giderek Sadık beye mülâki oldu.

Sadık bey hiç tereddüd ve teallül etmiyerek teklifi kabul ile on gün sonra İstanbula geldi.

Vahideddin onunla temas etmeği doğru bulmadı. Ferid paşa ile görüştüğü sırada Sadık bey uzun bir müddettenberi tesbit etmiş olduğu bazı esaslı müsvvede halinde verdi.

Bu program şehzade ile damad tarafından muvafık görüldü. Yalnız Osmanlı unsurlarına verilecek kıymetin daha açık bir lisan ila tesvidine lüzum gördüler. Bir hafta sonra İttihad ve Terakkiye yapılacak suikasd hazırlanmıştı.)

1911 kânunusani ve şubat aylarında şuradan, buradan yavaş, yavaş duyulan fısıltıların mahiyeti mart içinde anlaşılmıştı.

Vahdeddin ile adamlarının rolü ne olursa olsun İttihad ve Terakki cemiyeti ve fırkası arasında hükûmeti tutan İttihadcılara muhalif bir hizbin mevcudiyeti tahakkuk etmişti.

Fırka mebuslarından birçoğu teşkil olunan hizbe girmeği kabul ederek Sadık beyin evinde tahlif edilmişlerdi.

Yeni hizip İttihad ve Terakki için büyük bir sarsıntı oldu. Hükûmetin nüfuzu bu yüzden ziyadesile bozuldu. Avrupaya hükûmetin 31 marttan müthiş bir irtica hareketi karşısında bulunduğu haberleri uçuruluyordu.

Bundan sonra hükûmet kime istinad edecekti? Hizbi cedide mi? Hizbi âtika mı? Hükûmetsizlik anarşi doğurmıyacak mıydı?

Sadık beyin gizli, gizli yeminler ile teşkil ettiği bu ihtilâf hizbine bir takım maksadlar isnad ediliyordu; hizbin hakikî bir ihtilâl fırkası olduğu, kollar saldığı, maksadlarını elde etmek için hareketler ihdası tasavvurunda bulunduğu rivayet ediliyordu. Böyle bintürlü şayia karşısında vatanı ızmihlâl tefrikası içine yuvarlanıyor görenlerin kalbleri sızlıyordu.

Yüzlerindeki maske ile ortaya atılmış fırıldakçılar vatanın saadet ve selâmetini değil, şahsî ihtiraslarını düşünüyorlardı.

Hizbin emelleri on maddede toplanmıştı: (Mevaddı aşere) İttihad ve Terakki cemiyeti genç erkânının nezaretler deruhte etmemesi, cemiyetin hükûmete müdahale etmemesi, firan masunlukla alâkasının ve münasebetinin kesilmesi, anasırın ittihadına çalışılması bu esaslar meyanında idi.

Sadık bey saf kalbli müslüman vatanperverleri celb için bu «Anasır ittihadı» meselesinin «Gizli cihetine» yani müslüman unsurlar arasında ittihad üzerine yemin etmeğe davet ediyordu. Gayri müslim unsurlardan geride kalmış müslümanaların diğer unsurlara tercih edileceği yolunda telkinlerde bulunuyordu.

Bir takım münafıklara yaptırılan propagandalarda (İttihad ve Terakki cemiyetinin idareyi elde tutan erkânı İslâm hilâfetini kaldırarak cümhuriyet yapmak istiyorlar.) deniliyordu. Bu propagandayı teyid için on madde arasına bir de (Hilâfet haklarının teyidi) kaydı sokulmuştu.

Miralay Sadık bey bu sırada kuvveti elinde tutuyordu. Hükûmetçi ittihadcılar ne yapacaklarını bilemiyorlardı; şaşırmış kalmışlardı.

Sadık bey için vaziyete tamamen hâkim olmak kolaydı. Halbuki o karar ve icraatında cüret gösteremiyor, batî davranıyordu.

Sadık bey henüz askerlikten istifa etmemiş olmasile Harbiye Nezaretinden İstanbuldan başka tarafa tayin edilmiş, azimet hakkında emir almıştı; fakat emre itaat göstermiyecek derecede serkeşlik ediyordu. Nihayet kendisine katî emir verilmek, hattâ cebir gösterilmek zaruri göründüğü sırada hükûmetin istinadgâhı olan fırkada teşettü ve bu teşettünün bir sebebi kendileri olduğu düşünen Maliye Nazırı Cavid ve Maarif Nazırı Hakkı beyler Kabineden istifaya karar verdiler; arkadaşlarının ısrarlarına rağmen çekildiler. (9 mayıs 1911) büyük telâş ve sıkıntı içinde kalan ittihad erkânı Sadık bey ve hizbine karşı uysal davranmağı muvafık gördüler.

(Arkası var)

HER AKŞAM BİR HİKÂYE

More bin yuz lira !

Mütareke devrinde hakikaten cereyan etmiş bir hikâye. Fakat gayrı münteşir... (Yani Fransızların inédit dediklerinden...) Ağızdan ağıza dolaşmış, belki gazetelerin havadis sahifelerine bazı teferrüatı geçmiştir.

***

Şimdiki nesil, karışık ve inzibatsız bir şehrin ne olduğunu katiyen tahayyül edemez. Ben o sıralarda Göztepede oturuyordum. Akşam sular kararınca duvar diplerinde yürümek katiyen kabil olamazdı. Zira, ağaçların biri üzerinden elinde çuval olan bir serserinin tepenize atlayıp yüzünüzü, gözünüzü sarması, cebinizde kaç paranız varsa alıp götürmesi mümkündü. Onun için, tedbirli insanlar daima sokakların ortalarında giderlerdi. Yol dönemeçlerinden saptıkları sırada ise, tabancalarını - yahut tabanca hissini vererek meçhul düşmanı korkutmak istedikleri sokak kapısı anahtarlarını - ileri doğru uzatırlardı.

Şehir böyle bir şehirdi.

İşgal ordusu arasındaki bazı serseriler de evleri basarlar; mala, ırza tesallut ederlerdi.

Çok ihtiyatlı olmak lâzımdı, çok...

.....

Bu devirde, Istanbul külhanbeylerinden mürekkep bir grup:

— Ne duruyoruz yahu... - dediler. - Anafor var... Biz de bir çete teşkil etsek ya...

Ve tasavvurlarını yerine getirdiler.

Amma, daha ziyade muvaffak olmak için, mükemmel bir firma ve teşkilât lâzımdı. Bu sebeple aralarına zaten eşkıyalıkta ismi çıkmış Bayram ağa isimli bir Arnavudu aldılar.

Ticarette olduğu kadar, şekavette de şahsi itimadın büyük bir tesiri vardır: Favorili tüysüz bir sıska çocuk, ne fabrika direktörü, ne toptancı tacir intibaını verebilir. Saçları dökülmüş, şişman göbeği altın kösteki bir tüccar elbet bu işte daha iyi intiba bırakır... Tıpkı onun gibi, şekavette de kaytan bıyıklı, yumurta ökçeli, sıfır numara fesli, bol paçalı afililer elbet elverişli değillerdi. Bunu kendileri de anlıyorlardı. Onların rolleri daha ziyade mahalle sokaklarında olabilir. Halbuki dağ başlarının yırtıcı kahramanı başka şekil ve şemailde bulunmalı. İşte bu gaye için Arnavut Bayram ağa tam manasile biçilmiş kaftandı:

Boy, çam yarması gibi... Bıyıklar pırasa... Gözler kanlı kanlı... Dişleri ileri doğru fırlamış, seyrek seyrek... Eller güdük parmaklı, hem kocaman... Kilo yüz elli...

Hulâsa korkunç bir herif... İnsan onun gölgesinden korkar... Dağ başında raslayınca eller yukarı!... Başka çare yok!

Külhanbeyler, şehir faresi gibi kimin parası olduğunu, ne zaman kaçırılabileceğini ve kendisinden kaç para sızdırılacağını keşfedecek; sonra çete faaliyete geçip mucibince amel edecekti.

Birkaç ufak tefek iş yapan Bayram ağa, çetesi sağa sola dehşet salmağa başladı. Çok geçmeden isim büsbütün ortalığa yayıldı. Yaman Arnavudun adını duyan zenginler tiril tiril titriyorlardı.

Günün birinde, çete, mühim bir iz üstüne düştü. Şehrimizin meşhur zenginlerinden ve büyük mağazalardan birinin sahiplerinden «Ş...» çifliğine gitmiş... Eh, elbet birkaç gün kaldıktan sonra geri dönecek.

Bayram ağanın maiyeti, gözcülerini münasip noktalara oturttu. Ve «Ş...» şehre döneceği sırada, köylü kılığına girmiş külhanbeyi eşkıyalar, başlarında Bayram ağa. bir korulukta tüccarı kısıtırdılar. Uşaklarını da, onu da kıskıvrak bağlıyarak ve gözlerini kapayarak haydi dağa...

«Ş...», derd içinde!

Çünkü Bayram ağayı tanıdı. Nihayetünnihaye öldürülmiyeceğini biliyor amma, mal canın yongasıdır. Paracıkları elinden gidecek: Muhavere esnasında öğrendi ki kendisini gelişigüzel bir adam diye yakalamış değillerdir. Bililtizam yolunu beklemişler! Onun «Ş...» olduğunu biliyorlar... Tabii bütün şehir gibi onlar da kendisinin birkaç yüz bin liralık adam olduğunun da farkındalar... Hattâ öteki beriki kendisini milyoner bile sanır... Bu, dedikoduları maazallah sahi sayarlarsa?...

Acaba kaç para istiyecekler?

Nihayet, gözlerini bir külüstür odada açtılar.

Adam, kendisini korkunç Bayram ağanın karşısında bulunca, ensesinden aşağı bir maşrapa soğuk su dökülmüş gibi titredi.

Külhanbeyler, reislerinin kulağını bükmüşlerdi:

— Bu herif çok zengindir. Zorlarsak yüz bin lira alırız... Sakın aşağıya razı olma... Kendini göster. Bayram ağa...

Reis, pırasa bıyıklarını burarak:

— Korkmayın more!... O işi bana bırakın... - dedi.

Ve işte bu talimat üzerine kaçırılan adamın yanına girmişti.

— Canını kurtarmak istersen vereceksin bin yuz lira... - dedi.

Öyleya:

Bin yuz lira!...

Hele Arnavudun seyrek dişleri arasında top gibi patlıyor... Ahenk daha iyi... Eşkıya, bu kadar yüksek sayının ne manada olduğunu bilmiyordu... «Yüz bin» ile «bin yüz» ün biribirinden farklı olduğunu düşünmemişti bile...

Onun bu teklifi üzerine, meşhur tüccar:

«— Oh!» diye rahat bir nefes aldı.

Bu vartayı bu kadar kolay mı atlatacak?... Halbuki ne korkunç rakamlar dimağını alt üst etmişti.

Bayram ağa, koskoca parmağını, «Ş...» nin önüne serdiği kâğıda uzatıyor:

— Yaz more bir bono... Bin yuz lira...

Meşhur tüccarın mesleki huyu tuttu. İlle pazarlık lâzımdı. Yalvarır gibi bir sesle:

— Ben de çoluk çocuk sahibiyim... Biraz ikram et... - dedi. - Şunun yüzünü düşelim de bin lira ile sulh olalım...

— Olmaz bre... Yaz kâğıdın üstünde bin yuz lira...

— Darılma ağa, darılma... Peki...

Bayram, «Ş...» nin doldurduğu kâğıdı aldı; dışarı çıktı. Arkadaşlarına, zaferle:

— Yazdırmışım bin yuz lira... - dedi.

— Ne?... Bin yüz mü?... Deli misin sen? Yüz bin olacak... Haydi düzelttir... «Yüz bin» de...

«Ş...» bir sigara yakmış. atlattığı tehlikeyi düşünerek rahat rahat sigarasını püfürdetiyordu. Bayram ağayı tekrar karşısında görünce irkildi.

— Gene ne var, reis?

— Yaz more yuz bin lira...

Tüccar, ayağa kalktı, mosmor oldu...

— Aman, ağa... Etme...

— Yaz yuz bin lira...

Bayıldı.

Fakat ayıltıldı...

Heyhat ki fazla aygın duramadı: Yüz bin lirayı bayıltıldı.

Amma, şehirdeki firma bu meblâğı tedarik edemediğinden, uzun pazarlıklar neticesile çete ile seksen bine sulh oldular. Ve paraları tıkır tıkır saydılar.

***

İşte mütareke devrinde İstanbul şehrinin ahvali böyleydi.

Hatice Süreyya

Günde yüzlerce kurban veren milletlerden örnek alarak, harp ve sulh için iyice hazırlanmamız lâzımdır. Kurbanlarımızı Hava Kurumuna vermek, bu hazırlığa iştirâk etmek demektir.

MEVİZE ve MEVLÛD

Kızılay Beyazıt şubesinden 17/1/940 2 inci kânunun 21 inci ve kurban bayramının 2 inci pazar günü öğle namazını müteakip Süleymaniye camisinde fadıl Şehir bay Mahmut Kâmil tarafından mevize irat edileceği ve müteakiben Beşiktaşlı Rıza ve Süleymaniye baş müezzini Şevket ve Fatih baş müezzini Mahmut, Fahri ve arkadaşları tarafından zelezle felâketi sebebile vefat eden şühedamızın ruhuna Kızılay Beyazıt nahiyesi tarafından mevlûdu şerif okutturulacağı ilân olunur.

RADYO

Türkiye Radyodifüzyon Postaları

CUMA 19/1/940

TÜRKİYE SAATİLE

12,30 Program ve memleket saat ayarı, 12,35 Ajans ve meteoroloji haberleri, 12,50 Türk müziği (Pl.), 13,30-14 Müzik: Karışık hafif müzik (Pl.)

18 Program ve memleket saat ayarı, 18,05 Türk müziği: Fasıl heyeti, 19 Serbes saat, 19,10 Memleket saat ayarı ajans ve meteoroloji haberleri, 19,25 Türk müziği: Çalanlar: Vecihe, Ruşen Kam. İzzettin Ökte, 1— Okuyan: Mustafa Çağlar, 1- Faik bey - Hicaz şarkı: (Ateşi suzani firkat), 2- Rahmi bey - Hicaz şarkı: (Akşam erdi yine sular karardı), 3- Udi Cemil bey - Hicazkâr şarkı: (Lâyık mı sana bu dil), 2— Okuyan: Radife Erten, 1- Ruşen Kam: Kemençe taksimi, 2- Sel. Pınar - Hüzzam şarkı: (Ümidini kirpiklerine bağladı gönlüm), 3- İshak Varan - Hüzzam şarkı: (Kaç yıl beni sen taze yalanlarla avuttun), 4- Sel. Pınar- Hüzzam şarkı: (Seviyordu onu ruhumda kanarken yaralar), 20 Konuşma (Harp hatıraları ve millî menkıbeler), 20,15 Temsil: Çoban kızı, Yazan: Mithat Tansuk, 21,15 Serbes saat, 21,25 Müzik: Radyo orkestrası (Şef: Hasan Ferid Alnar), 1- L. Van Beethoven: Egmont uvertürü, 2- L. Van Beethoven: 7 inci senfoni, La majör, 22,15 Memleket saat ayarı, Ajans haberleri, ziraat, esham - tahvilât, kambiyo - nukut borsası (fiat), 22,35 Müzik: Opera Aryaları (Pl.), 23 Müzik: Cazband (Pl.), 23,25-23,30 Yarınki program ve kapanış.

BULMACAMIZ

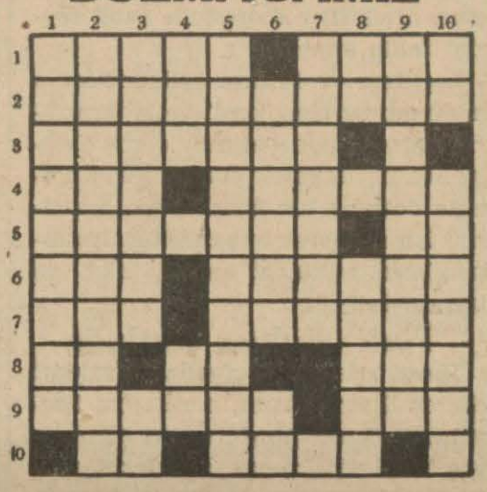

Soldan sağa:

1 — Mercek - Taş.
2 — İkikere sekizyüz.
3 — Kundura geyilen azamız.
4 — Tersi eşyadır - Yükselme.
5 — Britanyanın yanında bir ada - Kırmızı.
6 — Kaba bir kumaş - Sonuna «T» gelirse cessurluk olur.
7 — Geniş değil - Emniyet.
8 — Beyaz - Nida - İsyan eden.
9 — Beceriksiz - Hendesi şeklin bir kenarı.
10 — Rakının yarısı - Kir izi.

Yukarıdan aşağı:

1 — Aba giymiş kimse.
2 — Şark vilâyetlerimizden biri.
3 — Küçük mushaflar - Tersi çok değil.
4 — Bacak - Emmekten emir.
5 — Kırk dokuzuncu seneden sonra gelir.
6 — Kov - Son harfin okunuşu
7 — Yazı levazımatına mensup.
8 — 30 gün - Hazır.
9 — Ayıp.
10 — Çok değil - İş vasıtasile.

Geçen bulmacamızın halli

Soldan sağa:

1 — Oturan adam, 2 — Yaralamak. 3 — Uzun, Naksi, 4 — Necabet, Üç, 5 — İle, 6 — Aktarmalar, 7 — Komik, Sami, 8 — Edebi, El, 9 — Ankara, Ale, 10 — Ra, Tekit.

Yukarıdan aşağı:

1 — Oyuncaklar 2 — Taze, Ko, Na, 3 — Urucetmek, 4 — Rana, Aidat, 5 — Al, Birkere, 6 — Nane, Bak, 7 — Amat, Asi, 8 — Dak, İlâ, At, 9 — Aksülâmel, 10 — İçerilek.

İSLÂM TARİHİNDE

Türk kahramanları

Tefrika No. 31

Yazan: İskender Fahreddin

Merak etme senin yapacağın işi ben yapacağım, çok yakında Şeyh Saidin vücudu ortadan kalkacak

— Evet. Beni de esir almışlardı. Anamdan, babamdan yurdumdan ebediyen uzaklaştım.

— Kimin kızı idin?

— İspanya seraskerinin kızı idim... Ben de böyle muhteşem saraylarda büyümüştüm.

— Esef etme! Yine öyle muhteşem saraylarda yaşıyacaksın!

Bu kızlardan bir tanesi, Maryanayı fena halde kıskanmıştı. İspanyol dilberine dik dik bakıyor ve bir dişi kaplan hırsile dişlerini gıcırdatıyordu.

Maryananın gözleri hepsinin üstünde dolaştı. Ve kendisini hainane bakışlarla süzen bu kızı görmekte gecikmedi.

Bereket versin ki, şeyhin diğer gözdeleri hep güler yüzlü kadınlardı.. Ve Maryanaya karşı en ufak bir kıskançlık eseri bile göstermiyorlardı. Belli ki, efendilerinden aldıkları talimat üzerine âzami misafirperverlik duygularile Maryanaya taze yemiş ve şarap ikram ederek kendisini incitmemeğe çalışıyorlardı.

Maryana böylece iki üç kadeh şarap içerek, epeyce sersemlemişti.

Birdenbire salonun ağzında telâşlı yürüyüşler sezildi ve harem ağalarının kısık sesleri işitildi:

— Şeyh hazretleri geliyor... Ayağa kalkınız!

Bütün kızlar hep birden ayağa kalkarak, iki sıraya dizildiler..

Ve Maryana birdenbire yemek sofrasının başında yalnız kaldı... o da öteki kadınlar gibi ayağa kalkmıştı.

İşte bir gölge... Beyaz bornuza bürünmüş iri boylu bir adam yavaş yavaş salonun ortasına doğru ilerliyordu.

Maryana birdenbire şaşırdı. Gözlerine inanamıyordu. Salona gelen bu adam Maryanaya hiç de yabancı değildi. Beyaz bornuzlu adam sofraya biraz daha yaklaşınca. İspanyol dilberi kendini tutamadı:

— Onu tanıdım... Bu sabah halifenin yanında bana talimat veren vezir... Tâ kendisi...

Diye bağırdı.

Artık herşey anlaşılmıştı.

Halifenin başveziri Haccac, Maryanaya göz koymuş, onu tuzakla yoldan, kendi adamları vasıtasile çevirip sarayına getirmişti.

Haccac gülüyordu.

Oynadığı oyunda muvaffakıyetini gördükçe seviniyor ve İspanyol dilberine:

— Otur Maryana! - diyordu - çekinme... Burası, Şeyh Saidin çadırından daha emin bir yerdir.

Maryananın dizleri titriyordu. Böyle bir hileyi aklından bile geçirmemişti. Vezirin ne kadar sert ve nüfuzlu bir adam olduğunu da biliyordu.

Yavaşça oturdu. Salonun kubbesi birdenbire başucunda dönmeğe, gözleri kararmağa başladı. Artık bu hilekâr tilkinin eline düşmüştü.

Halifenin vezirine boyun eğmekten başka ne yapabilirdi?

Haccac söze başlamadan elini vurdu...

Maryanaya şarap getiren cüce, koşarak içeriye girdi.

Haccac elile işaret ederek, boş kadehin doldurulmasını emretti.

Ve gözlerini süzerek İspanyol dilberine baktı:

— Haydi iç bakalım... Neden korkuyorsun?

Maryana cali bir gülüşle:

— Korkmuyorum, dedi, fakat, beni buraya neden getirdiniz?

— Kalbim öyle istedi. Senin gibi zarif bir çiçeğin Şeyh Saide lâyık olmadığını görüyordum.

Maryana şarab kadehini eline aldı...

Ve bir yudumda içti:

— Fakat, halifenin bana gösterdiği itimadı kaybetmiş olacağım. Ona bazı işler göreceğimi vâdetmiştim. Halife, benim oraya gitmediğimi öğrenirse...

— Merak etme! O bunu öğreninceye kadar uzun zaman geçer. Ben işi düzeltirim: (Şeyh Said Maryanayı hapsetmiş) derim.

— Şu halde ben uzun zaman burada mı kalacağım?

Haccac sakalını kaşıyarak güldü:

— Ölünceye kadar kalırsın burada!

— Ölünceye kadar mı?!

— Öyle ya. Benim cariyelerimin hepsi, benim azad edeceğim güne kadar yanımda kalmağa mahkûmdurlar.

— İyi amma, ben sizin cariyeniz değilim ki... Endülüs kumandanı beni İspanyadan halifeye hediye olarak gönderdi.

Haccac şarabını içtikten sonra cevap verdi:

— Halife kadınlardan hoşlanmaz. Ona Elhâris kadın yerine bir kılıç veya kitap gönderseydi, daha çok makbule geçerdi.

— Bazan bir kadının kılıçtan keskin olabileceğini ve bir kitap kadar okunacak bir mahlûk olduğunu Halife Velid bilmiyor mu sanıyorsunuz?

— Halifenin bunu düşünmeğe vakti yoktur. Onun -bugünlerde- bütün emeli Şeyh Saidin vücudünü ortadan kaldırmaktır.

— Şeyh Said bu kadar tehlikeli bir adam mıdır?

— Evet. Hem tehlikeli, hem de korkunç bir adam.

— O halde onunla neden mücadele etmiyorsunuz? Yoksa siz de mi ondan korkuyorsunuz?

Haccac birdenbire kaşlarını çattı:

Ve yanındaki cüceye:

— Kadehimi doldur!

Diye bağırdı.

Sonra birdenbire halifenin gözdesine döndü:

— Ben onu bir avuç suda boğmasını da bilirim, Maryana! Şimdiye kadar onunla uğraşmağa vakit bulamamıştım. Fakat, sakın merak etme... Senin yapacağın işi, ben yapacağım. Çok yakında Şeyh Saidin vücudü ortadan kalkacak.

— Ondan sonra ne olacak?

— Ne mi olacak?! Halifenin arzusu tahakkuk etmiş olacak. Zaten o da seni bu iş için Şeyh Saidin zaviyesine göndermiyor muydu?

— Evet amma, beni oradan kurtaracağını da vadetmişti.

— Seni ondan önce ben kurtardım. Haydi, bırakalım artık bu lâfları.

Elile kızlara işaret etti...

Cariyeler birer birer tersyüzüne dönerek salondan çıktılar.

Şimdi, Haccacla Maryana başbaşa kalmış, konuşuyorlardı:

— İspanyayı hatırlıyor musun? Tekrar oarya dönmeyi düşünüyor musun?

— Hayır. Çünkü bunun imkânsız olduğunu biliyorum.

— Orada başka kardeşlerin var mıydı?

— Hayır. Ben, anamın babamın biricik kızıydım.

— Memleketinde kimseyi seviyor muydun?

— Hayır.

— Şimdi, bir erkeği sevmek ihtiyacını duymuyor musun?

— Hayır... Yurdumdan ayrıldığım gündenberi, gönül işlerini düşünmek fırsatını bulamadım.

— Endülüsteki zabitlerimizle tanışmadın mı?

Maryana hafif bir göğüs geçirdi... Gözlerini yere indirdi:

— Beni seven bir kahraman vardı. Fakat. Elhârisin eline düştükten sonra onu göremedim.

— Kimdi o kahraman?

— Adı Selimdi... Rahip Fernandonun şatosunda yakalamıştı beni.

— Rahibin şatosunda senin ne işin vardı?

— Babam ona benimle bir mektup göndermişti.

— Selim seni sevdi demek, öyle mi?

(Arkası var)

Tuzak içinde Tuzak

Tefrika No. 42

Nakleden : *(Vâ - Nû)*

— Ah, öyle, öyle...

— Güzel gözlerin daima nemli... Aşk hislerile dolu olması lâzımgelen bu narin göğsünde hıçkırıklar gizli... Behemehal anlamak istiyorum: Kocanla aranızda ne var; daha doğrusu vaktile ne geçti?... Haydi, haydi... Bana her şeyi anlatabilirsin... Benim yaşımda insanlar müsamahakâr olurlar; her şeyi hoş görürler.

Hidayetçik, sararıyor, moranıyor, renkten renge giriyordu.

— Hanım efendiciğim, bu derece ısrarda bulunacağınızı bilseydim vallahi gelmezdim.

— Bana itimadın yok mu?

— Ne demek? Estagfurullah.

— Anlatmak acı mı geliyor?

— Tahmin edeceğinizden fazla.

— Öyleyse kalbini boşaltman sana ferahlık verecektir. Her gamlı insanın bir sırdaşa ihtiyacı vardır.

Bürhanın karısı âdetâ inledi:

— İstemiyorum... Yapamıyorum... Anlatamıyorum... Anlatmamalıyım zaten... Hakkım yok...

Halide Vildan, usanmış gibi bir harekette bulundu.

— Vallahi artık ne diyeceğimi, nasıl yalvaracağımı kestiremiyorum... Şaşırdım... Doğrusu inkisara uğrıyorum. Zira senin hakkımdaki dostluğunu daha esaslı sanırdım... Bilirsin ki hiç yakın kimsem yok. Dünyada aşağı yukarı yapayalnızım... Bu vaziyetteki insanlar birşeye bağlanmak ihtiyacını duyarlar. Ben de sana bağlanmıştım. Yirmi küsur seneden beri seni kendimden sayıyordum. Aramızdaki rabıtanın bu sırrı senden öğrenmek hakkını bana verecek derecede kuvvetli olduğunu zannediyordum... Seni teselli etmek arzusunu duyuyorum.

— İmkânsız.

Bu söz üzerine, Halide Vildan, Hidayetin kulağına eğildi:

— Aşkınızın önüne bir mâni çıkmış olacak... Biri...

Mazlum gözlerile, Hidayet, ihtiyar kadına baktı:

— Ah, evet.

Ve, biçare bir ifadeyle ilâve etti:

— Amma tahmininiz gibi değil.

— Bürhanı seviyorsunuz ve sizi terketmesinden dolayı ıztırap duyuyorsunuz, değil mi?

— Terketmesinden...

— Evet, buna terketmek derler... Talâk değilse bile terk...

— Bürhan beyi sevmek şöyle dursun, ondan bilâkis nefret ediyorum.

Genç kadın bu sözleri âdetâ vahşice bir hiddetle söylemişti.

— Sen mi nefret edeceksin... Sen ki melek gibi bir kadınsın, yavrum...

— Emin olun... Ona karşı kin duyuyorum.

— Öyleyse başkasını seviyorsun.

— Hayır.

— Anlat... Öğrenmek istiyorum.

— Sormayın.

— Eminim ki, bu işin içinde bir yanlış, bir anlaşamamazlık var. Tamir etmek arzusundayım.

— Allahtan başka bu işin üstesinden kimse gelemez!

Halide Vildan, daha kandırıcı bir ifadeyle:

— Kendi kendime düşünüyorum ki Bürhan Korsanoğlu şerefli bir erkektir. Naziktir, cesurdur, iyidir... Ona da yazık sana da... O bir tarafta, sen bir tarafta ıztırap çekiyorsunuz...

Hidayet, kocasının da kendi gibi azapta olması düşüncesinden âdetâ memnun olup:

— Öyle olsun varsın... - diye haykırdı.

— Seni çılgınca sevdiğini inkâr edemezsin ya...

— İhtimal.

— Senden vazgeçmesi için, böyle bucak bucak dünyanın öte tarafına kaçması için esaslı bir sebeb olacak... İşi yine sen de söylemedin, ben de keşfedemiyorum.

İhtiyar kadın, Hidayetin kalbinden geçenleri anlamak için gözlerini onun gözlerine dikmişti. Bürhanın karısı kirpiklerini eğmek mecburiyetinde kaldı. Fakat artık eski dostunun, velinimetinin tesiri altına iyice girmişti.

Halide Vildan, onun kolunu sıvazlıyarak:

— Anlatacaksın, değil mi?... Oh benim evlâdım...

Hidayet teslimiyetle kekeledi:

— Yapmayın, yapmayın...

— Sırrının yükü altında eziliyorsun... Onun yarısını ben yükleneceğim... Anlat...

Bu sözler üzerinde, zavallı felâketzede kadının göğsü kabardı, taştı. Gözlerinden oluk oluk yaşlar boşandı.

— Öyleyse dinleyin... Size herşeyi söyliyeceğim! - dedi.

İki kadın yalnızdılar. Arada sırada kışlık bahçenin kapısında bir dansçı çift görünüyorsa da bunlar derhal salonda kayboluyorlardı.

Halide Vildan hanımefendi, genç kadının heyecanından çok mütehassis olmuştu. Bunca zamandır tanıdığı Hidayeti şimdiye kadar asla bu derece asabî görmemişti.

Merakla bekliyordu.

Muhatabı ne söyliyecekti?

Korsanzadenin karısına aid müthiş sır ne olabilirdi? Bu neydi ki böyle Bürhan kaptanı senelerce muhitinden, dostlarından, vatanından uzak bulundurmuştu? Kaptan esrarını ancak arkadaşı Kolonbeyzade Kudrete anlatmış, o da bildiklerini kimseye anlatmamıştı.

Bahriyeli hiç bir ahbabına halinden şikâyet etmiş değildi. Ayrıldığı karısını itham etmek aklından geçmemişti.

Bir zaruret olup da İstanbula geldiği vakıt buradaki ikametini mümkün mertebe kısa sürdürmüş; yirmi sene zarfında ancak beş altı defa İstanbulda bulunmuş, o zamanlarda da Bulgarçarşısındaki evinde oturmuştu.

Karısı da bu gaybubetleri dedikodu ile alevlendirmemek için pek fazla göze görünmiyordu. Ekseri zamanlarını Korsankayada inziva halinde geçiriyordu; yahut da başka yerlerde seyahate çıkıyordu. Bursayı çok severdi; orada oturuyordu. Mahud hizmetçisi Lemanından hiç ayrılmazdı. Bu çekik ve çekingen tavırlarile, Hidayet, pek çok insan için muamma teşkil ediyordu. İşte şimdi artık ihtiyar Halide Vildan hanım efendi bu esrarı öğrenecekti.

(Arkası var)

Başvekil dün Mecliste mühim bir nutuk söyledi

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

şeref ve haysiyetlerinden ve bilcümle haklarından emin ve müsterih yaşamaktadırlar.

İdaremizi tamamen aslî hukuk prensiplerine tevfik etmiş bulunuyoruz; hürriyetlere hürmet ve riayet ediyoruz ve bu şart altında memleket içinde nizamı mahfuz tutuyoruz.

Matbuat hürriyeti

Büyük Meclisin kıymetli irşatlarından ve feyizli mürakabesinden daima istifade ettiğimiz gibi, tam bir serbestî içinde çalışan matbuatımızın neşriyatından da faydalanmağa dikkat ediyoruz. Zamanımızda dünyanın bir çok memleketlerinde, dahilî nizam ile kabili telif görülmeyen matbuat hürriyetini, biz o nizamın yardımcısı sayıyoruz. Ve öyle olmasını temenni ediyoruz. Herkesi, tenkidsiz ve mürakabesiz idareye imkân veren her hangi bir sistemi bütün zahirî kolaylıklarına rağmen biz, iltifata lâyık görmüyoruz. Çünkü, hedefimiz mesuliyet mevkiinde sualsiz, cevapsiz hükümran olmak değil memleketi en emin yoldan refah ve terakkiye ulaştırmaktır. Bu yol, kanaatimizce, mürakabeli ve mesuliyetli demokratik yoldur.

Bugüne kadar takib ettiğimiz bu hattı hareketten müştekî değiliz; bilâkis politikamızın temin ettiği iyi neticelerden memnunuz. Matbuatın haklı tenkidlerine alışkınız. Haklı ve haksız tenkidlerin temyizini ve bunlar hakkında lâyik oldukları hükümleri vermeyi de milletin daima iyiyi, doğruyu bulan selîm hissine terkediyoruz. Umumî ve hususî menfaatlerin ihlâli ihtimaline karşı kanunlarımızın ve makhemelerimizin kâfi teminat olduğuna kimsenin şüphesi yoktur.

Zelzele felâketi

Arkadaşlarım,

Son zamanlarda hepimizi, bütün milletimizi müteessir eden zelzele ve seylâp felâketlerinin onulmaz acısını, yani can zayiatını unutamayız. Fakat ne çareki olmuştur. Felâketten kurtulan kardeşlerimizin yardımına ve tesellisine bütün vasıtalarımızla koşuyoruz, mümkün olan her şeyi yapıyoruz ve yapacağız. Bu felâket karşısında milletin ve hükûmetin gayret ve hassasiyeti müvazî ve biribirini tamamlar bir halde tecelli etti. Ve böyle devam ediyor. Hükûmet kendisine düşen vazifeyi takdirdeki dikkatini, milletimiz de aramızdaki millî tesanüdün samîmiyet ve azametini gösterdi ve gösteriyor. Büyük Meclisimizin, çok asîl bir kararile teşekkül eden millî yardım komitesinin davetine, bütün vatan evlâdları seve seve iştirak ediyor.

Teberrü yekûnu 2,156,956 lira oldu

Dün de bir vesile ile arzettiğim gibi, tek vatan yüksek mefhumunun en heyecan verici manzarasına şahidiz. İlk işe başladığı günden dün akşama kadar millî yardım komitesine gelen para teberrüü yekûnu 2,156,956 liraya varmış, aynî teberrüat da tamamen tasnif edilememekle beraber yarım milyon parçayı çoktan aşmış ve hâlen devam etmekte olan iaşe mevaddı yekûnu da yüz binlerce kiloya varmıştır. Bu, müşterek vatan hissinin en bariz delili olduğu gibi felâketli vatandaşa yardım hissinin de en yüksek şahididir.

Memleket havasını ifsada çalışan güruh

Fakat arkadaşlarım, derin bir teessür içinde bize tesllî ve hattâ iftihar veren bu manzaradan hoşlanmayanlar da maalesef yok değildir. Bunu size arz mecburiyetindeyim.

Hükûmetin teyakkuz ve hassasiyetini millet ferdleri arasındaki samimî tesanüdü, kendi emellerinin tahakkukuna mâni görenler ve bundan memnun olmıyanlar da vardır. Bilirsiniz ki her memlekette, her devirde millet zararına intifa ve memleket menabiini istismar etmek isteyen, bunda bazan kendi menfaatelerine mağlûb, bazan da memleket dışı kuvvetlere âlet olanlar bulunur. Bu yâdigârlardan bizde de yok değildir. Bazan vatansever bir ferd gibi saf halkı iğfale, çok defa hüvviyetlerini gizliyerek memleket havasını ifsada çalışırlar. Lâkin derhal arzedeyim ki, bu güruh için en az müsaid olan muhit Türkiyedir. Hiç yer bulamıyacakları da saf Türk kalbidir. Bunlar her vakit türlü türlü rivayetler ve iftiralar çıkarırlar, fakat Türklük muhiti içinde istedikleri neticeyi bulamazlar. Şimdi de yeni sermayeler buldular, diyorlar ki:

«Hükûmet felâketzedelerin yardımına vaktinde yetişemedi, milletin verdiği yardımlar muhtaçlara yetiştirilemedi, zelzele mıntakasında asayiş temin edilemedi.»

Yardım faaliyeti

Arkadaşlarım,

Bunların nasıl çirkin bir iftira olduğunu siz bilirsiniz. Felâket haberile beraber alâkadarlara verdiğim emirle kendilerini mümkün olan her yardımı ifa edecek derecede bütün salâhiyetlerle teçhiz ettim. Ve derhal lüzumu kadar para gönderdim. İki Vekil arkadaşım felâketin ertesi günü zelzele mıntakasına hareket ettiler. On gün mütemadiyen dolaştılar. Bütün salâhiyetlerini kullanarak mümkün olan herşeyi yaptılar. Merkez de kendilerinin lüzum gösterdiği her şeyi yaptı. Hiç bir yere para ve tahsisat sıkıntısı çektirilmedi. Hükûmet ve Kızılay bütün vesaitile çalıştı. Tedarik edilebilen çadır, erzak, eşya, ilâç ve inşaat malzemesi ve sıhhî ekipler gönderildi. Milletin, hükûmetin ve Kızılayın yardımları en serî surette felâketzedelere yetiştirilmeğe çalışıldı ve çalışılıyor. Muhtelif yerlerde seyyar ve sâbit hastaneler kuruldu. Bunların tafsilâtını alâkalı Vekil arkadaşlarım size arzettiler. Biz, felâket gören kardeşlerimize gönlümüzün istediği kadar geniş ve serî yardım yapamadığımızdan müteessiriz. Bu hizmeti daha serî ve daha geniş mikyasta yapmak, yani felâketin anında her yere ve her kese yetişmek isterdik. Buna muvaffak olamadıksa sebeb bizim kusurumuz değil, imkânın darlığı, tabiatin zorluklarıdır. İçinde bulunduğumuz şartların ve elimizdeki vasıtaların verdiği imkân içinde azamî hizmet ettiğimize ve etmekte olduğumuza kaniiz. Zaten Büyük heyetiniz gibi yüksek bir mürakabe kuvveti karşısında çalışan bir idare bundan başkasını yapamazdı. Onun için kalblerimiz felâket yüzünden ne kadar muztarip ise, vicdanlarımız da mümkün olanı yapmış olmak kanaatile müsterihtir.

Âmiyane rivayetler

Felâket mıntakasında asayişin muhafaza edilmediği, bir bilezik veya küpe için kollar, kulaklar kesildiği, umumî müfettişin çapulu meniçin kendi elile yüz adam öldürdüğü yolundaki âmiyane rivayetler bu memlekete zarar vermek istiyenlerin ne kadar adî vasıtalara tenezzül edebildiklerini gösteren delillerdir.

Arkadaşlarım,

Bunların hepsi yalandır ve iftiradır. Böyle şeyler vaki olmamıştır ve olamaz. Zaten zelzele haberi üzerine ilk aldığımız tedbirlerden biri de o mıntakanın inzibat kuvvetini arttırmak olmuştur. Onun için oralara derhal asker ve jandarma gönderdik.

Arkadaşlar,

Fena propaganda bu kadarla kalmıyor, diyorlar ki felâket bundan ibaret değildir. Tekrar zelzele olacak, seylâp olacak, başka felâketler gelecek; hatta bunlara tarih de gösteriyorlar. Fakat onların gösterdikleri tarihler çoktan geçmiş bulunuyor; fakat onlar utanmak niyetinde değildirler.

Tabiî hadiseler tabiî kanunlara tâbidir

Arkadaşlarım,

Yirminci asırda zelzele gibi, seylâp gibi tabiî hâdiselerle teşe'üm etmek ancak gayri meşru emellerini istihsal için her yolun kapandığını gören bedbahtların, şüphesiz ki kendileri de inanmıyarak, yapabilecekleri harekettir. Herkes bilir ki tabiî hâdiseler tabiî kanunlara tâbidir. Onları durdurmak kimsenin elinde değildir. Olgun milletlerin kârı bunlara karşı teşe'üm değil mukavemeti artırmaktır. Bizim de tuttuğumuz yol bu yoldur. Bu propagandaların hedefi evvelâ milletin hükûmete itimadını sarsmak, sonra felâketler vahimesile milleti telâşa ve vesveseye düşürmektir. İftihar ile arzedeyim ki millet muhitinde bedhah propagandalar tesir yapamıyor. Herkes, tarihi dolduran ve süsleyen büyük hizmetleri daima şükranla anılan Millî Şefin etrafında yekpare bir vücut gibi mütesanid bir halde çalışmak lüzumuna kanidir. Millet, kendi Büyük Meclisinde gördüğü azim ve tesanüdle müftehirdir. Hükûmetin, sizin de tasvibinize mazhar olan politikasındaki isabete inanıyor ve onu kendine mal ediyor. Bununla iftihar edebiliriz.

Haricî siyasetimiz

Aziz arkadaşlar,

Haricî siyasetimiz muhtelif vesilelerle yüksek huzurunuza arzetmiş olduğum esaslar ve tasvibinize iktiran eden direktifler dairesinde tabiî seyrini takip etmektedir.

İngiltere ve Fransa hükûmetlerile malûmunuz olan kredi ve istikrazların müzakeresine memur etmiş olduğumuz heyet gerek Londra gerek Pariste dostane bir hava içinde mesaisini ikmal ederek buna mütedair mukaveleleri hükûmet namına akd ve imza eyledi.

Türk - Bulgar dostluğu

Heyet reisinin Sofyada tevakkuf ederek Bulgaristanın muhterem Başvekili B. Köseivanof ile vaki olan görüşmeleri iki komşu memleket arasındaki itimadkâr dostluğun tezahürüne ve Balkanlarda sulh ve emniyetin istikrarına matuf mesaimizde şayanı memnuniyet bir görüş birliği kaydedilmesine vesile olmuştur.

Arkadaşlar,

İnsaniyet, feci bir harbin ıztıraplarını devam ederken, Türkiyemizin maruz kalmış olduğu büyük felâket karşısında çok ruhu okşayıcı bir tesanüt manzarası gösterdi.

Dost devletlere ve yüksek ruhlu insanlara teşekkür

Resmî ve hususî ellerden bize yapılmış olan ve elân da yapılmakta bulunan yardımlar memleketimize karşı umumî bir sempatinin ve bize her tarafta verilen kıymetin bir ifadesi olmak itibarile bu insanî tesanüd bir de hususî alâka mahiyetini haiz bulunuyor.

Bu dost devletlere, bu yüksek ruhlu insanlara, müsaadenizle, bu kürsüden Türkiyenin derin teşekkürlerini ifade edeyim.

Millî korunma kanununun gayesi

Aziz arkadaşlarım,

Haftalardanberi üzerinde el birliğile çalıştığımız ve bugün kabul buyurduğunuz millî korunma kanununa da temas etmek isterim.

Kanunun gayesi yalnız, Türk vatandaşının sıkıntı çekmemesine ve Türk müdafaa kuvvetlerinin fevkalâde hallerde ve seferberlikte en iyi şekilde tanzimine ve idaresine matuftur. Hükûmetinize verdiğiniz bu vazifeler yapılırken, bunların yine en iyi şekilde görülmesi için, verdiğiniz salâhiyetlerin de en dikkatli bir surette kullanılmasının lüzumuna kani bulunuyoruz.

Hükûmetiniz bu vazife ve salâhiyetler kendisine verilirken, Büyük Meclis tarafından gösterilen ihtimamdan ne kadar memnun ise, kendisine gösterilen itimada da müteşekkirdir; ve o itimada lâyık olmağa çalışacaktır.

Dünyanın arzettiği buhranın, memleketimize vaki iktısadî ve ticarî akislerini zamanında karşılamak bizim için ne kadar hayatî bir mesele ise, bu buhranlardan istifade etmek istiyecek olanların fena fikir ve hareketlerine karşı koymak da o kadar lüzumlu bir harekettir.

Biz, hayatta bu halleri görmüş ve acılarını çekmiş bir nesiliz. Tabiatlarımız da ona tekrar müsaade edecek kabiliyette değildir. Huzurunuzda bu kanunun tatbiki kendilerine tevdi edilecek her sınıf memura ve yine bu kanunla kendi hakları müdafaa edilecek olan her vatandaşa, ayni zamanda, hiç gevşemiyen bir azim ve dikkatle vazifelerini yapmalarını ve haklarını aramalarını hatırlatırım. Ancak bu karşılıklı mürakabe ve dikkat sayesindedir ki, kanunun tayin ettiği iyi hedefe vasıl olabiliriz.

Arkadaşlarım,

İntihap dairelerinizin ihtiyaç ve durumlarını sıhhatle ve neş'e ile getirmenizi en samimî hislerimle dilerim.

KÜÇÜK İLÂNLAR

KÜÇÜK İLÂNLAR

Fevkalâde ahvalin devamı müddetince gayri muayyen günlerde haftada iki veya üç defa neşredilecektir.

1 — İŞ ARIYANLAR

ORTA YAŞLI BİR BAYAN İŞ ARIYOR — Eski, yeni yazar okur. Az daktilo bilir. Avukat, doktor, hastane gibi ve buna münasil müesseselerde az ücretle çalışmak istiyor. Akşam (E) rümuzuna mektupla müracaat..

TECRÜBE GÖRMÜŞ İSVİÇRELİ FRANSIZ — Bir bayan çocuklu aile nezdinde münasip iş arıyor. Lüzumunda yalnız bir kadına refakat edebilir ve birlikte seyahate çıkar. Akşam'da L. D. rümuzuna mektupla müracaat.

İNGİLİZCE VE FRANSIZCAYI — Gayet iyi bilen uzun seneler Avrupada staj görmüş ciddi ve iş bilir birisi otel, bahusus hastane müdürlüğü ve yahut hususî emlâk jeransliği için taliptir. İdarehanemizde S. M. rümuzuna yazılması. — 1

12 SENEDENBERİ — Bankalarda çalışmakta olan genç bir memur Türkiye dahilinde iş aramaktadır. Akşam gazetesinde U. N. M. rümuzuna mektupla müracaat. — 4

MÜTERCİM ve MUHABERE MEMURU — Büyük bir şirkette bulunmuş, fevkalâde Almanca, türkçe, ve iyi fransızca bilen tecrübeli mütercim ve muhabere memuru öğleden sonraları çalışmak üzere iş arıyor. Akşam gazetesine Eti rümuzu altında müracaat. — 4

2 — İŞÇİ ARIYANLAR

MÜREBBİYE ARANIYOR — Üç yaşında bir erkek çocuğa bakmak için Fransızca ve İngilizce veya Fransızca ve Almanca bilir bir mürebbiye aranıyor. İsteyenlerin Galata posta kutusu 1014 numaraya mektupla müracaatları.

İSTANBULDA BİR İNŞAAT MÜTEAHHİDİ — Hesap işleri için bir bayan aramaktadır. Ticari defter tutabilecek kabiliyette bir bayana ihtiyaç vardır. Daktilo bilenler tercih edilir. Göstereceği kabiliyete göre ücret verilecektir. İsteklilerin birer fotoğraflarını, tahsil derecelerini gösterir kendi el yazılarile yazacakları mektuba bağlıyarak Akşam'da İ. Z. T. adresine müracaatları. — 1

3 — SATILIK EŞYA

SATILIK KAMYON — Opel marka mücedded 939 model. Hakiki 4 tonluk kamyon satılıktır. Görmek üzere Şişhane karakol Rus garajı 40 numaraya görüşmek üzere saat 14 de müracaat.

SATILIK PİYANO — Stüdgart markalı meşhur Alman piyanosu içi demir ve çapraz telli olarak satılıktır. Taksim Tarlabaşı Yağhane sokak No. 50. — 1

SATILIK 2 KASA MAKİNASI — Pek az kullanılmış son model «NATİONAL» marka biri küçük, biri büyük iki adet kasa makinası satışa çıkarılmıştır. Görmek ve almak isteyenlerin Galata Bankalar caddesi Ankara han 4 üncü kat D. Z. İşletmeleri kurumu İstanbul Bürosuna müracaatı.

AZ KULLANILMIŞ — 38 veya 39 modeli küçük tip spor bir otomobil almak istiyorum. Kumkapı Lâtif sokak 9 adresine mektupla müracaat. — 2

4 — KİRALIK - SATILIK

SATILIK ve KİRALIK APARTİMAN — Maçka Teşvikiye caddesi 29-31 numaralı 3 katlı 25 odalı gayet manzaralı müceddet apartıman hem satılık ve hem kiralıktır taliplerin 3 üncü kata müracaatları. — 8

KİRALIK APARTIMAN — Lâlelide Valde apartımanında 2 numara kiralıktır. İçindekilere müracaat. — 2

SATILIK ARSA — Nişantaşında Teşvikiye mahallesinde Bostan ve mektep sokaklarına nazır iki cepheli ve Vali konağı caddesine (25) metre mesafede, apartıman, garaj ve evler inşasına elverişli bir arsa toptan veya ifrazen satılıktır. (Galatada Çanakçılı hanında 3 No. ya müracaat.) — 2

MOBİLYALI ODA — Temiz bir aile yanında mobilyalı bir oda kiraya verilecektir. Taksim Talimhane Topçular caddesi 4/1 No. Berber Kirkora müracaat. — 2

BÜYÜKADADA — İskeleye 15 dakikadan uzak olmıyan. deniz kenarında arsa veya bahçeli ev satın alınacaktır. Ankara caddesi (Babıâli) 50 numaraya müracaat. — 4

SATILIK — Kadıköyünde Caferağa mahallesinde Leylek sokağında 11 ve 13 numaralı evler. Altışar oda, bahçe, terkos, elektrik, havagazı. Müracaat Şişli Osmanbey Kirağı sokak 14 numaraya. — 1

5 — MÜTEFERRİK

DANS DERSLERİ — Büyük rağbet bulan en son danslardan hakiki (Suink) Fokstrot hususi ve münferit olarak her gün ders veriliyor. Müracaat saatleri 12 - 13, 17 - 21 e kadar Büyükparmakkapı tramvay durağı 117 No. profesör Panosyan — 10

DERS — Amerikan Koleji mezunu tecrübeli bir Türk genci en yeni usuller ile İngilizceyi öğretmekte ve ecnebilere de Türkçe ders vermektedir. Müracaat: Akşamda A. P. rümuzile. — 1

AYDA 300 DEN 400 LİRA KAZANDIRAN — Türkiyede bir tek olup, hiç rakibi olmayan bir imalât işi, sahibinin harice gitmesi dolayısiyle acele satılıktır. Tekmil eşya ve tesisatiyle birlikte 4000 liraya devredilecektir. Eminönü, Tramvay caddesi, Selâmet han 7 numaraya müracaat. — 1

İNGİLİZCE ve ALMANCA DERSLERİ — (Bahusus ticaret şubeleri ve bakalorya) — İngiliz Oxford ve Berlin üniversitesinden mezun bir profesör tarafından en seri ve asri metodla verilir. — Fransızcayı mükemmel konuşur. — Esaslı ve en seri usul. — Ücret mutedil — (Prof. H.) rümuzuna mektupla müracat. — 13

DANS DERSLERİ — Hususi ve münferid dersler asri dansları son yeniliklerile Suing ve Poleglayt öğrenmek için en iyi en çabuk ve akademik metodlarla öğreten profesör Hanımyan'a müracaat. Ders saatleri 14 21. Beyoğlu Parmakkapı Mis sokak 13 numaraya — 5

DERS İSTİYENLERE — Yüksek tahsile devam ediyorum. Bilhassa ortaokul okurlarına istenilen dersi ucuzca veririm. Akşamda (A. B.) rümuzuna müracaat. — 2

MEKTUPLARINIZI ALDIRINIZ

Gazetemiz idarehanesini adres olarak göstermiş olan karilerimizden

Ö K — R. S. K. — F. Tuna — Teşebbüs — İ.Z.T. — F.S.Ş.

namlarına gelen mektupları idarehanemizden aldırmaları mercudur.

Rus kıtaatı büyük bir hezimete uğradı

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

Haparanda 18 (A.A.) — (Finlândiya hududu): Ruslar, Ladoğa gölünün şimal sahilinde ricat etmektedirler. Laponya'da Salla'nın zaptı için girişilmiş olan muharebe devam etmektedir. Sovyet kıtaatı, Finlândiya müfrezelerinin çemberini kırmağa çalışmakta olup üç istikamette taarruza geçmişleridr. Bütün muharebeler, ekseriya sıfırın altında 40 dereceye düşen şiddetli soğuğa rağmen yapılmaktadır.

Finlândiyalılar, mukabil taarruza geçmişlerdir ve Salla istikametinde ilerlemektedirler. Ladoga gölü şimalinde ve Jeanis gölü ile Ladoga gölü arasındaki Jeanisoki nehri kenarında Finlândiyalıların başlıca mukavemet mevzileri önünde Sovyet kıtaatı, süratle ricat etmekte, mühim miktarda malzeme ve bilhassa birçok top ve tank bırakmaktadırlar. Rusların ricat etmelerinin sebebi, erzak ve mühimmat fikdanıdır.

Rus ve Fin tebliğleri

Stokholm 18 — Rus tebliğinde cephelerde keşif kolları faaliyeti, 11 Finlândiya tayyaresinin düşürüldüğü bildiriliyor. Finlândiya tebliğinde Ladoga gölünün şmalinde bir Rus bölüğünün hezimete uğratıldığı, 2 tank tahrip edildiği, düşmanın 70 ölü, 100 tüfek bıraktığı, Salla istikametinde Fin kuvvetlerinin muvaffakıyetle harbettiği bildirilmektedir. Fin tayyareleri müteaddid düşman kollarını bombardıman etmiş, bir Sovyet tayyaresi düşürülmüştür.

Yangınlar çıktı

Helsinki 18 (A.A.) — Sovyet tayyareleri dün Abo ve Lappeenranta'yı bombardıman etmişlerdir.

Birkaç yangın çıkmıştır.

Finlândiyanın 150 tayyaresi

Londra 18 (A.A.) — Finlândiya elçilik erkânından biri dün burada yaptığı beyanatta, Rusyanın son zamanlarda her gün Finlândiyaya 300, 400 tayyare ile taarruzlarda bulunduğunu ve muhasamat başladıktan sonra gelenler de dahil olmak üzere Finlândiyanın bu taarruzlara karşı koymak için elinde ancak 150 tayyare bulunduğunu söylemiştir.

Amerika 2 subay gönderdi

Vaşington 18 (A.A.) Birleşik Amerika devleti, biri Riga'dan ve diğeri Vaşingtondan olmak üzere, ataşemiliter sıfatile Helsinkiye iki subay göndermiştir. Bunlar Finlândiyadaki kara ve hava harekâtı hakkında Amerikaya malûmat vereceklerdir.

CAFER FAHRİ nin eserlerinden

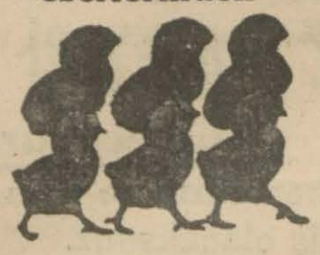

	Kuruş
YENİ HARFLERLE	
Savaş ve Polis köpeği	50
Tavuk hastalıkları	25
Tavukları çok yumurtlatmak için ne yedirmeli?	25
Ne zaman civciv çıkarmalı?	5
Tavukçulukta muvaffakiyetin sırrı ?	25
Tavukçuluktan nasıl para kazanılır?	25
Nasıl tavukçuluk yapılmalıdır?	25
ESKİ HARFLERLE	
Mufassal yeni tavukçuluk	100
Keçi beslemek usulü	25
Av ve salon köpekleri	25

Satış yeri: İKBAL kitabevi

ZAYİ — Em. Ş. 4 Md. günden 9/9/939 gününde aldığım 31/15933 sayılı ikamet tezkeremi zayi ettim, yenisini alacağımdan eskisinin hükmü yoktur.

Beyoğlu Aynalıçeşme Sorondi Sok. No. 56 Yunan tebaasından Verjini Emili

Çocuk hekimi

Dr. Ahmet Akkoyunlu

Taksim - Talimhane Palas 4 numara. Pazardan maada her gün saat 15 den sonra

ZAYİ — 1922 - 1923 Tedris senesi nihayetinde Beyoğlu 3 üncü Rum ilkmektebinden almış olduğum diplomamı zayi ettim. Yenisini alacağımdan eskisinin hükmü yoktur. 43 No. da mukayyed

Haralambo oğlu Antuan

Alaturka ve alafranga Mükemmel

YEMEK, TATLI

(Pastalar Kitabı)

Yazan: *FAHRİYE NEDİM*

Her eve lâzım olan bu kitab, bine yakın yemek, tatlı, pastalar pişirmesini kolay surette tarif eder.

Fiati: 100, cildlisi 125 kuruş

Satış Yeri:
İstanbul İNKILÂP KİTABEVİ

ZAYİ — Sirkeci ithalât gümrüğünde Bulgaristan için muameleye koyduğum 8/1 - 940 ve 457 N ihracat beyannamesine aid takas kıymet şahadetnamesi zayi olduğundan yenisini çıkartacağım için eskisinin hükmü yoktur.

Galata Fermeneciler No. 43
Yorgi İspirof

Dr. A. Asım Onur

Ortaköy ŞİFA YURDU

İstanbulun en güzel yerinde, geniş bir park içinde, konforu mükemmel, bakımı iyi, kadın ve erkek her türlü hastalıklara açık hastane.

Doğum ve kadın ameliyatlarile fıtık, apandisit, basur ve diğer ameliyeler için çok ucuz hususi fiatler. Ortaköy, tramvay yolu, Muallim Naci cad. 111 - 115. Telefon: 42221.

Göz Mütehassısı

Dr. Şükrü Ertan

(Cağaloğlu Nuruosmaniye cad. No. 5 doktor Osman Şerafeddin apartımanı)
Telefon: 22566

OSMANLI BANKASI
— İLÂN —

Kurban bayramı münasebetile Osmanlı bankasının Galata merkezile Yenicami ve Beyoğlu şubeleri, 20 ilâ 23 (dahil) ikinci kânun tarihine kadar kapalı bulunacaktır.

Dr. İhsan Sami

ÖKSÜRÜK şurubu

Öksürük ve nefes darlığı, boğmaca ve kızamık öksürükleri için pek tesirli ilâçtır. Herkes kullanabilir.

Lokmanhekim

(Dr. HAFIZ CEMAL)
Dahiliye mütehassısı
Divanyolu 104
Muayene saatleri Pazar hariç her gün 2,5-6 Sah, Cumartesi 9,5-12 fukaraya T. 22398

Türkiye Cümhuriyeti ZİRAAT BANKASI

Kuruluş tarihi: 1888
Sermayesi: 100. 000.000 Türk lirası
Şube ve ajans adedi: 265
Zirai ve ticari her nevi banka muameleleri

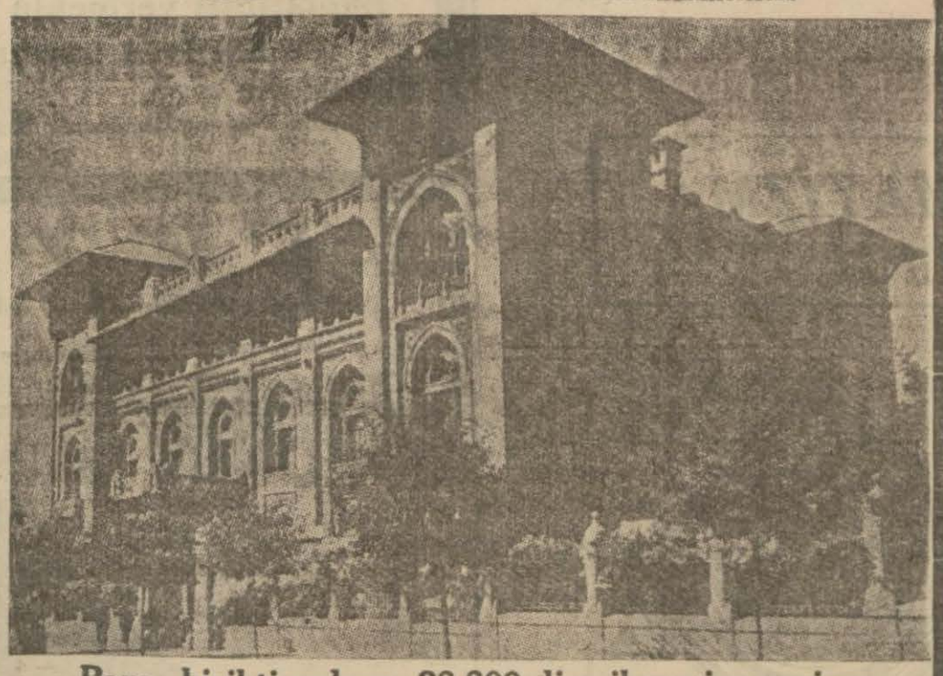

Para biriktirenlere 28,800 lira ikramiye veriyor

Ziraat Bankasında kumbaralı ve ihbarsız tasarruf hesaplarında en az 50 lirası bulunanlara senede 4 defa çekilecek kur'a ile aşağıdaki plâna göre ikramiye dağıtılacaktır:

4	Adet	1,000	Liralık	4,000 Lira
4	»	500	»	2,000 »
4	»	250	»	1,000 »
40	»	100	»	4,000 »
100	»	50	»	5,000 »
120	»	40	»	4,000 »
160	»	20	»	3,200 »

DİKKAT: Hesaplarındaki paralar bir sene içinde 50 liradan aşağı düşmiyenlere ikramiye çıktığı takdirde % 20 fazlasile verilecektir.

Kur'alar senede 4 defa, 1 Eylûl, 1 Birincikânun, 1 Mart ve 1 Haziran tarihlerinde çekilecektir.

P.T.T. Umum Müdürlüğünden:

1 — İdare ihtiyacı için (9) adet posta vagonu kapalı zarfla eksiltmeye çıkarılmıştır.

2 — Muhammen bedel (162162) muvakkat teminat (9358,10) lira olup eksiltmesi 6 Mart 940 çarşamba günü saat 16 da Ankarada P. T. T. Umum müdürlük binasındaki satınalma komisyonunda yapılacaktır.

3 — İstekliler muvakkat teminat makbuz veya banka teminat mektubile kanuni sesaiki ve teklifi muhtevi kapalı zarflarını o gün saat (15) e kadar mezkûr komisyona vereceklerdir.

4 — Şartnameler Ankarada P. T. T. Levazım İstanbulda P. T. T. Levazım ayniyat şubesi müdürlüklerinden 686 kuruş mukabilinde verilecektir. (260) (485)

★ *İstanbul Belediyesi ilânları* ★

Haseki ve Cerrahpaşa hastanelerinde yeniden yaptırılacak sığınakların inşaatı kapalı zarf eksiltmesine konulmuştur. Tahmin bedeli 14154 lira 89 kuruş ve ilk teminat mikdarı 1061 lira 62 kuruştur. İhale 24/1/940 tarihli çarşamba günü saat 15 de daimi encümende yapılacaktır. Şartname ve evrakı keşfiye fen işleri müdürlüğünden 71 kuruş mukabilinde alınabilir. Taliplerin ilk teminat makbuz veya mektupları ile ihaleden 8 gün evvel fen işleri müdürlüğüne müracaatla alacakları fenni ehliyet ve 939 veya 940 mali yılı ticaret odası vesikalarile 2490 numaralı kanuna göre hazırlıyacakları kapalı zarflarını ihale günü saat 14 e kadar Daimi encümene vermeleri. (142)

*

Belediye temizlik işleri için yaptırılacak 10 adet (Opel Blitz) marka kamyon şaseleri üzerine mevzu karoseleri arkaya doğru 45 derece meylettirmeğe mahsus manivelâve dişler vasıtasile müteharrik tertibat yapılması açık eksiltmeye çıkarılmıştır. Bu tertibatın heyeti umumiyesinin keşif bedeli 2750 liradır. İlk teminat 206 lira 25 kuruştur. İhale 31/1/940 tarihine müsadif çarşamba günü saat 14 de daimi encümende yapılacaktır. Bu tertibata aid eksiltme ve fenni şartnameleri ve resmi fen işleri müdürlüğünden 14 kuruş mukabilinde alınacaktır. Taliplerin ilk teminat makbuz veya mektuplarile ihaleden 8 gün evvel fen işleri müdürlüğüne müracaatla alacakları fenni ehliyet ve 939 veya 940 yılına aid ticaret odası vesikalarile ihale günü muayyen saatte daimi encümende bulunmaları. (432)

Devlet Denizyolları İşletme umum müdürlüğü ilânları

1 — Adrasan koyunda karaya düşen Sadıkzade vapuru açık arttırma suretile satışa çıkarılmıştır.

2 — Muhammen bedel 3730 lira olup muvakkat teminatı 279 lira 75 kuruştur.

3 — Arttırma 9 şubat 1940 tarihine müsadif cuma günü saat 15 de umum müdürlük Alım Satım komisyonunda yapılacaktır.

4 — İsteklilerin şartnameyi görmek için her gün malzeme müdürlüğüne ve arttırma için de yazılı gün ve saatte komisyona gelmeleri. (514)

Ankara Belediyesinden

1 — Ankara mezbahasında kesilen ve kesilmiş olarak gelen hayvanatın et ve sakatat nakliyat işinin tarifesine göre yapılması 1 Mart 940 tarihinden itibaren üç sene müddetle kapalı zarf usulile arttırmağa konulmuştur.

2 — Muhammen bedeli 95,000 liradır.

3 — Muvakkat teminat 6,000 liradır.

4 — Şartname ve tarifesini 4,75 lira mukabilinde her gün encümen kaleminden tedarik olunabilir.

5 — İhalesi 6/2/940 salı günü saat 11 de yapılacağından isteklilerin usulü dairesinde teklif mektuplarını zikredilen günde saat ona kadar encümene vermeleri ilân olunur. (545) (307)

Harp Akademisi Komutanlığından:

Harp akademisine yavmi üç lira ücretle bir elektrikçi alınacaktır. Nafıa Vekâletinden tasdikli üçüncü derece ehliyetnameyi haiz olması şarttır.

Taliplerin 10 şubat 940 tarihine kadar Yıldızda Harp akademisi komutanlığına müracaat eylemeleri. (417)

Istanbul Levazım âmirliğinden:

Eyüp Defterdarında 1 numaralı Dikim evinin çorap atölyelerinde makineler için ihzar edilen bina dahilinde zati çorap makinelerile çalışmak isteyenlerin Defterdarda 1 numaralı Dikimevi Müdürlüğüne müracaatları. «10894»

Gümrük muhafaza deniz mıntaka komutanlığından:

Liman motörlerine müsabaka ile kaptan alınacaktır. İsteklilerin vesikalarile birlikte Hasköydeki komutanlığımıza müracaatları. (371)

Istanbul Ziraat Müdürlüğünden

Asgari yüzde 98 safiyetli ve muntazam sağlam fıçılara mevzu olarak on ton göztaşı pazarlıkla satın alınacağından isteklilerin 26/1/940 cuma günü saat 14 de vilâyet binasında müteşekkil ziraat mübayaa komisyonuna gelmeleri. (147)

Galatasaray Lisesi Müdürlüğünden:

CİNSİ	Mikdarı Adet	B. Tahmin Fiyatı Kr. S.	İlk teminatı Lira Kr.
Portakal 64 lük	10000	5 60)	
» 80 lik	22000	3 25)	
» 100 lük	8000	1 75)	118 50
Mandalina	5000	3 25)	

Galatasaray Lisesinin pansiyonunun 15 Nisan 940 sonuna kadar ihtiyaçları olan yukarıda mikdarı, beherinin tahmin fiatı ve ilk teminatı yazılı portakal ve mandalinasının 30/1/940 salı günü saat 14.30 da açık eksiltmesi yapılacaktır.

Eksiltme Beyoğlu İstiklâl caddesi No. 349 da Liseler muhasebeciliğinde toplanan okul komisyonunca yapılacaktır.

İstekliler teminat yatırmak için ve şartnameyi görmek üzere Beyoğlunda Galatasaray Lisesi İdaresine müracaatları ve Ticaret Odası vesikasiyle birlikte yukarıda sözü geçen gün ve saatte komisyonda bulunmaları. (299)

Kabataş Erkek lisesi satınalma komisyonu başkanlığından:

Nümunesi mahfuz 1890 lira tahmin bedelli 350 metre lâcivert kumaş açık eksiltmeye konmuştur. Eksiltme 24/1/1940 çarşamba günü saat 14 te Beyoğlu İstiklâl caddesinde İstanbul liseler muhasebeciliği binasında yapılacaktır. İlk teminat 141 lira 75 kuruştur. Şartname okul idaresinde görülebilir. İsteklilerin ilk teminat makbuzları ve yeni yıl ticaret odası vesikalarile birlikte komisyonumuza gelmeleri. (99)

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum idaresi ilânları

Muhammen bedeli 10400 lira olan 50 000 Kg. Benzin 30/1/1940 salı günü saat (15) on beşte Haydarpaşada Gar binası dahilindeki komisyon tarafından kapalı zarf usulile satın alınacaktır.

Bu işe girmek isteyenlerin 780 liralık muvakkat teminat, kanunun tayin ettiği vesikalarla tekliflerini muhtevi zarflarını ayni gün saat (14) on dörde kadar komisyon reisliğine vermeleri lâzımdır.

Bu işe ait şartnameler komisyondan parasız olarak dağıtılmaktadır. (370)

★

Muhammen bedeli 1000 lira olan bir adet Hidrolik Karo presi 24/1/940 çarşamba günü saat (10,30) on buçukta Haydarpaşada gar binası dahilindeki komisyon tarafından açık eksiltme usulile satın alınacaktır.

Bu işe girmek isteyenlerin 75 liralık muvakkat teminat ve kanunun tayin ettiği vesaikle birlikte eksiltme günü saatine kadar komisyona müracaatları lâzımdır.

Bu işe ait şartnameler komisyondan parasız olarak dağıtılmaktadır. .39)

Teknik okulu satınalma komisyonu başkanlığından:

Yıldızda bulunan okulumuz elektrikle işler 1634 lira tahmin bedelli zil ve saat tesisatı şartnamesine göre ihalesi yapılmak üzere 29/1/940 tarihine rastlayan pazartesi günü Gümüşsuyunda Yüksek mühendis mektebi muhasebesinde toplanacak olan satın alma komisyonumuzda açık eksiltmeye konulmuştur. İlk teminat 122 lira 55 kuruştur. İsteklilerin 2490 sayılı kanunla şartnamede yazılı belgeleri yanlarında bulundurmak suretile ve teminatlarile birlikte eksiltme günü Gümüşsuyunda ve şartnameyi görmek ve ilk teminatı yatırmak üzere de eksiltmeden bir gün evveline kadar okulumuza gelmeleri. (304)

Beden terbiyesi Genel Direktörlüğünden:

Genel Direktörlük Türk gençliğinin istifadesine arzedilmek üzere beden terbiyesi ve sporun muhtelif şubelerine ait öğretici filimler satın almak kararındadır. Bu filimleri toplu olarak temin ve genel direktörlüğe satmak isteyenlerin bu hususta hazırlayacakları teklif mektuplarını verecekleri.

Filimler hakkında mufassal malûmatı ihtiva eden kataloklarile birlikte 1 Mart 940 tarihine kadar Ankarada Neşriyat ve propaganda müdürlüğümüze tevdi etmeleri ilân olunur. (199) (400)

Bursa Belediyesinden:

1 — Kurban bayramı içinde Uludağda 2-ci Bursa şehir kayak yarışı yapılacaktır.

2 — Hareket noktası Zirve, bitim noktası Harasıfat istasyonudur.

3 — Bu inişte kayakçı bütün tekniğini serbest olarak kullanır.

4 — Türk veya Türk tabiiyetinde olduğunu isbat eden her kayakçı bu yarışa girebilir.

5 — Birincinin adı Şeref vazosuna eklenecek ve ayrıca birinci, ikinci, üçüncüye hediyeler verilecektir. (446)

Ticaret Vekâleti teşkilâtlandırma başkontrolörlüğünden Çuval kanaviçe ve jüt ipliği ithalile iştigal edenlere

Çuval, kanaviçe ve jüt ipliği ithalile iştigal edenlerden İstanbulda bulunanların 25 İkinci K. 1940 ve taşrada bulunanların da 5 Şubat 1940 tarihine kadar Sirkecide Liman hanında Teşkilâtlandırma baş kontrolörlüğüne vesikalarile müracaat ederek kurulan birlik Ltd. e girme talebinde bulunmaları lüzumu ilân olunur. «460»

İstanbul P. T. T. Müdürlüğünden:

İdare Deniz nakil vasıtaları işletme ihtiyacı için «7000» kilo Gazoil alımı açık eksiltmeye konulmuştur.

Eksiltme 31/1/940 tarihine rastlıyan çarşamba saat 14 de B. Postahane binası birinci katta P. T. T. Müdürlüğü odasında toplanacak müdürlük alım satım komisyonunda yapılacaktır. Muhammen bedel «684» lira «60» kuruş muvakkat teminat »51» lira «35» kuruştur.

İsteklilerin olbaptaki fenni ve eksiltme şartnamesini görmek ve muvakkat teminatlarını yatırmak üzere çalışma günlerinde mezkûr müdürlük idari kalem levazım kısmına. eksiltme gün ve saatinde de 939 senesi için muteber Ticaret odası vesikası ve muvakkat teminat makbuzile birlikte komisyona müracaatları. (312)

Kadıköy Vakıflar Direktörlüğü İlânları

1 — Kandilli Sürp Arakelos Ermeni kilisesi ve mektebi ve mezarlığı vakfı.
4 — Burgazadası Ayayorgi manastırı vakfı.
5 — Büyükada Ayayorgi manastırı vakfı.
6,7 — Büyükada erkek ve Heybeliada kız Rum yetimhaneleri vakfı.
11 — Kuzguncuk Sürp Lusavoriç Ermeni kilisesi vakfı.
12 — Kartal Surp Nişan Ermeni kilisesi ve mektebi ve mezarlığı vakfı.
14 — Kınalıada Panaiya Rum kilisesi ve mezarlığı vakfı.
15 — Beykoz Sürp Nigagos Ermeni kilisesi ve mektebi ve mezarlığı vakfı.
16 — Hapdarpaşa - Kadıköy ve havalisi Musevi Sinagogu ve mektebi ve mezarlığı vakfı.
24 — Beykoz Ayaparaskevi Rum kilisesi ve mezarlığı vakfı.
25 — Paşabahçe Ayakostantin Rum kilisesi ve ayazması ve mezarlığı vakfı.
26 — Heybeliada Rum ruhban mektebi vakfı.
28 — Heybeliada Panaiya namı diğer Çam manastırı vakfı.
29 — Burgazadası Hiristos manastırı vakfı.
30 — Kınalıada Hiristos manastırı vakfı.
31 — Heybeliada Ayatiryada namı diğer Tepe manastırı vakfı.
32 — Büyükada Hiristos manastırı vakfı.
33 — Büyükada Aya Nikola manastırı vakfı.

Heyetlerce idare olunan vakıflardan semtleri ve isimleri yukarıda yazılı vakıflara 2762 - No. lı vakıflar kanunu ile nizamnamesine ve olbapdaki talimatname hükümlerine tevfikan tek mütevelli tayin edileceğinden isteklilerin 31/1/940 tarihine kadar Kadıköy vakıflar müdürlüğüne alelusul müracaatları ilân olunur. (384)

Üsküdar - Kadıköy ve Havalisi Halk Tramvayları T. A. Şirketinden:

Şirketimiz için elli muhtelif evrak tab'ı açık eksiltme suretile münakasaya konulmuştur.

Münakasa 26 Kânunusani 1940 cuma günü saat 14 te Şirketin Bağlarbaşında kâin İdare Merkezinde yapılacaktır.

İstekli matbaacıların tarihi ilândan itibaren tatil günleri müstesna olarak her gün saat 10 dan 16 ya kadar Şirket Merkezinde Mağaza ve Levazım Müdürlüğüne müracaatle şartname ve nümuneleri görebilecekleri ilân olunur.

ANÎ TESİR
NEVROZİN

BAŞ, DİŞ, NEZLE, GRİP, ROMATİZMA
SOĞUK ALGINLIĞI

ve bütün ağrıları derhal keser
Lüzumunda günde 3 kaşe alınabilir

MİLLÎ PİYANGO

HER AYIN 11 NDE ÇEKİLİRDİ

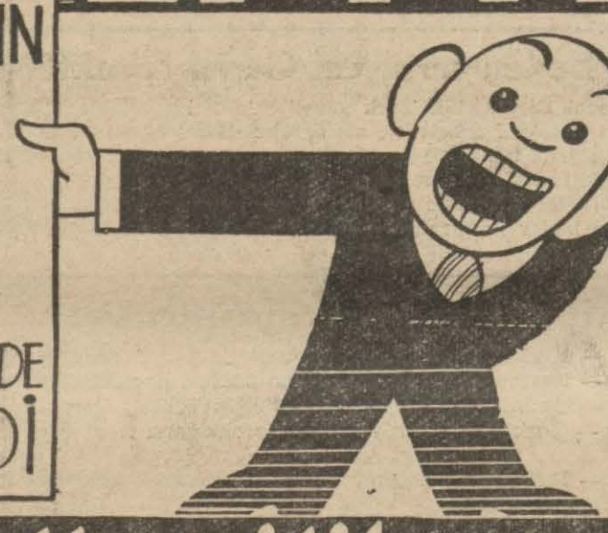

HER AYIN 7 SİNDE ÇEKİLECEK

Şubattan itibaren

ODEON

Yeni çıkan plaklar
AYŞE KIZ

270334 No.	YAR ELİNDEN BİR KAÇ KADEH	Beste: Kadri Şençalar
	ÖLDÜM BİTTİM ŞU ESMERLER	» » »
	GAZİANTEPLİ HASAN HÜSEYİN	
270338 No.	DAVRAN KIR ATIM DAVRAN	Gaziantep havası
	BAĞÇELERDE SAZ OLUR	Halk şarkısı
	ZARALI HALİL DOĞAN	
270339 No.	ARAS SENİ BEN BİLİRİM	Zara şarkısı
	ENDÜLÜS DÜZÜNE	Sivas şarkısı
	ERZİNCANLI ESAT ERTÜRK	
270340 No.	ESMERİM GİDELİM RUMELİNE	Erzincan şarkısı
	AKŞAMDAN DOĞUYOR	Halk şarkısı

BAYAS MOBİLYA EVİ

Beyoğlunda Altıncı Daire karşısında Müellif Cad. 6/8 No.

maruf **BAYAS Ticarethanesi**

Beyoğlu, Altıncı Daire, Şimal Sokak Konservatuvar yanında 4 No. ya ***Nakletmiştir.***

A. BAYAS ve A. PSALTİ müessesesinden Mobilyası olanlar mezkûr mahale müracaatları rica olunur. Telefon: 41055

Şirketi Hayriyeden
Bayram münasebetile:

1 — Bayramın 2 nci Pazar günü adî günlere mahsus tarife tatbik edilecektir.

2 — Pazar günlerine mahsus olarak tarifede yazılı ve A. Kavağından 18.30 da hareketle Anadolu ve Rumeli iskelelerine uğrayarak 20.30 da Köprüye gelen (299) numaralı sefer fazla olarak bayram günlerinde icra edilecektir.

3 — Bayram günlerinde Üsküdarla - Beşiktaş arasında seferler fasılasız yapılacaktır.

4 — Araba vapuru bayram günlerinde Cumartesi, Pazar tarifesine göre işleyecektir.

BAYANA
BİR ÇANTA
veya BİR SAAT
Hediye ediniz. En zarif Hediyeler

OSMAN ŞAKAR ve Şki.

Müessesesinde taksitle satılır.
Galata Bankalar caddesi No. 59
Galata Bankalar caddesi Voyvoda han zemin kat. Telefon: 42769
Beyazıt Üniversite Caddesi No. 28
Kadıköy İskele caddesi No. 33/2

MAJİK SAC EKSİRİ

Saçlarınızı dökülmekten, kepeklenmekten korumak için muhakkak Majik saç eksirini kullanınız. Derhal tesirini görürsünüz. Saçları büyütür, köklere yeni hayat verir. Bir tecrübeden sonra neticeye hayret edeceksiniz.

Vatansever her Türk gencinin okuması icab eden kitap:

Büyük Türkiye

Yazan: ORHAN CONKER

Toptan satış yeri: Akba, Ankara. Fiati 150 kuruş. Sipariş bedeli peşin gönderilmelidir.

Sahibi: Necmeddin Sadak
Umum neşriyat müdürü: Şevket Rado
Akşam Matbaası

Bayramda Yalnız
KIZILAY GAZETESİ
Çıkacaktır.

İlânlarınızı vermekle hem kendinize ve hem de Kızılaya yardım etmiş olacaksınız.

Müracaat yeri:
İstanbulda Postane karşısında Kızılay Hanında Kızılay satış bürosu.
Telefon: 20062

EKZAMİN

Ekzemanın ilâcıdır.
Yara ve çıbanlarda kullanılır. Her eczanede kutusu 50 kuruştur.

KUPONLU VADELİ MEVDUAT

ADAPAZARI
TÜRK · TİCARET · BANKASI

---

ingilizce mütercim alınacak
Türkiye Demir ve Çelik müessesesinden:

İhtisas mevkii olup münhal bulunan 170 - 210 lira aylık ücretli mütercimliklere müsabaka imtihanı ile (5) kişi alınacaktır.

İmtihan: Ankarada Sümer Bank Umumî müdürlüğü, İstanbulda Sümer Bank İstanbul şubesi ve İzmirde Yerli Mallar Pazarı şubesinde 30/1/940 tarihinde yapılacaktır.

Taliplerin Ankarada Sümer Bank Umumî müdürlüğü Personel servisi ve Sümer Bank İstanbul şubesinden tedarik edebilecekleri iş talepnamelerine aşağıda yazılı vesaiki bağlıyarak en geç 26/1/940 tarihine kadar Karabükteki Müessese müdürlüğüne müracaatları ilân olunur.

1 — Tahsil vesikalarının asıl veya suretleri,
2 — Hizmet vesikalarının asıl veya suretleri,
3 — Sıhhat raporu,
4 — Nüfus ve askerlik vesikası,
5 — Hüsnühal vesikası,

SAYIN MÜŞTERİLERİMİZE MÜJDE

Beynelmilel LONDRA sergisinde ALTIN MADALYA kazanan FABİ Bisküitlerinin diğer bisküitlerden üstün olduğunu anlamak için BİR TECRÜBE kâfidir...
Dikkat: FABİ!.. FABİ!..

Yeni çeşitlerle gayet nefis olarak, piyasaya çıkarılmıştır...

Satış Merkezi: İstanbul Balık Pazar Lonca sokak No. 24
Telefon: 21958

Operatör alınacak

Anadoluda tiren güzergâhında kâin büyük bir fabrika hastanesi için operatörlüğü münhaldir. Talip olanların mevcud evrak ve vesaik suretlerini raptedecekleri bir istida ile Galata Posta kutusu 1267 ye müracaatları.

Doktor Operatör aranıyor

Anadoludaki bir maden şirketinde çalışmak üzere, iyi şeraitle bir doktor operatör angaje edilecektir. İstiyenlerin her gün Galata Şarap iskelesi sokağında Muradiye hanının beşinci katındaki şirket merkezine müracaatları.